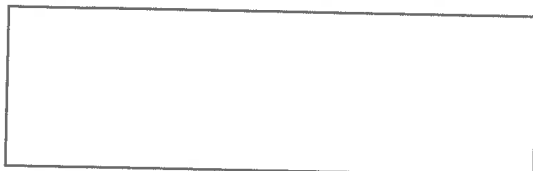

Ministerie van Veiligheid en Justitie

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Juridische Zaken

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Contactpersoon

Datum 19 juli 2016
Onderwerp Uw Wob-verzoek

Ons kenmerk
771291

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Geachte

In uw brief van 19 april 2016, ontvangen op 20 april 2016, heeft u met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) informatie verzocht over buitenlandse financiering van Nederlandse instellingen en gebedshuizen.

De ontvangst van uw verzoek is schriftelijk bevestigd bij brief van 12 mei 2016. In deze brief is tevens de beslistermijn met vier weken verdaagd.

Over dit verzoek heeft u diverse malen telefonisch contact gehad met medewerkers van mijn ministerie. Hierbij heeft u aangegeven dat u in het bijzonder verzoekt om een lijst met organisaties, genoemd in het onderzoeksrapport van RAND Europe over de buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland. Deze lijst is opgenomen in een e-mail (document 20 in de inventarislijst) van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Voorts verzoekt u om andere documenten die zien op buitenlandse financiering.

Daarnaast is met u gesproken over de voortgang van de procedure.

Op 16 juni 2016 heb ik van u een ingebrekestelling ontvangen.

Wettelijk kader

Uw verzoek valt onder de reikwijdte van de Wob. Voor de relevante Wob-artikelen verwijs ik u naar bijlage 1 (achter het besluit).

Inventarisatie documenten

Op basis van uw verzoek zijn 60 documenten aangetroffen.

Besluit

Ik heb besloten uw verzoek gedeeltelijk toe te wijzen.

Overwegingen

Allereerst merk ik op dat diverse documenten reeds openbaar zijn. Hierop is de Wob niet van toepassing en deze documenten heb ik dan ook niet beoordeeld. De desbetreffende documenten kunt u raadplegen op www.tweedekamer.nl. In dit verband wijs ik u tevens op de bijgevoegde inventarislijst waarin de exacte vindplaatsen zijn opgenomen.

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Sector Juridische Zaken

Datum
19 juli 2016

Ons kenmerk
771291

De overige documenten worden gedeeltelijk openbaar gemaakt. Deze documenten bevatten namelijk informatie waarop uitzonderingsgronden en beperkingen uit de Wob op van toepassing zijn. Zo zijn de documenten opgesteld ten behoeve van intern beraad en dus bedoeld voor intern gebruik binnen de overheid en bevatten de documenten persoonlijke beleidsopvattingen. Verder staan er persoonsgegevens in de documenten, maar bijvoorbeeld ook gegevens die zien op de betrekkingen van Nederland met andere staten. Per document heb ik beoordeeld in hoeverre informatie openbaar kan worden gemaakt. Voor zover zinnen en passages onleesbaar zijn gemaakt, heb ik steeds met een letter aangegeven op welke gronden dit is gedaan. Deze letters corresponderen met de onderstaande toelichting en met de letters opgenomen in de inventarislijst.

Hieronder ga ik daar verder op in.

A) Interne stukken met persoonlijke beleidsopvattingen

De beoordeelde stukken betreffen zoals gezegd stukken die voor intern gebruik binnen de overheid zijn bedoeld. Het zijn daarmee documenten voor zogenoemd intern beraad. In deze stukken staan persoonlijke beleidsopvattingen van ambtenaren en in enkele gevallen van betrokkenen van buiten (medewerkers van onderzoeksbureau RAND Europe) die bij het intern beraad over buitenlandse financiering zijn betrokken. U kunt dan onder meer denken aan het delen van meningen tussen ambtenaren over onder meer het uit te voeren onderzoek naar buitenlandse financiering, aan nota's ten behoeve van de beantwoording van Kamervragen, debatten en overleggen over onder meer salafisme, terrorismebestrijding en de bouw van een moskee in Gouda waarin het onderwerp buitenlandse financiering terugkomt. Tevens bevatten diverse documenten suggesties voor vragen en antwoorden en spreekteksten in dit verband.

Op grond van artikel 11, eerste lid, van de Wob worden persoonlijke beleidsopvattingen in documenten bestemd voor Intern beraad niet openbaar gemaakt.

Deze beperking op de informatieverplichting is in de Wob opgenomen omdat een ongehinderde bijdrage van ambtenaren en van hen die van buiten bij het intern beraad zijn betrokken bij de beleidsvorming en -voorbereiding gewaarborgd moet zijn. Zij moeten in alle openheid onderling en met bewindspersonen kunnen communiceren, zonder zich daarbij belemmerd te voelen doordat men steeds rekening moet houden met mogelijke openbaarmaking van de eigen inbreng.

Gelet hierop maak ik dan ook de passages die persoonlijke beleidsopvattingen bevatten niet openbaar. Voor zover er feiten in de documenten voorkomen die zodanig verweven zijn met de persoonlijke beleidsopvattingen dat deze hier niet los van kunnen worden gezien en dus onderdeel uitmaken van de opvattingen, maak ik deze feiten eveneens niet openbaar. Deze passages zijn in de desbetreffende documenten onleesbaar gemaakt met vermelding van de reden.

Tevens is in de inventarislijst bij de documenten aangegeven op welke gronden informatie in deze documenten is geweigerd.

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Sector Juridische Zaken

Datum
19 juli 2016

Ons kenmerk
771291

Met betrekking tot de documenten 23a, 24a en 29b, concept-startnotities, merk ik op dat ik document 30a, de definitieve startnotitie, met dit besluit openbaar maak. Voor zover de concepten afwijken van de definitieve versie, zijn deze afwijkingen, dus de suggesties die het niet hebben gehaald, persoonlijke beleidsopvattingen en maak ik deze niet openbaar. Ik verwijs hiervoor naar bovenstaande toelichting.

B) Bescherming van de persoonlijke levenssfeer

Verder heb ik in alle documenten de persoonsgegevens onleesbaar gemaakt, met uitzondering van de namen van personen die gelet op hun functie reeds regelmatig in de openbaarheid treden zoals bijvoorbeeld de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid. In dit verband ben ik van mening dat het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid. Ik heb om die reden de geïnventariseerde documenten zo veel mogelijk geanonimiseerd op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob.

Hierbij merk ik nog het volgende op. Weliswaar kan, waar het gaat om beroepshalve functioneren van ambtenaren, slechts in beperkte mate een beroep worden gedaan op het belang van eerbiediging van hun persoonlijke levenssfeer. Dit ligt anders indien het betreft het openbaar maken van bijvoorbeeld namen, doorkiesnummers en niet algemene e-mailadressen van ambtenaren. Dit zijn immers persoonsgegevens en het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer kan zich tegen het openbaar maken daarvan verzetten. Daarbij is van belang dat het hier niet gaat om het opgeven van een naam aan een individuele burger die met een ambtenaar in contact treedt, maar om openbaarmaking van persoonsgegevens in de zin van de Wob en dus openbaarmaking voor een ieder. Ook hier heb ik in de documenten aangegeven waar gelakte passages, persoonsgegevens betreffen.

C) Onevenredige benadeling

In document 28b komt een passage voor welke ziet op de werkwijze van de AIVD. Openbaarmaking van de passage zou betekenen dat een ieder, dus ook kwaadwillenden, inzicht verkrijgt in door de AIVD gehanteerde modus operandi bij het vergaren van inlichtingen. Daarmee zou de kerntaak van deze inlichtingendienst kunnen worden gefrustreerd, waardoor de inlichtingendienst onevenredig zou worden benadeeld. Het belang van het voorkomen van deze onevenredige benadeling weegt, gelet op het voorstaande, zwaarder dan het belang van openbaarmaking van de desbetreffende informatie. Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob, maak ik deze informatie dan ook niet openbaar.

D) Betrekkingen van Nederland met andere staten

In document 20 (e-mail van het Ministerie van Buitenlandse Zaken met de gevraagde lijst van organisaties) komen passages voor die, indien ik deze openbaar maak, de betrekkingen met andere staten raken. Hierbij kunt u denken aan de omstandigheid dat landen uit eigen beweging vertrouwelijke informatie, in dit geval informatie over buitenlandse financiering, met elkaar delen in de wetenschap dan wel met de verwachting dat deze informatie ook vertrouwelijk blijft. Indien landen hierop niet kunnen vertrouwen dan zal in de toekomst vitale

informatie niet meer onderling en in dit geval niet meer met de Nederlandse overheid, worden gedeeld. De betrekkingen met andere staten komen daardoor bij openbaarmaking van de desbetreffende informatie onder druk te staan. De Nederlandse overheid wil dan ook dit vertrouwen niet schaden en waardeert de transparante wijze waarop landen momenteel informatie met de overheid delen.

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Sector Juridische Zaken

Datum
19 juli 2016

Ons kenmerk
771291

Gelet hierop ben ik van mening dat het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten zwaarder weegt dan het belang van openbaarmaking van de informatie. De informatie die hierop ziet maak ik daarom niet openbaar. In de documenten staat aangegeven in welke gevallen ik op deze grond informatie heb geweigerd.

Voor meer informatie over buitenlandse financiering verwijs ik u naar het Ministerie van Buitenlandse Zaken, van wie ik ook de zienswijze in mijn belangenafweging heb meegenomen.

De documenten genoemd in de inventarislijst, treft u, voor zover deze openbaar worden gemaakt, bij dit besluit in kopie aan.

Het besluit en de daarmee (gedeeltelijk) openbaar gemaakte stukken worden op www.rijksoverheid.nl geplaatst.

Ingebrekestelling

U heeft mij schriftelijk in gebreke gesteld voor het overschrijden van de termijn om op uw verzoek van 19 april 2016 te beslissen. Naar aanleiding hiervan deel ik u het volgende mee.

De termijn om op uw verzoek te beslissen is geëindigd op 15 juni 2016. Deze termijn is overschreden. Er bestaat recht op een dwangsom vanaf de dag waarop aan drie voorwaarden is voldaan:

1. er zijn twee weken verstreken nadat de beslistermijn is overschreden,
2. er zijn twee weken verstreken nadat ik van u een schriftelijke ingebrekestelling heb ontvangen, en
3. er is nog geen beslissing op uw verzoek genomen.

In uw geval is aan deze drie voorwaarden voldaan.

De dwangsom bedraagt de eerste veertien dagen € 20 per dag, de daaropvolgende veertien dagen € 30 per dag en de overige dagen € 40 per dag. Er geldt een maximum van 42 dagen. In uw geval wordt de dwangsom berekend over een periode die begint op 1 juli 2016 en eindigt op 20 juli 2016.

Ik stel hierbij vast dat u recht heeft op een dwangsom van € 460. Dit bedrag is als volgt berekend:

14 dagen van € 20 per dag
6 dagen van € 30 per dag.

Deze dwangsom wordt binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit aan u betaald .

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Juridische Zaken

Datum
19 juli 2016

Ons kenmerk
771291

Hoogachtend,
De Minister van Veiligheid en Justitie,
namens deze,

R.J. Barendse
Plaatsvervangend secretaris-generaal

Een belanghebbende die bezwaar heeft tegen dit besluit kan binnen zes weken na de dag waarop dit is bekend gemaakt een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet door de indiener zijn ondertekend en bevat ten minste zijn naam en adres, de dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden waarop het bezwaar rust. Dit bezwaarschrift moet worden gericht aan: de Minister van Veiligheid en Justitie, t.a.v. de Directie Wetgeving en Juridische Zaken, sector Juridische Zaken, Postbus 20301, 2500 EH Den Haag.

Artikel 10

1. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:

- a. de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
- b. de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
- c. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
- d. persoonsgegevens betreft als bedoeld in paragraaf 2 van hoofdstuk 2 van de Wet bescherming persoonsgegevens, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maakt.

2. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:

- a. de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties;
- b. de economische of financiële belangen van de Staat, de andere publiekrechtelijke lichamen of de in artikel 1a, onder c en d, bedoelde bestuursorganen;
- c. de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
- d. inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
- e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
- f. het belang, dat de geadresseerde erbij heeft als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie;
- g. het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.

3. Het tweede lid, aanhef en onder e, is niet van toepassing voor zover de betrokken persoon heeft ingestemd met openbaarmaking.

4. Het eerste lid, aanhef en onder c en d, het tweede lid, aanhef en onder e, en het zevende lid, aanhef en onder a, zijn niet van toepassing voor zover het milieu-informatie betreft die betrekking heeft op emissies in het milieu. Voorts blijft in afwijking van het eerste lid, aanhef en onder c, het verstrekken van milieu-informatie uitsluitend achterwege voor zover het belang van openbaarmaking niet opweegt tegen het daar genoemde belang.

5. Het tweede lid, aanhef en onder b, is van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie voor zover deze handelingen betreft met een vertrouwelijk karakter.

6. Het tweede lid, aanhef en onder g, is niet van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie.

7. Het verstrekken van milieu-informatie ingevolge deze wet blijft eveneens

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Sector Juridische Zaken

Datum
19 juli 2016

Ons kenmerk
771291

achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:

- a. de bescherming van het milieu waarop deze informatie betrekking heeft;
- b. de beveiliging van bedrijven en het voorkomen van sabotage.

8. Voor zover het vierde lid, eerste volzin, niet van toepassing is, wordt bij het toepassen van het eerste, tweede en zevende lid op milieu-informatie in aanmerking genomen of deze informatie betrekking heeft op emissies in het milieu.

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Sector Juridische Zaken

Datum
19 juli 2016

Ons kenmerk
771291

Artikel 11

1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.
2. Over persoonlijke beleidsopvattingen kan met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.
3. Met betrekking tot adviezen van een ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie kan het verstrekken van informatie over de daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen plaatsvinden, indien het voornemen daartoe door het bestuursorgaan dat het rechtstreeks aangaat aan de leden van de adviescommissie voor de aanvang van hun werkzaamheden kenbaar is gemaakt.
4. In afwijking van het eerste lid wordt bij milieu-informatie het belang van de bescherming van de persoonlijke beleidsopvattingen afgewogen tegen het belang van openbaarmaking. Informatie over persoonlijke beleidsopvattingen kan worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Het tweede lid, tweede volzin, is van overeenkomstige toepassing.

Nr	Omschrijving document	Datum	Beoordeling	Weigeringsgronden	Vindplaats indien reeds openbaar
1	Beantwoording-kamervragen-band-moslimbroederschap-en-amsterdamse-moskee	17-jun-13	Reeds openbaar	nvt	Tweedekamer.nl; TK 2012-2013, Aanhangsel van de handelingen 2601
1a	Nota MVenJ beantwoording vragen Van Klaveren	11-jun-13	Deels openbaar	B	
2	Verslag parlementair overleg	12-sep-13	Deels openbaar	B	
3	Nota voorbereiding gesprek MVenJ met CMO	31-okt-13	Deels openbaar	B	
4	AO voortgangsrapportage 2013	5-nov-13	Deels openbaar	A,B	
5	Bijlage bij de Beleidsopvolging DTN 34 Moties en Toezeggingen	7-nov-13	Reeds openbaar	nvt	Tweedekamer.nl; TK 2013-2014, 29754, nr 238
6	Rappelverzoek motie Segers over de financiële steunverlening aan Nederlandse moskeeverenigingen en andere organisaties voor verschillende onvrije landen	28-jan-15	Reeds openbaar	nvt	Tweedekamer.nl; brief Commissie aan bewindspersoon 2015D02847
7	Nota plus reactie op rappelverzoek	29-jan-15	Deels openbaar en reeds openbaar	B	Tweedekamer.nl; TK 2014-2015, 29754, nr. 289
8	RAND rapport onderzoek naar buitenlandse financiering	2015	Reeds openbaar	nvt	https://www.wodc.nl/onderzoeksdatabase/2417_en_via_officielebekendmakingen.nl/blg-487350.pdf
9	Beleidsreactie op rapport plus nota MVenJ	11-mrt-15	Deels openbaar en reeds openbaar	B	Tweedekamer.nl; TK 2014-2015, 29614, nr 37
10	Vragen van het lid Potters (VVD) aan de ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Veiligheid en Justitie over het bericht 'Analyse financiering moskeeen gestaakt'	1-apr-15	Reeds openbaar	nvt	Tweedekamer.nl (zie ook 10b)
10a	Concept-antwoorden Kamervragen lid Potters	29-apr-15	Openbaar	nvt	
10b	Beantwoording Kamervragen lid Potters	5-jun-15	Reeds openbaar	nvt	Tweedekamer.nl, TK 2014-2015, Aanhangsel van de handelingen 2550
10c	nota MVenJ beantwoording vragen lid Potters	29-apr-15	Gedeeltelijk openbaar	B	
10d	Nota MVenJ inzake beantwoording Kamervragen Potters (5 juni 2015)	5-jun-15	Gedeeltelijk openbaar	A,B	
11	Bijlage 3e Voortgangsrapportage Actieprogramma integrale aanpak jihadisme Bevat stand van zaken moties en toezeggingen (motie Segers)	8-jul-15	Reeds openbaar	nvt	Tweedekamer.nl; TK 2014-2015, 29754, nr 314
12	Nota en brief MVenJ inzake reactie verzoek vaste Kamercommissie voor VenJ	4-mei-15	Deels openbaar	B	
13	Nota MVenJ beantwoording vragen leden Oskam en Omtzigt plus beantwoording	22-jun-15	Deels openbaar en reeds openbaar	B	Tweedekamer.nl; TK 2014-2015, Aanhangsel van de handelingen 2694
13a	Notitie Alstemming FIN vragen Oskam en Omtzigt	23-jun-15	Deels openbaar	A,B	
14	Brief van minister VenJ aan TK inzake komst moskee in Gouda	11-feb-15	Reeds openbaar	nvt	Tweedekamer.nl; TK 2014-2015, 34000-VI, nr. 65
14a	Nota dertig-ledendebat inzake moskee in Gouda	9-jun-15	Deels openbaar	A,B	
15	Nota AO Terrorismebestrijding	18-jun-15	Deels openbaar	B	
16	Nota overleg moties salafisme	12-jan-16	Deels openbaar	A,B	
17	Brief aan TK inzake Concretisering aanpak salafisme (van ministers SZW en VenJ) met daarin een passage inzake buitenlandse financiering	25-feb-16	Reeds openbaar	nvt	Tweedekamer.nl, TK 2015-2016, 29 614, 39
17a	Nota bij brief salafisme	21-jan-16	Deels openbaar	A,B	
18	Antwoorden op 4 sets Kamervragen gesteld door de leden Bruins Slot, Van Toerenburg en Heerma (CDA), door de leden Wilders en de Graaf (PVV) en (2 sets) door de leden Karabulut en van Raak (SP) over de stichting Al Fitrah in Utrecht De sets zijn verzonden door de minister van SZW, mede namens de minister van VenJ en BZK	18-feb-16	Reeds openbaar	nvt	Tweedekamer.nl, TK 2015-2016, Aanhangsel van de handelingen 1585
18a	Uitstelbericht Kamervragen Al Fitrah	8-feb-16	Reeds openbaar	nvt	Tweedekamer.nl, TK 2015-2016, Aanhangsel van de handelingen 1466
18b	Nota aan Minister van VenJ	2-feb-16	Deels openbaar	B	
19	Nota aan Minister VenJ inzake voorbereiding bewindspersonenoverleg (bpo) inzake buitenlandse financiering van 8 april 2016	7-apr-16	Deels openbaar	A,B	
20	Lijst nadere informatie BZ (e-mail)	12-dec-13	Deels openbaar	A,B,D	
21	Factsheet TF en buitenlandse financiering	4-apr-16	Openbaar	nvt	
22	bijeenkomst 'Buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland' (project 2417) (e-mail)	19-jun-14	Deels openbaar	A,B	
23	WODC startnotitie onderzoek financiering moskeeen (e-mail)	23-jan-14	Deels openbaar	A,B	
23a	2417 Startnotitie Financiering moskeeen 230114 (concept)	23-jan-14	Niet openbaar (zie 30a)	A,B	
24	WODC startnotitie onderzoek financiering moskeeen (e-mail)	14-jan-14	Deels openbaar	B	
24a	2417 Startnotitie Financiering moskeeen (concept)	14-jan-14	Niet openbaar (zie 30a)	A,B	
25	Aangepaste WODC startnotitie moskeeenonderzoek (e-mail)	26-feb-14	Deels openbaar	A,B	
26	Begeleiding vanuit WODC	12-nov-13	Deels openbaar	A	
27	Definitief dossier hoorzitting NCTV (e-mail)	5-jun-15	Deels openbaar	B	
27a	Definitief dossier hoorzitting NCTV	5-jun-15	Deels openbaar	A,B	
28a	Q&A 30 leden - motie Segers-Tellegen (dossier debat Gouda)		Deels openbaar	A	
28b	QA buitenlandse financiering en CMO (dossier debat Gouda)		Deels openbaar	A,C	
28c	QA moskee Gouda dreiging rechtsextremisme (dossier debat Gouda)		Deels openbaar	B	
28d	QA's bouw moskee te Gouda (dossier debat Gouda)		Deels openbaar	B	
28e	QA's moskee Gouda (dossier debat Gouda)		Deels openbaar	B	
28f	Spreektekst debat Gouda (dossier debat Gouda)		Deels openbaar	A	
28g	Vragen en antwoorden buitenlandse financiering (dossier debat Gouda)		Openbaar	nvt	
28h	Factsheet aantal moskeeen met een ANBI status (dossier debat Gouda)		Openbaar	nvt	
28i	Factsheet en bouwstenen spreektekst buitenlandse financiering (dossier debat Gouda)		Openbaar	nvt	
29a	Toelichting startnotitie moskeeenonderzoek bespreken (HV1 en HV5)		Deels openbaar	A	
29b	2417 Startnotitie Financiering moskeeen 180314 (concept)	18-mrt-14	Niet openbaar (zie 30a)	A,B	
30a	2417 EXT Startnotitie Financiering moskeeen		Openbaar	nvt	
30b	Rand rapport Foreign Funding Islamic Institutions	2015	Reeds openbaar	nvt	Tweedekamer.nl, TK 2015-2016, TK 29 614, 37 en www.wodc.nl
31	Questions to Steering Committee - (project 2417)	19-nov-14	Deels openbaar	A,B	
32	Over Kamervragen (e-mail)	24-jun-15	Deels openbaar	B	
33	Uitbreiding onderzoeksdomein Buitenlandse financiering van religieuze instellingen	11-feb-14	Deels openbaar	A,B	
34	Update voorbereiding onderzoek financiering van moskeeen	2-dec-13	Deels openbaar	B	
35	WODC-vragenlijst Onderzoekswensen 2014	2014	Deels openbaar	B	
36	131007 memo onderzoekswensen NCTV	7-okt-13	Deels openbaar	A,B	
37	Richting motie Seegers		Deels openbaar	A	

Rubricering

- A. Persoonlijke beleidsopvattingen
- B. Bescherming persoonlijke levenssfeer
- C. Onevenredige benadeling
- D. Betrekkingen van Nederland met andere staten

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Veiligheid en Justitie

minister van VenJ

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 16950
2500 BZ Den Haag
www.nctv.nl

Contactpersoon

B

nota

Beantwoording schriftelijke vragen van het lid Van
Klaveren (PVV) aan de ministers van SZW en VenJ

Van
NCTV

Datum
11 juni 2013

Ons kenmerk
397032

Dossiernummer
391997

Bijlagen
1

Concipiënt

B

Aanleiding

Op 28 mei jl. zijn schriftelijke vragen gesteld door het lid Van Klaveren (PVV) aan de ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Veiligheid en Justitie over "de band tussen de Moslimbroederschap en een Amsterdamse moskee".

Advies/Actie

- Graag akkoord en paraaf voor bijgevoegde antwoorden.
- Graag akkoord met beantwoording door de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, mede namens de minister van Veiligheid en Justitie.

Toelichting

De beantwoording is opgesteld door het ministerie van SZW in afstemming met het ministerie van VenJ. De vragen worden gelijktijdig aan de ambtelijke en politieke leiding voorgelegd.

Omdat de vragen grotendeels zien op integratie, het beleidsterrein van de minister van SZW, en slechts zijdelings het terrein van de minister van VenJ raken, wordt geadviseerd de vragen te laten beantwoorden door de minister van SZW, mede namens de minister van VenJ.

Verslag parlementair overleg

Aan	Voorzitter en leden Ministerstaf	Betreft	☐ AO	☒ Plenair debat
Van	Minister van Veiligheid en Justitie		☐ Stemmingen	☐ Notaoverleg
Concipiënt	NCTV-B 		☐ Vragenuurtje	☐ Interpellatiedebat
			☐ Wetgevingsoverleg	☐ Overig, nl: _____
Kamer	Tweede Kamer			
Verantwoordelijke bewindspersoon	Minister Asscher van SZW	Brief voorzitter vaste Cie MVenJ	d.d.	kenmerk
Datum en begintijd	12-09-2013 16:00 – 17:15	Brief voorzitter 1e/2e Kamer		

Thema/onderwerp **Buitenlandse financiering moskeeën**

Algemeen	
Kamer op hoofdlijnen akkoord met (ingezette) beleidslijn/besproken stukken?	☒ Ja ☐ Nee ☐ Deels
Toelichting	Tijdens het debat bleek de motie Segers centraal te staan.
Sfeer	Kamer reageerde goed op de lijn dat islamitisch extremisme buitengewoon serieus wordt genomen en dat aan de hand van het in de motie Segers teogezegde onderzoek eerst de nader inzicht naar omvang en aard van financiële steun aan Nederlandse moskeeverenigingen nodig is.
Specifiek	
Prominente vragensteller(s)	De heer Van Klaveren (PVV) De heer Dijkhoff (VVD) De heer Segers (CU) De heer Heerma (CDA) De heer Dijkgraaf (SGP) De heer Schouw (D66) De heer Van Dijk (SP) Mevrouw Yücel (PvdA)
Specifieke aandachtspunten	- Kamer accepteert dat het onderzoek (n.a.v. motie Segers) eerst de feiten inzichtelijk moet maken en daarna gesproken dient te worden over nadere maatregelen. - Kamer geeft impliciet aan dat de bestaande maatregelen zoals genoemd in de brief (TK 2008-2009 29754 nr.145) van Min BZK aan TK over buitenlandse financiering/beïnvloeding onvoldoende zijn.
Toezeggingen	
Waren er toezeggingen?	☒ Ja ☐ Nee
Omschrijving	evt. Termijn ¹ behandelende dir./ambt. ¹

¹ Deze categorieën pas definitief invullen na ontvangst en controle van het stenografisch verslag. Ten behoeve van de AL svp. alvast de meest in het oog springende toezeggingen noteren.

Verslag parlementair overleg

21/11	NCTV	- De Kamerleden hebben gevraagd om een stand van zaken brief vóór de begrotingsbehandeling op 21 november.
	NCTV	- Kamerleden verzochten om verschillende elementen in het onderzoek mee te nemen. Minister Asscher heeft aangegeven dat Minister VenJ het voortouw neemt dat hij met hem in overleg gaat maar al wel toegezegd dat: - o er een stand van zaken brief komt over het onderzoek voor de begrotingsbehandeling waarin de onderzoeksvraag wordt geleverd en inhoudelijke afbakening. - o de Kamer inzicht krijgt in proces: wanneer wordt het onderzoek afgerond, wanneer volgt beleidsreactie en evt. opvolging/nadere maatregelen. - o bij de uitvoering van de motie wordt gekeken naar relevante maatregelen die andere landen nemen waar NL nog van kan leren (vergelijkend internationaal perspectief) - De mogelijke beleidsimplicaties van het onderzoek zullen worden gezien. Minister SZW heeft aangegeven dat dit uiteraard later volgt wanneer het onderzoek daadwerkelijk is afgerond. Hierbij zal worden gekeken naar mogelijke nieuwe middelen om in te grijpen indien noodzakelijk. - Bij uitvoering van de motie zal ook worden gezien of een onafhankelijk onderzoeksinstantie dit onderzoek kan doen en/of dat zij in ieder geval worden betrokken bij het onderzoek en de mogelijke maatregelen.
	NCTV/WODC	

Door middel van het debat afgehandelde
toezeggingen

Omschrijving
N.V.T.

Paminconr.

Verslag parlementair overleg

Moties evt. door leden aangekondigde moties		Omschrijving	Indiener	
		Verzoek om islamitische organisaties ANBI-status te ontnemen	Van Klaveren (PVV)	
		Verzoek om buitenlandse financiering van moskeeën te verbieden	Van Klaveren (PVV)	
Stemmingen		Omschrijving	Nummer	Indiener
Aangenomen moties				
Verworpen moties				
Aangehouden moties				
Voorbehouden				
in het kader van de instemmingsprocedure (EU)				

MVenJ

Directie Wetgeving en Juridische Zaken

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Contactpersoon

B

nota

Gesprek CMO

Datum

31 oktober 2013

Ons kenmerk

**

Algemene leiding

Minister

SG

Datum/eindparaaf

Datum/paraaf

Door tussenkomst van

HWKB

DWJZ

Datum/paraaf

Datum/paraaf

Van

B

Datum/paraaf

Aanleiding

Op 7 november om 14:30 uur heeft u een gesprek met het Contactorgaan Moslims en Overheid (CMO). Hieronder wordt per agendapunt een korte toelichting, een geadviseerde reactie en enige achtergrondinformatie gegeven. Het gesprek is een eerste bestuurlijk gesprek tussen u als Minister verantwoordelijk voor de contacten met de kerkgenootschappen en CMO in jaren en het is vooral bedoeld als een kennismakingsgesprek. Het gaat er vooral om het CMO als vertegenwoordigende instantie te ontvangen en kennis te nemen van de door hen en hun achterban ervaren zorgen, zoals eerder ook christelijke en joodse vertegenwoordigende organisaties zijn ontvangen.

Advies

Ik adviseer u kennis te nemen van de concept-agenda en de geadviseerde reactie op de vermoedelijke inbreng van het CMO.

Toelichting

Aanwezigen

B

B

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Datum
31 oktober 2013

Ons kenmerk
**

Agenda

1. Syriegangsters

Vermoedelijk wil het CMO hier nader toelichten welke activiteiten zij ontplooiën op het punt van preventie van radicalisering met betrekking tot de Syriegangsters.

Geadviseerde reactie:

U kunt in reactie dank uitspreken voor de gepleegde inspanningen, en de hoop uitspreken dat ieder het zijne doet om radicalisering en het afreizen naar Syrië om mee te vechten met de rebellen te voorkomen.

U kunt ook melding maken van een aantal landelijke bijeenkomsten die zullen worden georganiseerd in het kader van het verkleinen van draagvlak voor gewapende strijd in Syrië.

Achtergrond

In de Samenvatting Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland, juni 2013 (DTN33) heeft u hierover gezegd:

"Ondanks de zorgen over deze risico's is de Nederlandse bevolking in algemene zin weerbaar tegen extremisme en geweld uit ideologische motieven. Tegenover de jihadgang naar Syrië vanuit Nederland staan initiatieven vanuit diverse moslimgemeenschappen. De publieke verklaringen tegen de deelname aan de strijd in Syrië zijn belangrijke signalen waarvan een ontmoedigende werking kan uitgaan."

Ter uitvoering van de motie Recourt wordt een aantal landelijke bijeenkomsten georganiseerd door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en het ministerie van Veiligheid en Justitie om sleutelfiguren uit de moslimgemeenschap te betrekken bij verkleinen van draagvlak voor gewapende strijd in Syrië.

2. Buitenlandse financiering moskeeën

Vermoedelijk wil het CMO hier het stigmatiserend karakter van de huidige discussie over buitenlandse financiering van moskeeën aan de orde stellen. U kunt hen de gelegenheid geven hun zijde van de medaille toe te lichten.

Geadviseerde reactie:

- In Nederland geldt het beginsel van scheiding van kerk en staat en vrijheid van godsdienst. Het is niet verboden om met behulp van buitenlandse financiering een moskee te bouwen. De overheid heeft zich in beginsel niet te mengen in de religieuze opvattingen van gelovigen.
- Hier is echter wel een grens in het belang van openbare orde en veiligheid. Wanneer er sprake is van misdrijven, zal er gehandhaafd worden.
- Ook moet gewaakt worden voor ongewenste druk en invloed op individuen binnen de gemeenschap. Het is zaak, ook voor de moskeeën, om hier waakzaam voor te zijn.
- Transparantie kan veel ongegronde angst wegnemen. Wellicht kunt u als suggestie meegeven aan het CMO dat het proactief transparant zijn over financiering en vermeende invloed, ook een deel van het maatschappelijk wantrouwen kan wegnemen.

- (indien dit ter sprake komt) het onderzoek naar aanleiding van de motie Segers over financiering van moskeeën heeft als doel de feitelijke omvang in kaart te brengen.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

Datum
31 oktober 2013

Ons kenmerk
**

Achtergrond:

In het recente verleden hebben zich verschillende controversiële zaken voorgedaan met betrekking tot buitenlandse financiering van moskeeën.

- De Blauwe Moskee in Amsterdam veelvuldig in het nieuws geweest vanwege financiering vanuit Koeweit. Ook andere moskeeën zijn negatief in het nieuws geweest over financiering.
- De Tweede Kamer heeft op 12 september jl. gedebatteerd over financiering van moskeeën.
- Motie Segers (unaniem aangenomen), Kamerstukken 29754, nr. 221: verzoekt de regering, de omvang en de aard van de genoemde financiële steun in kaart te brengen en de Kamer, voor de behandeling van de begroting van het ministerie van Veiligheid en Justitie 2014, te berichten over de uitkomst van dit onderzoek dan wel over de voortgang daarvan. Dit onderzoek loopt nog.
- Motie Van Klaveren Kamerstukken 29754, Nr. 235: verzoekt de regering buitenlandse financiering van moskeeën te verbieden. - Motie Van Klaveren Kamerstukken 29754, Nr. 234: verzoekt de regering islamitische organisaties de anbi-status te ontnemen. Standpunt van de regering (verwoord door MSZW, Minister Asscher): ontraden wegens strijd met artikel 1 van de Grondwet.
- Er is eerder ook onderzoek geweest naar de buitenlandse financiering van moskeeën.
- Een wetsvoorstel tot versterking van de transparantie van de financiering van stichtingen is in ambtelijke voorbereiding.

3. Veiligheid van religieuze gebouwen

Vermoedelijk wil het CMO hier spreken over vandalistische acties tegen moskeegebouwen.

Geadviseerde reactie:

U kunt aangeven dat vandalisme, ongeacht of het gericht is tegen een religieus gebouw of tegen andere gebouwen, niet getolereerd wordt. U kunt hen oproepen om hier in voorkomende zaken aangifte van te doen bij de politie, zodat handhavend kan worden opgetreden.

Achtergrond

Met enige regelmaat worden moskeeën slachtoffer van vandalistische acties. Het gaat dan om bijvoorbeeld bekladding of (poging tot) brandstichting.

4. Islamofobie

Vermoedelijk wil het CMO spreken over de door hen gepercipieerde toegenomen islamofobie.

Geadviseerde reactie:

- U kunt hen vragen naar persoonlijke ervaringen bij hen of bij hun achterban.
- U kunt aangeven dat het verbod op discriminatie op grond van godsdienst een grondrecht is in de Nederlandse samenleving en dat uitsluiting en discriminatie niet mogen worden geaccepteerd. Wanneer hier sprake van

is kan het discriminerend handelen worden aangevochten, bijvoorbeeld door het indienen van een klacht bij het College voor de rechten van de mens.

- Tegelijkertijd mag van iedereen in de Nederlandse samenleving ook enige weerbaarheid worden verwacht in het publieke debat. Een ieder heeft binnen de grenzen van de wet vrijheid van meningsuiting, ook om bepaalde opvattingen over een godsdienst te koesteren en te uiten, ook wanneer deze voor de gelovige van deze godsdienst als kwetsend worden ervaren.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

Datum
31 oktober 2013

Ons kenmerk
**

Achtergrond

Op maandag 16 september 2013 heeft CMO samen met het SPIOR een expertmeeting over islamofobie georganiseerd. Een twintigtal wetenschappers, islamitische organisaties, politie en discriminatiebureaus die allen op de een of andere manier te maken hebben met islamofobie waren hiervoor aanwezig. Gestelde aanleiding hiervoor is de uitsluiting en discriminatie van moslims in de samenleving en de gebrekkige aandacht voor het fenomeen vanuit met name de overheid en politiek.

Achtergrondinformatie over het CMO

In 2001 werd hiervoor een stuurgroep ingesteld ter oprichting van het Contactorgaan Moslims en Overheid (CMO). In 2004 is het CMO opgericht en zij is in datzelfde jaar door de overheid officieel erkend als gesprekspartner. Het CMO vertegenwoordigt verschillende religieuze en etnische stromingen (o.a. Turkse, Marokaanse en Surinaamse moslims).

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Minister van Veiligheid en Justitie

Directie
Weerbaarheidsverhoging

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.nctv.nl

Contactpersoon

B

Datum
5 november 2013

Ons kenmerk
-

nota

Algemeen Overleg (Jaarlijkse) voortgangsrapportage
Contraterrorisme en -extremisme

Concipiënt

B

Datum/eindparaaf

Gevraagde actie

Kennismemen van het dossier en akkoord gaan met de concept spreektekst

Op 13 november 2013 vindt van 10.00 tot 13.00 uur het Algemeen Overleg (Jaarlijkse) voortgangsrapportage Contraterrorisme en -extremisme plaats.

Agenda

De convocatie laat een grote hoeveelheid aan documenten zien (zie bijlage). Op de agenda staan:

1. Samenvattingen van Dreigingsbeelden Terrorisme Nederland (28 t/m 33)
2. Voortgangsrapportages Contraterrorisme en -Extremisme (2012 en 2013)
3. Terrorist Screening Center (TSC)-arrangement, 2012
4. Afronding project 'Solistische Dreigers' en vervolg 2013

Het DTN 34 en de beleidsbrief DTN 34 (met een bijlage over lopende moties en toezeggingen) zullen eind deze week en dus vóór het AO aan de Kamer verzonden zijn. Verwacht wordt dat de aandacht daar (vooral) naar uit zal gaan.

Vooroverleg

Het vooroverleg vindt plaats op 12 november, 15:00

Ambtelijke ondersteuning

De samenstelling van de delegatie wordt kort voor het AO vastgesteld, afhankelijk van de actualiteit. Input voor het dossier is geleverd door IND, OM, BZK/AIVD, Defensie, Politie, BZ en SZW. De belangrijkste partners zijn in de zaal aanwezig.

Te verwachten politieke thema's

Verwacht wordt dat het thema Jihadreizigers de hoofdtoon zal voeren. Ook de diverse moties die in behandeling zijn, kunnen tot discussies leiden:

1. Verlies Nederlanderschap bij deelname aan non-statelijke strijdgroepen, Dijkhoff c.s., 29 754, nr. 224
2. Stelsel bestemmingsvisa, motie Dijkhoff c.s., 29 754, nr. 225
3. Paspoortmaatregelen in de Duitse en Nederlandse context, toezegging aan lid van Oosten.
4. In kaart brengen lokale best practices, motie Recourt c.s., 29 754, nr. 222
5. Moslimgemeenschap aanspreken op hun verantwoordelijkheid, Motie Recourt, 29 754, nr. 223
6. Rol van buitenlandse financiering bij radicaliseringsprocessen in Nederland, motie Segers c.s., 29 754, nr. 221

Directie
Weerbaarheidsverhoging

Datum
22 oktober 2013

Ons kenmerk
-

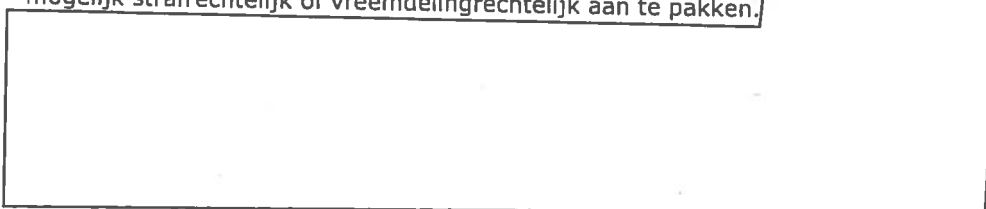
Generiek

De afgelopen maanden is een tiental Kamervragen (mondeling en schriftelijk – zie dossier) gesteld over onder meer:

- tot geweld berelde moslima's
- jihadreizigers (jeugd, Nederland als snel groeiend leverancier)
- de aanpak van terugreizigers
- terrorismefinanciering
- bezuinigingen op de grensbewaking
- de aanslag in Nairobi (Al Shabaab)
- ontnemen paspoort/Nederlanderschap/ verblijfsvergunning

Juridische aspecten

Kamerbreed is aandacht voor middelen om uitreizigers en terugkeerders waar mogelijk strafrechtelijk of vreemdelingrechtelijk aan te pakken.

A

Brief over Travel Information Portal

De actualiteit van de Syriëgangers vraagt - tezamen met de structurele behoefte aan reisgegevens uit het oogpunt van zware criminaliteit en terrorisme - om versnelde inzet op het verwezenlijken van mogelijkheden tot het gebruik van reisgegevens.

Het CDA (Oskam) stelde recentelijk Kamervragen over de relatie tussen verhoogde dreiging, behoefte aan reisgegevens en bezuinigingen op de grensbewaking. Het CDA bevestigt hiermee het standpunt dat u in eerdere communicatie met de Kamer uitdroeg, nl. dat de dreiging dringend om maatregelen in deze richting vraagt en dat reisgegevens hiervoor onontbeerlijk zijn en het gebruik daarvan spoedig mogelijk gemaakt dient te worden.

VenJ werkt (onder coördinatie van NCTV) momenteel aan een traject (wetgeving en systeem) om het gebruik van reisgegevens *nationaal* mogelijk te maken: Travel Information Portal. Een brief dienaangaande wordt voor eind november aan de Tweede Kamer verzonden.

A

**Directie
Weerbaarheidshoging**

Datum
22 oktober 2013

Ons kenmerk
-

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Minister VenJ

nota

Ug/r

Reactie op rappelverzoek motie Segers

Conciplient

B

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid
NCTV

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 16950
2500 BZ Den Haag
www.nctv.nl

Contactpersoon

B

Datum

29 januari 2015

Ons kenmerk

612080

Dossiernummer

611507

Bijlagen

2

Gevraagde actie

Instemmen met de reactie op het rappelverzoek van de VKC VenJ over de motie Segers.

Samenvatting

In de motie Segers (mei 2013) wordt gevraagd om een onderzoek in te stellen naar de financiering van moskeeverenigingen en andere organisaties vanuit 'onvrije' landen. In september 2014 is aan TK gemeld dat de uitkomsten eind 2014 werden verwacht. Het WODC heeft aangegeven door de complexiteit van het onderzoek de resultaten niet op tijd te kunnen opleveren. Inmiddels is de conceptrapportage wel klaar en zal het definitieve rapport uiterlijk aan het einde van het eerste kwartaal 2015 worden opgeleverd. Dit wordt in de reactie op het rappelverzoek aan de VKC VenJ medegedeeld.

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Veiligheid en Justitie

> Retouradres Postbus 16950 2500 BZ Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 16950
2500 BZ Den Haag
www.nctv.nl

Ons kenmerk
611995

Uw kenmerk
2015Z01279

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 29 januari 2015
Onderwerp Reactie op rappelverzoek motie Segers

In reactie op uw rappelverzoek (kenmerk 2015Z01279/2015D02847) informeer ik u met deze brief over de stand van zaken van de uitvoering van de aangenomen motie Segers (Kamerstuk 29754, nr. 221).

Op 22 mei 2013 is tijdens het Algemeen Overleg Implicaties voor beleid en aanpak van het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland (DTN) 32 door uw Kamer de motie Segers aangenomen. In deze motie wordt de regering gevraagd om een onderzoek in te stellen naar de financiering van moskeeverenigingen en andere organisaties vanuit 'onvrije' landen. Ik heb uw Kamer toegezegd hier onderzoek naar te doen.

Het beantwoorden van deze onderzoeksvraag vereist zeer complex onderzoek. Dergelijk onderzoek is niet eerder uitgevoerd, er bestaat geen standaard methodologie waarop kan worden teruggevalen en het onderzoek vraagt om specifieke (financiële) kennis, expertise en een buitenlands netwerk van het onderzoeksbureau. Er zijn weinig onderzoeksinstituten die dergelijk onderzoek kunnen uitvoeren. Het WODC heeft het onderzoek daarom na zorgvuldige aanbesteding gegund aan het internationaal opererende onderzoeksbureau RAND Europe.

RAND Europe voert een haalbaarheidsstudie uit waarin wordt vastgesteld in hoeverre onderzoek naar buitenlandse financiering van moskeeverenigingen en andere organisaties op basis van open bronnen mogelijk is. In dit onderzoek worden zeer diverse databronnen over financieringsstromen geraadpleegd. Daarbij gaat het niet alleen om data die in Nederland beschikbaar zijn, maar ook om data die in de financierende landen verzameld moeten worden.

Gezien de gedegen selectie van een onderzoekspartner met de vereiste specifieke kennis, de tijd die er nodig was voor de ontwikkeling van de methodologie en het feit dat het onderzoek zich voor een belangrijk deel in het buitenland afspeelt, kon het onderzoeksrapport niet binnen de toegezegde termijn worden opgeleverd. Het eindconcept van het onderzoeksrapport is inmiddels naar de begeleidingscommissie verstuurd. De definitieve rapportage zal uiterlijk aan het

einde van het eerste kwartaal van 2015 worden opgeleverd. Daarna zal ik uw Kamer hierover informeren.

De Minister van Veiligheid en Justitie,

I.W. Opstelten

**Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid
NCTV**

Datum
29 januari 2015

Ons kenmerk
611995

Akkoord, PA met
verwachtinge Segers
manager

Minister
hele tekenen
meer pos verleden
ve symbooltje PA
→ middag
25/3

digitale minuut

Brief - Beleidsreactie op

1 NCTV

Behandelaar

B

het onderzoek naar de buitenlandse financiering van islamitische instellingen

Datum
24 maart 2015

Datum te
behandelen
document
11 maart 2015

Kenmerk te
behandelen
document
625281

Versie te
behandelen
document
17.0

Zaakkenmerk
611507

Bijlagen
3

Datum en tijd
aangeboden
24 maart 2015
09:04:26

Werkstroom

Eindparaaf Minister
Datum/paraaf

Paraferen SG
Datum/paraaf

Visie vooraf Staf BSG
Datum/paraaf

Eindparaaf Minister

B

Documentversie 12.0

maart 2015 16:00:48,

Paraferen SG

B

Documentversie 12.0

13 maart 2015 15:41:04,

Visie vooraf Staf BSG

B

Documentversie 12.0

Opmerking: Verzending in principe na 18-3

BD/BSG/ADVIES, 13 maart 2015 12:43:20,

Paraferen Schoof, drs. H.W.M. - BD/NCTV

B

Documentversie 12.0

Opmerking: NCTV akkoord. Graag zsm naar de Minister. CH13/3.

13 maart 2015 10:36:29,

Paraferen

BD/DRD/Ammerlaan

Behandeld door

B

BD/DRD/ANTMD, 11 maart 2015 17:32:51, Documentversie 9.0

Opmerking: Akkoord met beleidsreactie en oplegnota. Op verzoek van [B]

door [B]

Paminco: 80152

Instructie: MinSZW is akkoord voor mede-namens verzending. MinVenJ (dhr. Blok) was al eerder akkoord. i.v.m. nieuwe minister nu nogmaals voorlegging voor tekenen en verzenden.

Spoed i.v.m. deadline en opgelopen vertraging.
Voor verzending naar TK voor vragenuurtje 24/3.

- Passage bibob is afgestemd met Justis en DVB.

- Ter verzending aan TK - 3 stukken:

Beleidsreactie/brief, Aanbiedingsbrief WODC aan NCTV (pdf) en het onderzoeksrapport (pdf).

Toelichting:

Volledige werkstroom

Tekenen - Verzenden MDL

Eindparaaf Minister

Paraferen SG

Visie vooraf Staf BSG

Afstemmen MDL

Tekenen - Verzenden [B] BD/DW/AR

Behandeld door [B] - BD/DW/AR, 24 maart 2015 09:04:26,
Documentversie: 17.0

Stapopmerking: Telefonisch besproken met [B]

Voor ondertekening en verzending voor het vragenuurtje.

MinSZW is akkoord met de brief en met mede-namens verzending.

Wijziging werkstroom

Behandeld door [B] - BD/DW/AR, 24 maart 2015 09:03:00,
Documentversie: 17.0

Stapopmerking: Telefonisch besproken met [B]

Voor ondertekening en verzending voor het vragenuurtje.

MinSZW is akkoord met de brief en met mede-namens verzending.

Tekenen - Verzenden MDL

Behandeld door [B] BD/BSG/MDL, 18 maart 2015 15:28:06,
Documentversie: 12.0

Wijziging werkstroom

Behandeld door [B] BD/BSG/MDL, 18 maart 2015 15:27:26,
Documentversie: 12.0

Eindparaaf Minister

Behandeld door [B] BD/BSG/MDL, 17 maart 2015 16:00:48,
Documentversie: 12.0

Paraferen SG

Behandeld door [B] - BD/BSG/MDL, 13 maart 2015 15:41:04,
Documentversie: 12.0

Visie vooraf Staf BSG

Behandeld door [B] - BD/BSG/ADVIES, 13 maart 2015 12:43:20,

Documentversie: 12.0

Stapopmerking: Verzending in principe na 18-3

Afstemmen MDL

Behandeld door [B] BD/BSG/MDL, 13 maart 2015 11:27:54, Documentversie: 12.0

Paraferen Schoof, drs. H.W.M. - BD/NCTV

Behandeld door [B] - BD/DSB/AS, 13 maart 2015 10:36:29,
Documentversie: 12.0

Stapopmerking: NCTV akkoord. Graag zsm naar de Minister. CH13/3.

Behandelen [B] - BD/DRD

Behandeld door [B] BD/DRD, 13 maart 2015 10:21:14,
Documentversie: 12.0

Stapopmerking: Wijzigingen doorgevoerd zoals besproken. [B] (mede namens [B] akkoord.

Paraferen Schoof, drs. H.W.M. - BD/NCTV

Behandeld door [B] - BD/DSB/AS, 12 maart 2015 13:27:46,
Documentversie: 9.0

Stapopmerking: Zoals besproken.

**Paraferen [B] -
BD/DRD/ANTMD**

Behandeld door [B] -
BD/DRD/ANTMD, 11 maart 2015 17:32:51, Documentversie: 9.0

Stapopmerking: Akkoord met beleidsreactie en oplegnota. Op verzoek van [B]

[B] door [B] afgehandeld.

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Minister VenJ

Directie Risico's en
Dreigingen

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 16950
2500 BZ Den Haag
www.nctv.nl

Contactpersoon

B

Datum
11 maart 2015

Ons kenmerk
625249

Dossiernummer
611507

nota

Beleidsreactie op het onderzoek naar de buitenlandse
financiering van islamitische instellingen

Concluent

B

Gevraagde actie

Instemmen met de beleidsreactie op het onderzoek naar de buitenlandse financiering van islamitische instellingen (uitvoering motie Segers).

Samenvatting

In de motie Segers (mei 2013) wordt gevraagd om een onderzoek in te stellen naar de financiering van moskeeverenigingen en andere organisaties vanuit 'onvrije' landen. Vanwege de complexiteit van het onderzoek is het onderzoek in 3 delen gesplitst. Allereerst is begonnen met een haalbaarheidsstudie. Afhankelijk van de resultaten van deze haalbaarheidsstudie zou deze gevolgd worden door een uitgebreid onderzoek naar de omvang van buitenlandse financiering van moskeeën (fase 2) en een inschatting van de buitenlandse beïnvloeding (fase 3).

De eerste fase, het haalbaarheidsonderzoek, is gereed en wordt voorzien van een beleidsreactie aan de TK aangeboden. Gezien de inhoud van de beleidsreactie wordt deze 'mede namens' de Minister van SZW aangeboden. Op uitdrukkelijk verzoek van de TK moeten onderzoek en beleidsreactie uiterlijk 13 maart worden verzonden.

De resultaten van het onderzoek lijken erop te wijzen dat buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland geen veelvoorkomend fenomeen is. Het verkrijgen van een nauwkeurig overzicht is echter problematisch door gebrekkige transparantie. De onderzoekers concluderen dat een betrouwbare schatting van de aard en omvang van de buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland niet te maken is op basis van publieke en justitiële bronnen. Vervolgonderzoek op basis van openbare bronnen achten de onderzoekers weinig zinvol.

Een alomvattend onderzoek naar buitenlandse financiering van de islamitische instellingen in Nederland door inlichtingen- en veiligheidsdiensten stuit op praktische en wettelijke bezwaren, vooral omdat het in de wet vereiste 'ernstige vermoeden' van aantasting van de democratische rechtsorde en/of nationale

veiligheid - dat de grond is voor een onderzoek door dergelijke diensten -, niet aanwezig is. Indien een dergelijk vermoeden in specifieke gevallen toch rijst, hebben de inlichtingen- en veiligheidsdiensten reeds de taak om die beïnvloeding te onderzoeken.

In individuele gevallen van twijfel over de integriteit van financiering van instellingen biedt ook de Wet Bibob mogelijkheden tot nader onderzoek.

De door de onderzoekers aanbevolen vergroting van de transparantie van financieringsstromen uit het buitenland wordt door het kabinet besproken met de relevante landen, gemeenten, lokale partners en gemeenschappen. Het ministerie van SZW neemt hierin het voortouw.

Gezien de uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek ligt het niet in de lijn der verwachting dat fase 2 en fase 3 van het onderzoek nog zullen worden uitgevoerd.

**Directie Risico's en
Dreigingen**

Datum
11 maart 2015

Ons kenmerk
625249

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Postbus 16950 2500 BZ Den Haag

Voorzitter van de Tweede Kamer
 Staten-Generaal
 Postbus 20018
 2500 EA DEN HAAG

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 16950
2500 BZ Den Haag
www.nctv.nl

Ons kenmerk
625281

Bijlagen
2

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 19 maart 2015

Onderwerp Beleidsreactie op het onderzoek naar de buitenlandse financiering van
islamitische instellingen

Hierbij bied ik u, mede namens de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, een onderzoeksrapport aan van RAND Europe over de buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland, uitgevoerd in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum (WODC). In deze brief geef ik u tevens onze beleidsreactie. Het onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de Motie-Segers in de Tweede Kamer (Tweede Kamerstukken, 2012-2013, 29 754, nr. 221). Ook wordt met dit onderzoeksrapport uitvoering gegeven aan de Motie-Yücel over medefinanciering van de Islamitische Universiteit Rotterdam vanuit landen van herkomst (Tweede Kamer, vergaderjaar 2013-2014, 32 824, nr. 36).

Vanwege de complexiteit van het onderzoek en de onzekerheid over de beschikbaarheid van voldoende betrouwbare gegevens heeft het WODC de onderzoeksopdracht gesplitst in drie deelonderzoeken. Het eerste deelonderzoek betreft een haalbaarheidsstudie waarvan de resultaten in dit rapport worden gerapporteerd.

Afhankelijk van de resultaten van deze haalbaarheidsstudie zou deze gevolgd worden door een uitgebreid onderzoek naar de omvang van buitenlandse financiering van moskeeën (fase 2) en een inschatting van de buitenlandse beïnvloeding (fase 3). Gezien de uitkomsten van deze haalbaarheidsstudie zijn de onderzoekers tot de conclusie gekomen dat fase 2 en fase 3 van het onderzoek geen meerwaarde lijken te hebben.

De resultaten van dit onderzoek bieden niet alle antwoorden op vragen die bij mij en uw Kamer leven. Dit onderzoek richtte zich specifiek op het verkrijgen van een allesomvattend beeld van buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland en eventuele buitenlandse inmenging. Het onderzoek is niet bedoeld om vragen te beantwoorden over de rol die islamitische instellingen spelen of kunnen spelen in radicaliseringsprocessen. Deze vragen worden wel meegenomen in het brede CT-beleid, waaronder het Actieprogramma Integrale Aanpak Jihadisme. En waar nodig wordt aanvullend onderzoek gedaan.

Inleiding

De mogelijke negatieve gevolgen van financiering van islamitische instellingen in Nederland vanuit het buitenland genieten al langere tijd de aandacht. Berichtgeving over mogelijke buitenlandse financiering van moskeeën leidt in

sommige gevallen tot onrust en zorgen over de controleerbaarheid van de herkomst van deze financiering en over de mogelijke inmenging en beïnvloeding door buitenlandse overheden die daarmee gepaard kunnen gaan.

Nationaal
Terrorisme-
Veiligheid

Algemene onderzoeksresultaten

RAND komt op basis van grondig onderzoek tot de eindconclusie dat een systematische analyse van publieke en justitiële bronnen niet kan leiden tot een betrouwbare schatting van de aard en omvang van de buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland en de eventueel daarbij gestelde voorwaarden. Ook spreken de onderzoekers de verwachting uit dat een aanvulling van de verzamelde gegevens onvoldoende zal bijdragen om dit oordeel bij te stellen. Wel kunnen individuele instellingen gedetailleerd worden onderzocht.

Datum
19 maart 2015

Ons kenmerk
625281

Wat betreft individuele instellingen in Nederland is het de onderzoekers in enkele gevallen gebleken dat er sprake was van buitenlandse financiering. In de meeste van deze gevallen werd over deze financiering al in de media gerapporteerd. Bij islamitische instellingen die niet vanwege buitenlandse financiering in het nieuws waren geweest, hebben de onderzoekers nauwelijks indicaties gevonden voor buitenlandse financiering. Dit lijkt erop te wijzen dat buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland geen veelvoorkomend fenomeen is. Het verkrijgen van een nauwkeurig overzicht is echter problematisch. Er is weinig transparantie bij de islamitische instellingen over de financiering. Daarnaast blijkt uit de literatuur dat informele transacties en contante betalingen een belangrijke rol spelen.

De Motie-Yücel vraagt om onderzoek naar medefinanciering van de Islamitische Universiteit in Rotterdam vanuit landen van herkomst. Dit verzoek is in het onderhavige onderzoek meegenomen. Twee hoger onderwijsinstellingen zijn opgenomen in de steekproef van instellingen waarin om uiteenlopende redenen bovenmatige interesse is. Het onderzoek heeft voor deze instellingen geen nieuwe informatie opgeleverd buiten datgene wat reeds uit openbare bronnen bekend was.

RAND onderzocht verder de mogelijkheden om de mate van beïnvloeding door middel van financiering te onderzoeken. Ook hier geldt dat de onderzoekers geen algemene conclusies kunnen trekken over de eventuele voorwaarden waaronder financiering wordt verleend. Hoewel de onderzoekers van een breed scala aan openbare bronnen gebruik hebben gemaakt, blijkt de mate van beïnvloeding moeilijk te onderzoeken. Wel kon worden onderzocht in hoeverre personen uit het buitenland zitting hebben gehad in het bestuur van islamitische instellingen en aldus in de gelegenheid waren om invloed op het beleid van de instelling uit te oefenen. Dat bleek in beperkte mate het geval. In instellingen, die al vanwege buitenlandse financiering in het nieuws waren geweest, is dat wel veel vaker het geval dan in de andere onderzochte instellingen (17% tegen 1,5%).

Aanbevelingen

Het rapport geeft twee aanbevelingen voor het verkrijgen van een beter zicht op in de aard en omvang van buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland.

Aanbeveling 1: Bestudeer internationaal opererende organisaties die optreden als tussenpersoon.

Deze aanbeveling is gebaseerd op de identificatie in het onderzoek van een aantal internationaal opererende organisaties die mogelijk optreden als tussenpersoon of

makelaar tussen buitenlandse financiers en instellingen in Nederland. Tegelijk valt uit het onderzoek niet af te leiden en wordt zelfs betwijfeld of dergelijk nader onderzoek enig resultaat zal opleveren, als dat wordt gedaan op basis van openbare bronnen.

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid

Aanbeveling 2: Stuur aan op een verbetering van de financiële transparantie in de sector.

Datum
19 maart 2015

Ons kenmerk
625281

Islamitische instellingen en koepelorganisaties zijn volgens de onderzoekers weinig transparant over hun financiële huishouding. De onderzoekers bevelen de overheid aan om islamitische instellingen te bewegen meer inzicht hierin te verschaffen, ten einde de instellingen die niets te verbergen hebben niet nodeloos bloot te stellen aan nader onderzoek. Instellingen en koepelorganisaties kunnen hun financiële jaarverslagen publiceren of delen met de overheid en daarin informatie over donaties en financiering uit het buitenland opnemen.

In aanvulling op de aanbevelingen geeft het rapport een algemene inschatting van de haalbaarheid van een grootschalige studie naar de aard en omvang van buitenlandse investeringen in islamitische instellingen in Nederland. De onderzoekers stellen dat op basis van openbare en justitiële bronnen slechts een zeer beperkt overzicht te verkrijgen is en geen betrouwbare inschatting kan worden gemaakt. Zij bespreken de mogelijkheid om openbaar beschikbare informatie aan te vullen met informatie van inlichtingendiensten en financiële instellingen. Dit bevelen de onderzoekers echter niet aan, onder meer omdat er speciale bevoegdheden noodzakelijk lijken te zijn om een dergelijk onderzoek te doen: *"Zelfs voor een dienst met de juiste bevoegdheden zal het praktisch en juridisch problematisch zijn een alomvattend onderzoek onder de islamitische instellingen in Nederland uit te voeren."*

Beleidsreactie

Uit het de haalbaarheidsstudie kan de conclusie worden getrokken dat niet voldoende materiaal uit openbare en justitiële bronnen beschikbaar is voor het maken van een betrouwbare inschatting van de aard en omvang van buitenlandse investeringen in islamitische instellingen. Tevens is de verwachting dat een aanvulling van de verzamelde data onvoldoende gegevens zal toevoegen om dit oordeel bij te stellen. Dit geldt zeer waarschijnlijk ook voor de in aanbeveling 1 genoemde organisaties die optreden als tussenpersoon.

Gezien deze uitkomsten zullen de eerder voorziene fase 2 en fase 3 van het onderzoek naar alle waarschijnlijkheid geen aanvullende informatie opleveren. Er is daarom besloten fase 2 en 3 niet te continueren.

Indien er in specifieke gevallen ernstige vermoedens rijzen van beïnvloeding middels buitenlandse financiering, die raakt aan de democratische rechtsorde dan wel de nationale veiligheid, hebben de inlichtingen- en veiligheidsdiensten de taak om die beïnvloeding te onderzoeken. Dat geldt evenzeer voor de in de eerste aanbeveling aangeduide financiële tussenpersonen.

Indien er geen ernstige vermoedens zijn van activiteiten die raken aan de democratische rechtsorde dan wel de nationale veiligheid, maar er wel twijfels zijn over de financiering heeft het lokaal bestuur, indien men nader inzicht wil krijgen in de herkomst van gelden, de mogelijkheid om een extern en onafhankelijk onderzoeksbureau in te schakelen, zoals bijvoorbeeld onlangs gebeurd is in Gouda bij de geplande aankoop van onroerend goed door een moskeevereniging. Als er hiernaast ook twijfels zijn over de antecedenten van specifieke instellingen en mogelijke zakelijke samenwerkingsverbanden zal in individuele gevallen worden

gegrepen naar reeds bestaande middelen van onderzoek. Indien toepassing van de Wet Bibob mogelijk is – in het geval van bepaalde vergunningen en vastgoedtransacties – kan het lokaal bestuur deze antecedenten onderzoeken en eventueel daarover advies vragen bij het Landelijk Bureau Bibob. Hierbij dient wel te worden aangetekend dat een Bibob-onderzoek zich richt op strafbare feiten, en dat een dergelijk onderzoek bovendien ook beperkingen heeft in de mogelijkheden om buitenlandse bronnen te raadplegen.

Wanneer dergelijke onderzoeksmiddelen geregeld worden ingezet bij vermoedens van onregelmatigheden, zal hier waarschijnlijk tevens een preventieve werking van uitgaan.

Wat de tweede aanbeveling betreft; de transparantie met betrekking tot de financiële huishouding is een van de onderwerpen die in de kabinetsreactie op het RMO briefadvies 'De kaders van de rechtsstaat. Over buitenlandse financiering van moskeeën en gebedshuizen' (Tweede Kamer, vergaderjaar 2014–2015, 29 614, nr. 35) is aangekaart. Het Kabinet onderschrijft hierin de constatering van het RMO dat elke geloofsgemeenschap de vrijheid heeft financiering aan te trekken ten behoeve van een moskee, kerk of tempel, zowel binnen als buiten de Nederlandse grenzen. Het Kabinet deelt echter de zorgen van uw Kamer en heeft de behoefte geuit meer instrumenten voorhanden te hebben om onwenselijke financiering van gebedshuizen te kunnen ontmoedigen. Wederkerigheid in de interactie met buitenlandse geldschietters betekent weliswaar dat financiering niet zomaar verboden kan worden, maar biedt ook mogelijkheden om meer transparantie te verkrijgen en landen die het betreft additionele vragen te stellen. Vaak gaat het om cases waarbij de grenzen van de rechtsstaat niet in zicht zijn, maar er wel sprake is van onwenselijkheid gelet op bijvoorbeeld integratiedoelstellingen. Er zijn grenzen aan de vrijheid van religie binnen onze Nederlandse democratische rechtsstaat wanneer deze vrijheid wordt misbruikt om op te roepen tot haat en geweld jegens andersdenkenden, mensen met een ander geloof of zonder religieuze overtuiging.

Het kabinet is daarom gestart om het diplomatieke gesprek waar nodig te intensiveren met landen om de transparantie over deze financiële stromen naar Nederland te vergroten. Tevens wordt met gemeenten, lokale partners en gemeenschappen het gesprek aangegaan over de wijze waarop met lokale gemeenschappen optimale transparantie kan worden bereikt ten aanzien van financieringsstromen vanuit het buitenland.

De Minister van Veiligheid en Justitie,

mr. G.A. van der Steur

**Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid**

Datum
19 maart 2015

Ons kenmerk
625281

B
BD/BSG/MDL

Van: B BD/BSG/ADVIES
Verzonden: woensdag 25 maart 2015 9:28
Aan: MVJBSG - BSG
CC: B

Onderwerp: B
brief buitenlandse financiering islamitische instellingen (motie segers)

Hoi,
SZW is akkoord met bovenstaande brief. De minister van VenJ is ook akkoord dus hij kan teken klaar gemaakt worden. Zouden jullie het tekenexemplaar bij mij willen neerleggen? NB: de brief mag vanmiddag pas uit na een seintje van B
Alvast dank,
Groet,

B

Ministerie van Veiligheid & Justitie
Bureau Secretaris-Generaal
Sector advies
Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag | Kamer

B

B

> Retouradres Postbus 16950 2500 BZ Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 16950
2500 BZ Den Haag
www.nctv.nl

Ons kenmerk
625281

Bijlagen
2

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 25 maart 2015

Onderwerp Beleidsreactie op het onderzoek naar de buitenlandse financiering van
islamitische instellingen

Hierbij bied ik u, mede namens de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, een onderzoeksrapport aan van RAND Europe over de buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland, uitgevoerd in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum (WODC). In deze brief geef ik u tevens onze beleidsreactie. Het onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de Motie-Segers in de Tweede Kamer (Tweede Kamerstukken, 2012-2013, 29 754, nr. 221). Ook wordt met dit onderzoeksrapport uitvoering gegeven aan de Motie-Yücel over medefinanciering van de Islamitische Universiteit Rotterdam vanuit landen van herkomst (Tweede Kamer, vergaderjaar 2013-2014, 32 824, nr. 36).

Vanwege de complexiteit van het onderzoek en de onzekerheid over de beschikbaarheid van voldoende betrouwbare gegevens heeft het WODC de onderzoeksopdracht gesplitst in drie deelonderzoeken. Het eerste deelonderzoek betreft een haalbaarheidsstudie waarvan de resultaten in dit rapport worden gerapporteerd.

Afhankelijk van de resultaten van deze haalbaarheidsstudie zou deze gevolgd worden door een uitgebreid onderzoek naar de omvang van buitenlandse financiering van moskeeën (fase 2) en een inschatting van de buitenlandse beïnvloeding (fase 3). Gezien de uitkomsten van deze haalbaarheidsstudie zijn de onderzoekers tot de conclusie gekomen dat fase 2 en fase 3 van het onderzoek geen meerwaarde lijken te hebben.

De resultaten van dit onderzoek bieden niet alle antwoorden op vragen die bij mij en uw Kamer leven. Dit onderzoek richtte zich specifiek op het verkrijgen van een allesomvattend beeld van buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland en eventuele buitenlandse inmenging. Het onderzoek is niet bedoeld om vragen te beantwoorden over de rol die islamitische instellingen spelen of kunnen spelen in radicaliseringsprocessen. Deze vragen worden wel meegenomen in het brede CT-beleid, waaronder het Actieprogramma Integrale Aanpak Jihadisme. En waar nodig wordt aanvullend onderzoek gedaan.

Inleiding

De mogelijke negatieve gevolgen van financiering van islamitische instellingen in Nederland vanuit het buitenland genieten al langere tijd de aandacht. Berichtgeving over mogelijke buitenlandse financiering van moskeeën leidt in

sommige gevallen tot onrust en zorgen over de controleerbaarheid van de herkomst van deze financiering en over de mogelijke inmenging en beïnvloeding door buitenlandse overheden die daarmee gepaard kunnen gaan.

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid

Algemene onderzoeksresultaten

RAND komt op basis van grondig onderzoek tot de eindconclusie dat een systematische analyse van publieke en justitiële bronnen niet kan leiden tot een betrouwbare schatting van de aard en omvang van de buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland en de eventueel daarbij gestelde voorwaarden. Ook spreken de onderzoekers de verwachting uit dat een aanvulling van de verzamelde gegevens onvoldoende zal bijdragen om dit oordeel bij te stellen. Wel kunnen individuele instellingen gedetailleerd worden onderzocht.

Datum
25 maart 2015

Ons kenmerk
625281

Wat betreft individuele instellingen in Nederland is het de onderzoekers in enkele gevallen gebleken dat er sprake was van buitenlandse financiering. In de meeste van deze gevallen werd over deze financiering al in de media gerapporteerd. Bij islamitische instellingen die niet vanwege buitenlandse financiering in het nieuws waren geweest, hebben de onderzoekers nauwelijks indicaties gevonden voor buitenlandse financiering. Dit lijkt erop te wijzen dat buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland geen veelvoorkomend fenomeen is. Het verkrijgen van een nauwkeurig overzicht is echter problematisch. Er is weinig transparantie bij de islamitische instellingen over de financiering. Daarnaast blijkt uit de literatuur dat informele transacties en contante betalingen een belangrijke rol spelen.

De Motie-Yücel vraagt om onderzoek naar medefinanciering van de Islamitische Universiteit in Rotterdam vanuit landen van herkomst. Dit verzoek is in het onderhavige onderzoek meegenomen. Twee hoger onderwijsinstellingen zijn opgenomen in de steekproef van instellingen waarin om uiteenlopende redenen bovenmatige interesse is. Het onderzoek heeft voor deze instellingen geen nieuwe informatie opgeleverd buiten datgene wat reeds uit openbare bronnen bekend was.

RAND onderzocht verder de mogelijkheden om de mate van beïnvloeding door middel van financiering te onderzoeken. Ook hier geldt dat de onderzoekers geen algemene conclusies kunnen trekken over de eventuele voorwaarden waaronder financiering wordt verleend. Hoewel de onderzoekers van een breed scala aan openbare bronnen gebruik hebben gemaakt, blijkt de mate van beïnvloeding moeilijk te onderzoeken. Wel kon worden onderzocht in hoeverre personen uit het buitenland zitting hebben gehad in het bestuur van islamitische instellingen en aldus in de gelegenheid waren om invloed op het beleid van de instelling uit te oefenen. Dat bleek in beperkte mate het geval. In instellingen, die al vanwege buitenlandse financiering in het nieuws waren geweest, is dat wel veel vaker het geval dan in de andere onderzochte instellingen (17% tegen 1,5%).

Aanbevelingen

Het rapport geeft twee aanbevelingen voor het verkrijgen van een beter zicht op in de aard en omvang van buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland.

Aanbeveling 1: Bestudeer internationaal opererende organisaties die optreden als tussenpersoon.

Deze aanbeveling is gebaseerd op de identificatie in het onderzoek van een aantal internationaal opererende organisaties die mogelijk optreden als tussenpersoon of

makelaar tussen buitenlandse financiers en instellingen in Nederland. Tegelijk valt uit het onderzoek niet af te leiden en wordt zelfs betwijfeld of dergelijk nader onderzoek enig resultaat zal opleveren, als dat wordt gedaan op basis van openbare bronnen.

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid

Datum
25 maart 2015

Ons kenmerk
625281

Aanbeveling 2: Stuur aan op een verbetering van de financiële transparantie in de sector.

Islamitische instellingen en koepelorganisaties zijn volgens de onderzoekers weinig transparant over hun financiële huishouding. De onderzoekers bevelen de overheid aan om islamitische instellingen te bewegen meer inzicht hierin te verschaffen, ten einde de instellingen die niets te verbergen hebben niet nodeloos bloot te stellen aan nader onderzoek. Instellingen en koepelorganisaties kunnen hun financiële jaarverslagen publiceren of delen met de overheid en daarin informatie over donaties en financiering uit het buitenland opnemen.

In aanvulling op de aanbevelingen geeft het rapport een algemene inschatting van de haalbaarheid van een grootschalige studie naar de aard en omvang van buitenlandse investeringen in islamitische instellingen in Nederland. De onderzoekers stellen dat op basis van openbare en justitiële bronnen slechts een zeer beperkt overzicht te verkrijgen is en geen betrouwbare inschatting kan worden gemaakt. Zij bespreken de mogelijkheid om openbaar beschikbare informatie aan te vullen met informatie van inlichtingendiensten en financiële instellingen. Dit bevelen de onderzoekers echter niet aan, onder meer omdat er speciale bevoegdheden noodzakelijk lijken te zijn om een dergelijk onderzoek te doen: *"Zelfs voor een dienst met de juiste bevoegdheden zal het praktisch en juridisch problematisch zijn een alomvattend onderzoek onder de islamitische instellingen in Nederland uit te voeren."*

Beleidsreactie

Uit het de haalbaarheidsstudie kan de conclusie worden getrokken dat niet voldoende materiaal uit openbare en justitiële bronnen beschikbaar is voor het maken van een betrouwbare inschatting van de aard en omvang van buitenlandse investeringen in islamitische instellingen. Tevens is de verwachting dat een aanvulling van de verzamelde data onvoldoende gegevens zal toevoegen om dit oordeel bij te stellen. Dit geldt zeer waarschijnlijk ook voor de in aanbeveling 1 genoemde organisaties die optreden als tussenpersoon.

Gezien deze uitkomsten zullen de eerder voorziene fase 2 en fase 3 van het onderzoek naar alle waarschijnlijkheid geen aanvullende informatie opleveren. Er is daarom besloten fase 2 en 3 niet te continueren.

Indien er in specifieke gevallen ernstige vermoedens rijzen van beïnvloeding middels buitenlandse financiering, die raakt aan de democratische rechtsorde dan wel de nationale veiligheid, hebben de inlichtingen- en veiligheidsdiensten de taak om die beïnvloeding te onderzoeken. Dat geldt evenzeer voor de in de eerste aanbeveling aangeduide financiële tussenpersonen.

Indien er geen ernstige vermoedens zijn van activiteiten die raken aan de democratische rechtsorde dan wel de nationale veiligheid, maar er wel twijfels zijn over de financiering heeft het lokaal bestuur, indien men nader inzicht wil krijgen in de herkomst van gelden, de mogelijkheid om een extern en onafhankelijk onderzoeksbureau in te schakelen, zoals bijvoorbeeld onlangs gebeurd is in Gouda bij de geplande aankoop van onroerend goed door een moskeevereniging. Als er hiernaast ook twijfels zijn over de antecedenten van specifieke instellingen en mogelijke zakelijke samenwerkingsverbanden zal in individuele gevallen worden

gegrepen naar reeds bestaande middelen van onderzoek. Indien toepassing van de Wet Bibob mogelijk is – in het geval van bepaalde vergunningen en vastgoedtransacties – kan het lokaal bestuur deze antecedenten onderzoeken en eventueel daarover advies vragen bij het Landelijk Bureau Bibob. Hierbij dient wel te worden aangetekend dat een Bibob-onderzoek zich richt op strafbare feiten, en dat een dergelijk onderzoek bovendien ook beperkingen heeft in de mogelijkheden om buitenlandse bronnen te raadplegen.

Wanneer dergelijke onderzoeksmiddelen geregeld worden ingezet bij vermoedens van onregelmatigheden, zal hier waarschijnlijk tevens een preventieve werking van uitgaan.

Wat de tweede aanbeveling betreft; de transparantie met betrekking tot de financiële huishouding is een van de onderwerpen die in de kabinetsreactie op het RMO briefadvies 'De kaders van de rechtsstaat. Over buitenlandse financiering van moskeeën en gebedshuizen' (Tweede Kamer, vergaderjaar 2014–2015, 29 614, nr. 35) is aangekaart. Het Kabinet onderschrijft hierin de constatering van het RMO dat elke geloofsgemeenschap de vrijheid heeft financiering aan te trekken ten behoeve van een moskee, kerk of tempel, zowel binnen als buiten de Nederlandse grenzen. Het Kabinet deelt echter de zorgen van uw Kamer en heeft de behoefte geuit meer instrumenten voorhanden te hebben om onwenselijke financiering van gebedshuizen te kunnen ontmoedigen. Wederkerigheid in de interactie met buitenlandse geldschietters betekent weliswaar dat financiering niet zomaar verboden kan worden, maar biedt ook mogelijkheden om meer transparantie te verkrijgen en landen die het betreft additionele vragen te stellen. Vaak gaat het om cases waarbij de grenzen van de rechtsstaat niet in zicht zijn, maar er wel sprake is van onwenselijkheid gelet op bijvoorbeeld integratiedoelstellingen. Er zijn grenzen aan de vrijheid van religie binnen onze Nederlandse democratische rechtsstaat wanneer deze vrijheid wordt misbruikt om op te roepen tot haat en geweld jegens andersdenkenden, mensen met een ander geloof of zonder religieuze overtuiging.

Het kabinet is daarom gestart om het diplomatieke gesprek waar nodig te intensiveren met landen om de transparantie over deze financiële stromen naar Nederland te vergroten. Tevens wordt met gemeenten, lokale partners en gemeenschappen het gesprek aangegaan over de wijze waarop met lokale gemeenschappen optimale transparantie kan worden bereikt ten aanzien van financieringsstromen vanuit het buitenland.

De Minister van Veiligheid en Justitie,

G.A. van der Steur

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid

Datum
25 maart 2015

Ons kenmerk
625281

Antwoorden op Kamervragen 2015Z05821

Vragen van het lid Potters (VVD) aan de ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Veiligheid en Justitie over het bericht 'Analyse financiering moskeeën gestaakt' (ingezonden 1 april 2015)

1

Bent u bekend met het bericht 'Analyse financiering moskeeën gestaakt'? 1)

Antwoord vraag 1

Ja.

2

Klopt het dat het onderzoeksbureau Rand Europe geen medewerking heeft gekregen van de gebedshuizen bij het landelijke onderzoek naar de buitenlandse financiering van moskeeën en islamitische liefdadigheidsinstellingen? Indien ja, waarom wilden deze Islamitische gebedshuizen en liefdadigheidsinstellingen niet meewerken?

Antwoord vraag 2

Nee, dit klopt niet. Het door Rand Europe uitgevoerde onderzoek betrof een haalbaarheidsstudie die tot doel had de uitvoerbaarheid vast te stellen van een grootschalige studie naar de aard en omvang van buitenlandse financiering aan islamitische instellingen in Nederland, alsmede de eventueel daarbij gestelde voorwaarden.

Om dit te bewerkstelligen hebben de onderzoekers gebruik gemaakt van openbare data: gepubliceerde jaarverslagen van de geselecteerde moskeeën en islamitische instellingen, verslagen van rechtszaken, internetbronnen en informatie van de Kamer van Koophandel en het Kadaster. Moskeeën zijn dus niet benaderd om informatie te geven die niet reeds openbaar was.

Het klopt wel dat van de voor de haalbaarheidsstudie onderzochte gebedshuizen en islamitische instellingen sommigen geen jaarrekening of jaarverslag online hebben gepubliceerd, waardoor het voor de onderzoekers niet mogelijk was om de geldstromen van deze instanties in kaart te brengen. Deze instellingen zijn dat echter niet verplicht

De meeste moskeeën in Nederland organiseren zich in de vorm van een stichting of vereniging, net als veel kerken en andere religieuze instellingen. Als een moskee als ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling) is geregistreerd, is zij, net als alle andere religieuze instellingen met ANBI status, tot 1 januari 2016 vrijgesteld van de verplichting om haar financiële administratie en jaarverslagen openbaar te maken. Daarna zullen zij net als alle andere ANBI's hun jaarrekening, uitgaven- en inkomstenbalans en bijbehorende toelichting online moeten publiceren. Met het ingaan van die verplichting zal de financiële transparantie naar verwachting toenemen.

3

Wat gaat u er op korte termijn aan doen om alsnog de juiste informatie met betrekking tot financiering van deze islamitische gebedshuizen en liefdadigheidsinstellingen te verkrijgen?

Antwoord 3

In de 'Beleidsreactie op het onderzoek naar de buitenlandse financiering van islamitische instellingen'¹ zijn de aanbevelingen van de onderzoekers besproken. Daaronder valt ook de optie tot het instellen van een transparantieregister voor maatschappelijke instellingen, waaronder ook moskeeën en andere religieuze instellingen. Op die manier worden de instellingen die hun financiële huishouding op orde hebben ook niet nodeloos blootgesteld aan nader onderzoek.

In de beleidsreactie wordt ook aangegeven dat het Kabinet de constatering van het RMO² onderschrijft dat elke geloofsgemeenschap de vrijheid heeft financiering aan te trekken ten behoeve van een moskee, kerk of tempel, zowel binnen als buiten de Nederlandse grenzen. Buitenlandse financiering is dan ook a priori noch onwenselijk, noch illegaal.

Indien er in specifieke gevallen ernstige vermoedens rijzen van beïnvloeding middels buitenlandse financiering, die raakt aan de democratische rechtsorde dan wel de nationale veiligheid, hebben de inlichtingen- en veiligheidsdiensten de taak om die beïnvloeding te onderzoeken.

Indien er geen ernstige vermoedens zijn van activiteiten die raken aan de democratische rechtsorde dan wel de nationale veiligheid, maar er wel twijfel bestaat over de financiering of de herkomst daarvan heeft het lokaal bestuur de mogelijkheid om een extern en onafhankelijk onderzoeksbureau in te schakelen. Als er twijfels zijn over de antecedenten van specifieke instellingen en mogelijke zakelijke samenwerkingsverbanden zal in individuele gevallen worden gegrepen naar reeds bestaande middelen van onderzoek. Bijvoorbeeld de mogelijkheid voor het lokaal bestuur om via de Wet Bibob – in het geval van bepaalde vergunningen en vastgoedtransacties – antecedenten te onderzoeken en eventueel daarover advies vragen bij het Landelijk Bureau Bibob. Hierbij dient wel te worden aangetekend dat een Bibob-onderzoek zich richt op strafbare feiten, en dat een dergelijk onderzoek bovendien ook beperkingen heeft in de mogelijkheden om buitenlandse bronnen te raadplegen.

Het Kabinet is daarnaast gestart om het diplomatieke gesprek waar nodig te intensiveren met landen die aan islamitische instellingen in Nederland schenken. Met als doel de transparantie over deze financiële stromen te vergroten. Tevens wordt met gemeenten, lokale partners en gemeenschappen het gesprek aangegaan over de wijze waarop met lokale gemeenschappen optimale transparantie kan worden bereikt ten aanzien van financieringsstromen vanuit het buitenland.

1) 'Analyse financiering moskeeën gestaakt' Telegraaf, 28 maart 2015.

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2014–2015, 29 614, nr. 37

² RMO Briefadvies 'De kaders van de rechtsstaat - Over buitenlandse financiering van moskeeën en gebedshuizen'

Kabinetsreactie RMO briefadvies 'De kaders van de rechtsstaat. Over buitenlandse financiering van moskeeën en gebedshuizen' Kamerstuk 2014-2015, 29614, nr. 35, Tweede Kamer

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Veiligheid en Justitie

br

Minister van Veiligheid en Justitie

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid
Directie CT

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 16950
2500 BZ Den Haag
www.nctv.nl

Contactpersoon

B

nota

Beantwoording Kamervragen VVD - "Analyse financiering
moskeeën gestaakt"

Van
NCTV

Datum
29 april 2015

Ons kenmerk
638408

Dossiernummer
632881

Bijlagen
1

Concipiënt

B

Aanleiding

Het lid Potters (VVD) heeft aan de ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Veiligheid en Justitie vragen gesteld over het bericht "Analyse financiering moskeeën gestaakt".

Dit bericht is gebaseerd op de publicatie van een WODC onderzoek naar buitenlandse financiering van islamitische instellingen en de bijbehorende beleidsreactie van de minister van VenJ mede-namens de minister van SZW. Beiden zijn op 26 maart jl. naar de Kamer verstuurd.

De concept-antwoorden zijn opgesteld in samenwerking met het ministerie van SZW en in afstemming met de ministeries van BZ en BZK. Ze worden nu gelijktijdig aan u en de minister van SZW voorgelegd.

Actie

- Indien akkoord, paraferen van bijgevoegde conceptantwoorden.

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Veiligheid en Justitie

De minister van Veiligheid en Justitie

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid
Programmadirectie CT

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 16950
2500 BZ Den Haag
www.nctv.nl

Contactpersoon

B

nota

Beantwoording Kamervragen van het lid Potters over het
bericht 'Analyse financiering moskeeën gestaakt'

Concipiënt

B

Datum
5 juni 2015

Ons kenmerk
653594

Dossiernummer
632881

Actie

- Indien akkoord, paraferen van bijgevoegde (herziene) concept-antwoorden.

Aanleiding

Het lid Potters (VVD) heeft aan de ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Veiligheid en Justitie vragen gesteld over het bericht "Analyse financiering moskeeën gestaakt".

Dit bericht is gebaseerd op de publicatie van een WODC onderzoek naar buitenlandse financiering van Islamitische instellingen en de bijbehorende beleidsreactie van de minister van VenJ mede-namens de minister van SZW. Beide zijn op 26 maart jl. naar de Kamer verstuurd.

Antwoord herzien op verzoek SZW

Met een vorige versie van de concept-antwoorden heeft u eind april reeds ingestemd.

A

A

De concept-antwoorden zijn in lijn met de beleidsreactie die met het WODC onderzoek naar de Tweede Kamer is verzonden en zijn tevens afgestemd met de ministeries van BZ en BZK. De beantwoording wordt nu (wederom) gelijktijdig aan u en de minister van SZW voorgelegd.

digitale minuut

Nota - Reactie verzoek

1 NCTV

VKC V&J mbt deelname ronde tafel gesprek buitenlandse financiering
Islamitische Instellingen

Behandelaar

B

Datum
6 mei 2015

Datum te
behandelen
document
4 mei 2015

Kenmerk te
behandelen
document
644289

Versie te
behandelen
document
3.0

Zaakkenmerk
641591

Bijlagen
1

Datum en tijd
aangeboden
6 mei 2015
15:32:35

Werkstroom

Eindparaaf Minister
Datum/paraaf

A 6/8 in conclusie

Paraferen SG
Datum/paraaf

Visie vooraf Staf BSG
Datum/paraaf

Paraferen NCTV

Behandeld door B BD/DSB/AS, 6 mei 2015 15:32:35,
Documentversie 3.0
Opmerking: NCTV is akkoord. SB 6/5

Paraferen B
BD/DRD/ANTMD

Behandeld door B
BD/DRD/ANTMD, 4 mei 2015 18:05:31, Documentversie 3.0

Paminco: 81547

Instructie: reactie op VKC verzoek ronde tafel bijeenkomst buitenlandse financiering
islamitische instellingen.

Toelichting: reactie op VKC verzoek ronde tafel bijeenkomst buitenlandse financiering
islamitische instellingen.

Volledige werkstroom

Tekenen - Verzenden MDL

Eindparaaf Minister

Paraferen SG

Visie vooraf Staf BSG

Afstemmen MDL

Paraferen NCTV

Behandeld door BD/DSB/AS, 6 mei 2015 15:32:35,
Documentversie: 3.0
Stapopmerking: NCTV is akkoord. SB 6/5

Paraferen -
BD/DRD/ANTMD

Behandeld door van -
BD/DRD/ANTMD, 4 mei 2015 18:05:31, Documentversie: 3.0

minister van Veiligheid en Justitie

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid
Directie CT

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 16950
2500 BZ Den Haag
www.nctv.nl

Contactpersoon

B

nota

Reactie verzoek VKC V&J mbt deelname ronde tafel
gesprek buitenlandse financiering islamitische instellingen

Van
NCTV

Datum
4 mei 2015

Ons kenmerk
644289

Dossiernummer
641591

Bijlagen
1

Concludent

B

Aanleiding

Naar aanleiding van het WODC onderzoek naar buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland en de beleidsreactie van de minister van VenJ mede namens de minister van SZW, is de vaste Kamercommissie voor Veiligheid en Justitie voornemens een ronde tafel gesprek te plannen.

De VKC is voornemens het gesprek te laten plaatsvinden op 27 mei 2015.

Zij beoogt daarvoor o.a. de heer H.W.M. Schoof (NCTV) en de heer R.A.C. Bertholee (AIVD) uit te nodigen en heeft de minister van Veiligheid en Justitie gevraagd daar toestemming voor te verlenen.

Advies

- Instemmen met voorgestelde beantwoording.

Kern

Bijgevoegde brief dient als reactie op het VKC-verzoek.

Voor wat betreft deelname van de heer Bertholee wordt in de brief aangegeven dat slechts de minister van BZK uitspraken kan doen.

Met deelname van de heer Schoof kan worden ingestemd. De heer Schoof, alsook zijn plaatsvervanger mw. Van Dijk, zijn beiden echter niet beschikbaar zijn op 27 mei.

Vanwege het openbare karakter van de zitting en de aard van het onderwerp (die leidt tot een verhoogde kwetsbaarheid van medewerkers), is het onwenselijk om medewerkers op lager niveau dan NCTV/pNCTV te laten deelnemen.

In de brief geeft u de VKC dan ook in overweging om de mogelijkheden van een andere datum te bezien.

**Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid**
Directie CT

Datum
4 mei 2015

Ons kenmerk
644289

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Veiligheid en Justitie

> Retouradres Postbus 16950 2500 BZ Den Haag

Aan de griffier van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie
A.E.A.J. Hessing-Puts
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 16950
2500 BZ Den Haag
www.nctv.nl
Contactpersoon
T 070 751 54 01

Ons kenmerk
644271

Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.

Datum 4 mei 2015

Onderwerp Toestemming deelname rondetafelgesprek over de buitenlandse
financiering van islamitische instellingen

Op 23 april jl. ontving ik uw verzoek om toestemming te verlenen voor de
deelname aan het ronde_tafel_gesprek over buitenlandse financiering van
islamitische instellingen.

U geeft bij het verzoek aan dat u voornemens bent het rondetafelgesprek op 27
mei 2015 te organiseren en daarbij de heren H.W.M. Schoof (NCTV) en R.A.C.
Bertholee (AIVD) uit te nodigen.

Aangezien de AIVD onderdeel is van het ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties kan ik betreffende de deelname van de heer R.A.C. Bertholee
geen uitspraken doen.

Ik kan instemmen met de deelname van de heer H.W.M. Schoof. De heer Schoof,
evenals zijn plaatsvervanger, zijn echter op de voorgestelde datum van 27 mei
2015 niet beschikbaar.

Omdat ik er waarde aan hecht dit rondetafelgesprek op gepast niveau te laten
plaatsvinden, geef ik u dan ook in overweging om de mogelijkheden voor een
andere datum te verkennen.

De Minister van Veiligheid en Justitie,

G.A. van der Steur

Suggestie: maar gaarne bereid u op een later tijdstip de
woord te staan.

**Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Veiligheid en Justitie**

> Retouradres Postbus 16950 2500 BZ Den Haag

Aan de griffier van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie
A.E.A.J. Hessing-Puts
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 16950
2500 BZ Den Haag
www.nctv.nl
Contactpersoon
T 070 751 54 01

Ons kenmerk
644271

Datum 11 mei 2015

Onderwerp Toestemming deelname rondetafelgesprek over de buitenlandse
financiering van islamitische instellingen

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Op 23 april jl. ontving ik uw verzoek om toestemming te verlenen voor de
deelname aan het ronde tafel gesprek over buitenlandse financiering van
islamitische instellingen.

U geeft bij het verzoek aan dat u voornemens bent het rondetafelgesprek op 27
mei 2015 te organiseren en daarbij de heren H.W.M. Schoof (NCTV) en R.A.C.
Bertholee (AIVD) uit te nodigen.

Aangezien de AIVD onderdeel is van het ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties kan ik betreffende de deelname van de heer R.A.C. Bertholee
geen uitspraken doen.

Ik kan instemmen met de deelname van de heer H.W.M. Schoof. De heer Schoof,
evenals zijn plaatsvervanger, zijn echter op de voorgestelde datum van 27 mei
2015 niet beschikbaar.

De NCTV is graag bereik om op een andere datum aan het rondetafelgesprek deel
te nemen.

De minister van Veiligheid en Justitie,

G.A. van der Steur

Ministerie van Veiligheid en Justitie

DOSSIER

> Retouradres Postbus 16950 2500 BZ Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 16950
2500 BZ Den Haag
www.nctv.nl

Ons kenmerk
644271

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 13 mei 2015
Onderwerp Toestemming deelname rondetafelgesprek over de buitenlandse
financiering van islamitische instellingen

Op 23 april jl. ontving ik uw verzoek om toestemming te verlenen voor de
deelname aan het ronde tafel gesprek over buitenlandse financiering van
islamitische instellingen.

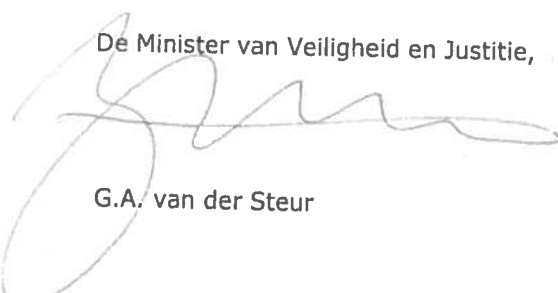
U geeft bij het verzoek aan dat u voornemens bent het rondetafelgesprek op 27
mei 2015 te organiseren en daarbij de heren H.W.M. Schoof (NCTV) en R.A.C.
Bertholee (AIVD) uit te nodigen.

Aangezien de AIVD onderdeel is van het ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties kan ik betreffende de deelname van de heer R.A.C. Bertholee
geen uitspraken doen.

Ik kan instemmen met de deelname van de heer H.W.M. Schoof. De heer Schoof,
evenals zijn plaatsvervanger, zijn echter op de voorgestelde datum van 27 mei
2015 niet beschikbaar.

De NCTV is graag bereid om op een andere datum aan het rondetafelgesprek deel
te nemen.

De Minister van Veiligheid en Justitie,

G.A. van der Steur

Speed,
in AO morgen.

Graag zsm
teken klauw maken
Cwijzigingen ~~de~~ met
notulod zijn al ver-
werkt.

digitale minuut

Nota

vragen van de leden Oskam en Omtzigt inzake buitenlandse financiering
islamitische instellingen

BD/NCTV/PDCT/PBI

Datum
24 juni 2015

**Datum te
behandelen
document**
22 juni 2015

**Kenmerk te
behandelen
document**
659316

**Versie te
behandelen
document**
3.0

Zaakkenmerk
654699

Bijlagen
5

**Datum en tijd
aangeboden**
24 juni 2015
15:31:02

Werkstroom

Eindparaaf Minister
Datum/paraaf

Paraferen Cluster SG
Datum/paraaf

Visie vooraf Staf BSG
Datum/paraaf

Paraferen NCTV

Behandeld door **B** BD/DSB/AS, 24 juni 2015 15:26:52,
Documentversie 3.0
Opmerking: NCTV is akkoord. SB 24/6

Paraferen **B** BD/NCTV/PDCT/PBI

Behandeld door **B**
BD/NCTV/PDCT/PBI, 22 juni 2015 17:33:07, Documentversie 3.0
Opmerking: antwoorden zijn als formeel concept opgeslagen, ik kan dat niet
wijzigen. Ik ...

Paminco: 82095

Instructie: Graag zsm in de tas van de Minister. Antwoorden moeten voor het AO
van donderdag in de TK liggen.
Min BZK en stass Fin zijn reeds akkoord. 24/6

Toelichting: Beantwoording Kamervragen Oskam en Omtzigt. Streven is erop gericht
om beantwoording nog voor AO Terrorismebestrijding d.d. 25 juni naar
de TK te sturen. Beantwoording gaat gelijktijdig de lijn in richting
minister van BZK en de stass van Financien.

BZK
Een akkoord

Volledige werkstroom**Tekenen - Verzenden** [B] **BD/NCTV/PDCT/PBI****Tekenen - Verzenden MDL****Eindparaaf Minister****Paraferen Cluster SG****Visie vooraf Staf BSG****Afstemmen MDL****Wijziging werkstroom**

Behandeld door [B] BD/BSG/MDL, 24 juni 2015 15:31:02, Documentversie: 3.0

Paraferen NCTVBehandeld door [B] BD/DSB/AS, 24 juni 2015 15:26:52,
Documentversie: 3.0
Stapopmerking: NCTV is akkoord. SB 24/6**Behandelen** [B] **BD/NCTV/PDCT/PBI**Behandeld door [B] - BD/NCTV/PDCT/PBI, 23 juni 2015 15:44:27,
Documentversie: 3.0
Stapopmerking: Inclusief aanbiedingsbrief**Paraferen NCTV**Behandeld door [B] BD/DSB/AS, 23 juni 2015 15:31:21,
Documentversie: 3.0
Stapopmerking: Aanbiedingsbrief mist. Graag toevoegen en dan retour. Groetjes,
[B]**Behandelen** [B] **BD/NCTV/PDCT/PBI**Behandeld door [B] - BD/NCTV/PDCT/PBI, 23 juni 2015 14:37:44,
Documentversie: 3.0
Stapopmerking: Aangepast op verzoek Financien. Def versie gekoppeld aan nota.**Paraferen NCTV**Behandeld door [B] BD/DSB/AS, 23 juni 2015 14:26:55,
Documentversie: 3.0
Stapopmerking: cfm verzoek.**Paraferen** [B]**BD/NCTV/PDCT/PBI**Behandeld door [B]
BD/NCTV/PDCT/PBI, 22 juni 2015 17:33:07, Documentversie: 3.0
Stapopmerking: antwoorden zijn als formeel concept opgeslagen, ik kan dat niet wijzigen. Ik heb evenwel geen opmerkingen bij de antwoorden.
Indien dit problemen oplevert, graag even contact met stelle [B]

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Veiligheid en Justitie

De minister van Veiligheid en Justitie

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid
Programmadirectie CT

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 16950
2500 BZ Den Haag
www.nctv.nl

Contactpersoon

B

nota

Beantwoording vragen van de leden Oskam en Omtzigt
inzake buitenlandse financiering islamitische instellingen

Concipiënt

B

Datum
22 juni 2015

Projectnaam
Programmadirectie CT

Ons kenmerk
659316

Dossiernummer
654699

Actie

- Indien akkoord, paraferen van bijgevoegde concept-antwoorden.

Aanleiding

Bijgaand treft u aan de beantwoording van de vragen van de leden Oskam en Omtzigt inzake de buitenlandse financiering van islamitische instellingen.

De vragen zijn gesteld aan de ministers van Veiligheid en Justitie en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en aan de staatssecretaris van Financiën.

De beantwoording is uiteraard afgestemd met de ministeries van BZK en Financiën en wordt nu gelijktijdig aan u en de minister van BZK en de staatssecretaris van Financiën voorgelegd.

Het streven is erop gericht om de beantwoording van de vragen nog vóór het AO Terrorismebestrijding van 25 juni naar de TK te sturen.

DOSSIER

Ministerie van Veiligheid en Justitie

> Retouradres Postbus 16950 2500 BZ Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid**

Programmadirectie CT

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 16950
2500 BZ Den Haag
www.nctv.nl

Projectnaam

Programmadirectie CT

Datum 25 juni 2015

Onderwerp Antwoorden Kamervragen over buitenlandse financiering van
islamitische instellingen

Ons kenmerk
659316

Uw kenmerk
2015Z10567

Hierbij bied ik u mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties en de staatssecretaris van Financiën de antwoorden aan op de
door de leden Oskam en Omtzigt (CDA) gestelde schriftelijke vragen inzake de
buitenlandse financiering van islamitische instellingen.

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

De vragen werden ingezonden op 8 juni 2015 met kenmerk 2015Z10567.

De Minister van Veiligheid en Justitie,

G.A. van der Steur

Vragen van de leden Oskam en Omtzigt (beiden CDA) aan de ministers van Veiligheid en Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties en de staatssecretaris van Financiën over de buitenlandse financiering van islamitische instellingen. (ingezonden 8 juni 2015, nr. 2015Z10567)

**Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid**
Programmadirectie CT

Datum
25 juni 2015

Ons kenmerk
659994

Vraag: 1

Heeft u kennisgenomen van hetgeen tijdens het rondetafelgesprek en het gesprek met de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) is gedeeld over de buitenlandse financiering van islamitische instellingen? 1)

Antwoord: 1

Ja. Aanleiding voor het rondetafelgesprek vormde de haalbaarheidsstudie naar buitenlandse financiering van moskeeën in Nederland zoals verricht door het onderzoeksbureau RAND Europe. De opdracht tot het verrichten van de studie werd, naar aanleiding van de in vraag 9 bedoelde Motie Segers, verleend door het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC). De studie richtte zich specifiek op het verkrijgen van een allesomvattend beeld van buitenlandse financiering van Islamitische instellingen in Nederland en mogelijke buitenlandse inmenging. De studie was niet bedoeld om vragen te beantwoorden over de rol die islamitische instellingen (kunnen) spelen in radicaliseringsprocessen.

Vraag: 2

Is hieruit informatie naar voren gekomen welke nog niet eerder bij u bekend was? Zo ja welke informatie?

Antwoord: 2

Nee.

Vraag: 3

Deelt u de mening van alle genodigde deelnemers dat vaststaat dat middels financiering vanuit salafistische stromingen invloed wordt uitgeoefend op islamitische instellingen in Nederland? Hoe beoordeelt u dit, welke risico's zijn daaraan verbonden en op welke manier houdt het kabinet zicht op de risico's in het kader van de aanpak van jihadisme?

Antwoord vraag 3:

Het Kabinet is van mening dat alertheid is geboden wanneer buitenlandse financiering van islamitische instellingen een instapmoment creëert voor buitenlandse invloed die niet verenigbaar is met de normen en waarden van onze democratische rechtsorde. Indien er in specifieke gevallen ernstige vermoedens

rijzen van beïnvloeding middels buitenlandse financiering, die een gevaar vormt voor de democratische rechtsorde, nationale veiligheid of andere belangen van de staat, hebben de inlichtingen- en veiligheidsdiensten de taak om die beïnvloeding te onderzoeken.

Inzake een kabinetsvisie op het salafisme verwacht het Kabinet uw Kamer na de zomer nader te kunnen informeren.

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid
Programmadirectie CT

Datum
25 juni 2015

Ons kenmerk
659994

Vraag: 4

Klopt het dat, zoals de directeur van de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (FIOD) stelde, de FIOD bekend is met de Financial Intelligence Unit (FIU) in het kader van witwassen, maar dat dat geen relatie heeft met actiepunt 33 uit de Integrale Aanpak Jihadisme? 2) Wat zegt dit over de betrokkenheid van de FIOD bij de uitvoering daarvan?

Antwoord: 4

De FIOD heeft een nauwe samenwerkingsrelatie met de FIU op het gebied van witwassen. Actiepunt 33 richt zich op de rol van met name de FIU bij de (financiële) aanpak van jihadisten of gewelddadige extremisten. Indien zich bij de werkzaamheden van de FIU signalen van financieel belang voordoen op het werkterrein van de FIOD, zoals witwassen, terrorismefinanciering of sanctieregelingen, dan beschikt de FIOD over de expertise, capaciteit en het netwerk om onderzoeken te verrichten.

Vraag: 5

Klopt het dat voortvloeiend uit de motie-Omtzigt/Van Vliet Algemeen Nut Beogende Instellingen (ANBI's) moeten zorgen voor openheid, een jaarverslag online moeten zetten en dat voor kerkgenootschappen en moskeeën een uitsteltermijn geldt maar dat zij per 1 januari 2016 hieraan moeten voldoen? 3)

Antwoord: 5

Ja. Een ANBI is met ingang van 1 januari 2014 verplicht om via internet informatie met betrekking tot haar functioneren openbaar te maken (publicatieplicht). Naast meer algemene informatie van de ANBI is dat informatie over de doelstelling, de bestuurssamenstelling met de namen van de bestuurders, het beloningsbeleid, de hoofdlijnen van het actuele beleidsplan, een actueel verslag van de uitgeoefende activiteiten, en de balans en de staat van baten en lasten met toelichting.

De verplichting tot het openbaar maken van informatie is voor kerkgenootschappen (waaronder hierna ook steeds worden verstaan hun zelfstandige onderdelen en lichamen waarin zij zijn verenigd, en die ANBI zijn), eerst van toepassing met ingang van 1 januari 2016 (ingroeiregeling). Deze ingroeiregeling geldt ook voor moskeeën. Voor de kerkgenootschappen geldt niet de verplichting om een balans te publiceren. De staat van baten en lasten met toelichting volstaat. Bovendien zijn kerkgenootschappen niet verplicht om de

namen van hun bestuurders op internet te publiceren. Deze uitzonderingen gelden ook voor moskeeën.

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid
Programmadirectie CT

Vraag: 6

Bent u ermee bekend dat vele kerkgenootschappen al hun jaarrekeningen publiceren en dat koepels plannen klaar hebben om hun leden hierop te wijzen?

Datum
25 juni 2015

Ons kenmerk
659994

Antwoord: 6

Kerkgenootschappen en moskeeën mogen de gegevens zoals hiervoor opgesomd uiteraard eerder op internet publiceren. Zij hoeven daarmee niet te wachten tot 1 januari 2016. Het ANBI-team van de Belastingdienst in Eindhoven is al geruime tijd in overleg met de koepels van kerkgenootschappen om hen te begeleiden en te helpen aan de publicatieverplichting te voldoen.

Vraag: 7

Kunt u de conclusie van het RAND-onderzoek bevestigen dat slechts één islamitische instelling een jaarrekening heeft gepubliceerd?

Antwoord: 7

RAND Europe heeft binnen de haalbaarheidsstudie voor een van de 39 onderzochte instellingen in de steekproef een jaarverslag kunnen vinden in het publieke domein. Daarnaast hebben de onderzoekers gebruik gemaakt van (overige) openbare data: verslagen van rechtszaken, internetbronnen, informatie van de Kamer van Koophandel en het Kadaster. Islamitische instellingen organiseren zich, net als veel kerkgenootschappen en andere religieuze instellingen, veelal in de vorm van een stichting of vereniging. Als de instelling als ANBI is geregistreerd is deze tot 1 januari 2016 vrijgesteld van de verplichting om de hiervoor opgesomde gegevens openbaar te maken. Na 1 januari 2016 geldt voor alle ANBI's de publicatieplicht en zal de transparantie naar verwachting toenemen.

Het Kabinet heeft geen aanleiding om de conclusie uit het onderzoek dat slechts een van de 39 instellingen een jaarrekening heeft gepubliceerd te weerspreken. Omdat het een geanonimiseerd onderzoek betreft kan dit evenwel niet uitdrukkelijk worden bevestigd.

Vraag: 8

In hoeverre verwacht u dat islamitische instellingen met een ANBI status per 1 januari 2016 zullen voldoen aan de verplichting om online voor openheid te zorgen over hun financiering, over hun bestuurssamenstelling en over hun uitgaven?

Antwoord: 8

De Belastingdienst ziet erop toe dat deze instellingen aan hun verplichtingen gaan voldoen. Het openbaar maken van de balans en de bestuurssamenstelling is, zoals aangegeven in het antwoord op vraag 5, overigens geen verplichting voor kerkgenootschappen en moskeeën. Als de Belastingdienst constateert dat na 1 januari 2016 nog niet aan de verplichtingen is voldaan, zal de Belastingdienst deze instellingen nogmaals daarop wijzen en op het gevolg dat de ANBI-status zal worden ingetrokken als daaraan niet alsnog wordt voldaan.

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid
Programmadirectie CT

Datum
25 juni 2015

Ons kenmerk
659994

Vraag 9

Deelt u het belang van transparantie en openheid over de financiering van islamitische instellingen, mede in het licht van de motie-Segers c.s.?
4)

Antwoord: 9

Ja. Transparantie en openheid zijn overigens voor alle ANBI's van belang, vandaar de publicatieplicht per 1 januari 2014. Kerkgenootschappen en moskeeën vallen onder een overgangsregeling, waardoor voor deze instellingen de publicatieplicht ingaat per 1 januari 2016 (zie voor een toelichting hierop de antwoorden op de vragen van de leden Groot en Marcouch aan de Staatssecretaris van Financiën over coulfance voor kerkgenootschappen ten aanzien van de publicatieplicht voor ANBI's¹).

Het Kabinet vindt het belangrijk dat instellingen en organisaties transparant zijn ten aanzien van hun financieringsstromen. Naast het instellen van de publicatieplicht roept het Kabinet derhalve instellingen op om ook zonder deze verplichting maximaal transparant te zijn, juist om misvattingen en achterdocht te voorkomen.

Indien in een specifiek geval ernstige vermoedens rijzen van beïnvloeding middels buitenlandse financiering, die raakt aan de democratische rechtsorde dan wel de nationale veiligheid, hebben de inlichtingen- en veiligheidsdiensten de taak om die beïnvloeding te onderzoeken.

Indien er geen ernstige vermoedens zijn van activiteiten die raken aan de democratische rechtsorde dan wel de nationale veiligheid, maar er wel twijfel bestaat over de financiering of de herkomst daarvan heeft het lokaal bestuur de mogelijkheid om een extern en onafhankelijk onderzoeksbureau in te schakelen. Als er twijfels zijn over de antecedenten van specifieke instellingen en mogelijke zakelijke samenwerkingsverbanden zal in individuele gevallen worden gegrepen naar reeds bestaande middelen van onderzoek. Bijvoorbeeld de mogelijkheid voor het lokaal bestuur om via de Wet Bibob – in het geval van bepaalde vergunningen en vastgoedtransacties – antecedenten te onderzoeken en eventueel daarover advies vragen bij het Landelijk Bureau Bibob. Hierbij dient wel te worden

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2013-2014, Aanghangsel 2489.

aangetekend dat een Bibob-onderzoek zich richt op strafbare feiten, en dat een dergelijk onderzoek bovendien ook beperkingen heeft in de mogelijkheden om buitenlandse bronnen te raadplegen.

Het Kabinet is daarnaast gestart om het diplomatieke gesprek waar nodig te intensiveren met landen die aan islamitische instellingen in Nederland schenken. Met als doel de transparantie over deze financiële stromen te vergroten. Tevens wordt met gemeenten, lokale partners en gemeenschappen het gesprek aangegaan over de wijze waarop met lokale gemeenschappen optimale transparantie kan worden bereikt ten aanzien van financieringsstromen vanuit het buitenland.

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid
Programmadirectie CT

Datum
25 juni 2015

Ons kenmerk
659994

Vraag: 10

Heeft u de indruk dat het Contactorgaan Moslims en Overheid (CMO) islamitische instellingen voldoende stimuleert en aanmoedigt om hun jaarrekeningen te publiceren en dit per 1 januari 2016 op orde te hebben? Bent u bereid het gesprek met het CMO aan te gaan om hen te wijzen op spoed gelet op deze deadline?

Antwoord: 10

Tijdens het rondetafelgesprek heeft het CMO aangegeven voorstander te zijn van het vergroten van de transparantie middels een transparantieregister voor maatschappelijke instellingen, waaronder ook moskeeën en andere religieuze instellingen.

Het ANBI-team in Eindhoven heeft in 2014 een informatief overleg gehad met het CMO, o.a. met het oog op de publicatieverplichtingen voor islamitische instellingen die ANBI zijn. Het ANBI-team zal het overleg met het CMO voortzetten en bevorderen dat de instellingen zullen voldoen aan de ANBI-voorwaarden per 1 januari 2016.

Vraag: 11

Zult u bij kerkelijke instellingen die per 1 januari 2016 niet voldoen aan de voorwaarden de ANBI, de ANBI-status intrekken, net als u gedaan heeft bij duizenden andere ANBI-instellingen?

Antwoord: 11

ANBI's die ook na aansporing door de Belastingdienst daartoe (blijven) weigeren informatie op internet openbaar te maken, verliezen de ANBI-status. Dat geldt ook voor de kerkelijke instellingen en moskeeën die na 1 januari 2016 niet voldoen aan de publicatieverplichting.

Vraag: 12

Klopt het dat de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) alleen onderzoek doet naar de ontvanger, dat wil zeggen naar de (eventueel discutabele) besteding van ontvangen gelden door islamitische instellingen, maar zich niet richt op de schenker vanuit

veelal islamitische landen? Kunt u aangeven wat de voordelen zijn met betrekking tot de informatievergaring door de AIVD wanneer ook naar dat aspect onderzoek zou worden gedaan?

**Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid
Programmadirectie CT**

Antwoord: 12

Nee dit klopt niet. De AIVD heeft tot taak om onderzoek te verrichten met betrekking tot personen en organisaties die door de doelen die zij nastreven en/of hun activiteiten, aanleiding geven tot het ernstige vermoeden dat zij een gevaar vormen voor de democratische rechtsorde, nationale veiligheid of andere belangen van de staat. Als de AIVD specifieke zaken signaleert waarbij buitenlandse financiering van instanties leidt tot een dergelijk gevaar, kunnen deze zaken in onderzoek worden meegenomen. Over de wijze waarop de AIVD concreet onderzoeken inricht, kunnen in het openbaar geen uitspraken worden gedaan.

Datum
25 juni 2015

Ons kenmerk
659994

Vraag: 13

Zou u deze vragen kunnen beantwoorden vóór het Algemeen overleg over terrorismebestrijding voorzien op 25 juni 2015?

Antwoord: 13

Beantwoording van de vragen zal plaatsvinden voor het Algemeen overleg over terrorismebestrijding zoals voorzien op 25 juni 2015.

Ministerie van Financiën

TER BEOORDELING

Aan

de Staatssecretaris

Aub 24 juni retour

notitie

Vragen Oskam en Omtzigt over de financiering van
Islamitische InstellingenDirectoraat-Generaal
Belastingdienst

Inlichtingen

B

Datum
23 juni 2015Notitienummer
DGB/2015/2769Rubriek
Kamervragen

Auteur

B

Van
adjunct-directeur FiscaliteitKopie aan
Comm, PA 2xBijlagen
1Paraaf
de StaatssecretarisVia
de secretaris-generaalVia
CFAO Belastingdienst

Aanleiding

Op 8 juni hebben de leden Oskam en Omtzigt (CDA) vragen gesteld over de financiering van islamitische instellingen. De vragen 4 t/m 11 zijn (deels) door ambtelijk Financiën beantwoord en liggen grotendeels op uw beleidsterrein. V&J streeft conform vraag 13 naar verzending van de antwoorden voor het AO terrorismebestrijding van 25 juni a.s.

Beslispunten

1. Gaat u akkoord met bijgaande beantwoording?
2. Gaat u akkoord met verzending van de antwoorden door de minister van V&J, mede namens u?

Toelichting

- De antwoorden zijn afgestemd met ambtelijk V&J en BZK.
- De vragen die op uw beleidsterrein liggen gaan over hoe de Belastingdienst omgaat met de ANBI-status van islamitische instellingen die niet aan de publicatieplicht voldoen en over hoe de FIOD betrokken is bij de Integrale Aanpak Jihadisme.

A

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Minister VenJ

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid
NCTV

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 16950
2500 BZ Den Haag
www.nctv.nl

Contactpersoon

B

nota

Dertigledendebat moskee Gouda 11 juni 2015

Van
NCTV

Datum
9 juni 2015

Ons kenmerk
654874

Dossiernummer
654869

Concipiënt

B

Advies

- Kennisnemen van het dossier
- Akkoord gaan met de spreektekst

Debat

- Op **donderdag 11 juni van 20.45 tot 22.30** vindt het dertigledendebat over de bouw van een nieuwe moskee in Gouda plaats.
- Ondersteuning VenJ: B
aangevuld met medewerkers van DGRR/DVB (ivm Bibob) en Ministerie W&R (ivm verkoop Prins Willem Alexanderkazerne).
- Aanleiding: Brief van 11 februari 2015 over de moskee in Gouda. In de periode februari – juni is de situatie rondom deze moskee gewijzigd. Ook zijn er sindsdien nog nieuwe schriftelijke Kamervragen gesteld en beantwoord.
- Het vooroverleg vindt op donderdag 11 juni om 10.20 plaats. Tijdens het vooroverleg wordt nog informatie van de Financial Intelligence Unit besproken. Deze informatie levert voor de casus Gouda geen nieuwe inzichten op.

Kernboodschap

- De planvorming voor de bouw van een nieuwe moskee in Gouda is in principe een lokale aangelegenheid.

- Gezien de aandacht in de media en de Kamer heeft u de Kamer in februari op basis van informatie van de gemeente Gouda op de hoogte gesteld van de stand van zaken.
- Dit is kort samengevat, inclusief de stand van zaken na 11 februari, als volgt: eind 2014 hebben een school voor speciaal onderwijs, een islamitisch centrum en een kinderdagcentrum een intentieverklaring getekend om gezamenlijke huisvesting te onderzoeken. De gemeente heeft dit gefaciliteerd en als locatie is de leegstaande Prins Willem Alexanderkazerne uit de bus gekomen. Door de vele aandacht voor de omvang van de moskee is er een nieuw plan met een kleinere moskee gekomen. Er is een lokaal proces gaande op dit moment om tot draagvlak onder de direct betrokken bewoners van Gouda te komen.
- Wat betreft de financiering: de gemeente heeft een onderzoek door PWC laten doen. Verder loopt er nog een Bibob-onderzoek. Wanneer het nodig is, komen diensten zoals AIVD en FIOD in stelling.
- Om niet te veel in deze casus te blijven, is er in de spreektekst meer algemene informatie verwerkt over de kwestie buitenlandse financiering van moskeeën. Inclusief een oproep aan islamitische instellingen om maximaal transparant te zijn.

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid
NCTV

Datum
9 juni 2015

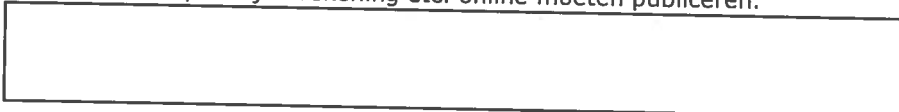
Ons kenmerk
654874

Relevante moties, toezeggingen en Kamervragen:

- Op 25 maart jl. heeft u de Kamer geïnformeerd over de uitvoering van de motie Segers over aard en omvang van buitenlandse financiële steun aan Nederlandse moskeeverenigingen. In de brief heeft u het volgende aangegeven: "De resultaten van dit onderzoek bieden niet alle antwoorden op vragen die bij mij en uw Kamer leven." Uit de haalbaarheidsstudie (uitgevoerd door Rand Europe in opdracht van het WODC) kan de conclusie worden getrokken dat niet voldoende materiaal uit openbare en justitiële bronnen beschikbaar is voor het maken van een betrouwbare inschatting van de aard en omvang van buitenlandse investeringen in islamitische instellingen.

Om hier wel iets aan te doen, is het Kabinet gestart om het diplomatieke gesprek waar nodig te intensiveren met landen om de transparantie over de financiële stromen naar Nederland te vergroten. Tevens wordt met gemeenten, lokale partners en gemeenschappen het gesprek aangegaan over de wijze waarop met lokale gemeenschappen optimale transparantie kan worden bereikt ten aanzien van financieringsstromen vanuit het buitenland.

Naar verwachting zal de transparantie rondom financieringsstromen toenemen doordat na 1 januari 2016 religieuze instellingen, net als andere ANBI's, hun jaarrekening etc. online moeten publiceren.

A

- Bovenstaande is ook ter sprake gekomen tijdens een tweetal recente hoorzittingen met de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie. Tijdens de hoorzitting van 3 juni jl. is het hoofd AIVD en de NCTV gehoord inzake

de buitenlandse financiering van Islamitische instellingen. Zij hebben de conclusies uit het onderzoek onderstreept, namelijk dat generiek onderzoek naar de financieringsstromen van alle moskeeën in Nederland niet de gewenste informatie zal opleveren. Daar waar er signalen zijn in een specifieke casus, zal onderzoek plaatsvinden (zie bijvoorbeeld memo FIU in dit dossier).

**Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid**
NCTV

Datum
9 juni 2015

Ons kenmerk
654874

- De leden Segers en Tellegen bereiden een motie voor over een onderzoek naar de financiële en personele steun van een aantal moskeeën in Nederland. PM

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Minister van Veiligheid en Justitie
Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid
NCTV

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 16950
2500 BZ Den Haag
www.nctv.nl

nota

AO Terrorismebestrijding - 25 juni 2015

Datum
18 juni 2015

Ons kenmerk
646770

Dossiernummer
646767

Van
NCTV

Concipiënt

B

Advies

- Kennisnemen van kamerdossier
- Akkoord gaan met de spreektekst

Debat

- Op **donderdag 25 juni van 15.00 tot 18.00** zijn de minister van VenJ en SZW geconvoceerd voor een algemeen overleg over terrorismebestrijding. Belangrijkste agendapunten zijn het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland (DTN 37 + 38) en de tweede voortgangsrapportage Actieprogramma Integrale Aanpak Jihadisme.
- Ondersteuning VenJ: dhr. Schoof, B
- Ondersteuning SZW: mw. Van Rijn en B
- U heeft beiden hetzelfde dossier met het openingsstatement van de minister VenJ, de spreektekst van minister VenJ en de spreektekst van minister SZW, en verder alle factsheets en Q&A's. Dit dossier is in nauwe samenwerking met de ambtenaren van VenJ/NCTV en SZW samengesteld.
- Naast deze logistieke informatie bevat dit dossier de agenda, de te verwachten politieke thema's en recente moties, toezeggingen en kamervragen.

Agenda en verdeling

- Formeel staat op de agenda het DTN 37 + 38, de voortgang van het Actieprogramma, de reactie op het bericht 'Van Aartsen: hulp Rijk bij jihadisten' en de beleidsreactie op de rapportage van de werkgroep

Economische Veiligheid (dit laatste onderwerp is in dit AO niet op z'n plek). Door de verplaatsing van het AO van 28 mei naar 25 juni zijn er nog twee onderwerpen toegevoegd: de reactie op preventiebeleid radicalisering en verkenning vervolgonderzoek door AIVD naar buitenlandse financiering islamitische instellingen.

- Voorgesteld wordt dat de minister van V&J als eerste spreekt en het woord voert over straf- en bestuursrechtelijke interventies tegen jihadisten en de maatregelen/het instrumentarium daarvoor. Daarnaast kan de algemene beleidsontwikkeling ter sprake komen. De concrete onderwerpen hierbij kunnen in elk geval zijn: paspoortmaatregelen, haatpredikers+visa, bevrozingen, financiering moskeeën, wetgevingsvoorstellen, internetaanpak, travel, internationale samenwerking, aanslagmiddelen, versterking van de CT-keten, lokale aanpak en (multidisciplinaire) casusoverleggen alsook de coördinatie op de uitvoering van het actieprogramma.
- Voorgesteld wordt dat de minister van SZW daarna spreekt en het woord voert over de spanningen in de Nederlandse samenleving en het deel van het Actieprogramma dat ziet op het tegengaan van radicalisering en het voorkomen van nieuwe aanwas. De concrete onderwerpen hierbij zijn: deradicalisering, familie-ondersteuning, tegengeluid, samenwerking islamitische gemeenschap, expertise-unit en de onderwijsaanpak.
- Dit AO gaat primair over terrorismebestrijding. In de afgelopen weken heeft voorafgaand aan dit AO een AO plaatsgevonden over Onderwijs en Radicalisering met MOCW (3 juni), een AO over integratieaangelegenheden met MSZW (4 juni) en een dertigledendebat over een moskee in Gouda met MvEJ (11 juni).
- Op 24 juni vindt een dertigledendebat met MBZ plaats over terrorismefinanciering (inclusief Qatar) en op 24 juni het VAO over antidemocratische groeperingen met MSZW.

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid
NCTV

Datum
18 juni 2015

Ons kenmerk
646770

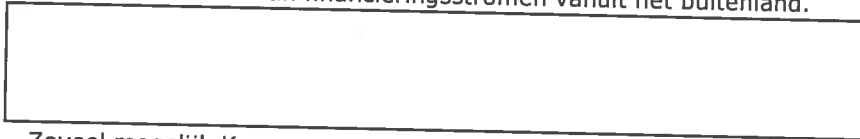
Kernboodschap

- De jihadistische beweging¹ vormt een directe bedreiging voor onze samenleving.
- Dat wat recent in Frankrijk, België en Denemarken is gebeurd, kan bij ons ook gebeuren. Het dreigingsniveau blijft daarom gehandhaafd op substantieel.
- **Een krachtige, duurzame aanpak van het gewelddadig jihadisme in Nederland met een goede balans tussen de bestrijding van de harde kern van de gewelddadige jihadistische beweging en het voorkomen van nieuwe aanwas, is van belang.**
- De uitvoering van het Actieprogramma is in volle gang. Het is geen afvinklijst, er wordt steeds per casus gekozen wat de meest effectieve mix aan maatregelen is.
- Het actieprogramma ziet op a) beschermen van democratie en rechtstaat, b) bestrijden en verzakken van de jihadistisch beweging en c) het wegnemen van de voedingsbodem voor radicalisering.
- **We boeken voortgang.**

Moties, toezeggingen en kamervragen:

¹ Daar waar het ISIS betreft, consistent ISIS gebruiken en niet IS. Reden hiervoor: niet meegaan in de framing van ISIS. We willen geen Islamitische Staat erkennen.

- De motie Marcouch over een jihadistisch interventie team is in uitvoering. In Amsterdam worden voorbereidingen getroffen en na de zomer bij een klein aantal gezinnen deze aanpak getest. Daarna kan uitbreiding naar meer gezinnen en/of andere gemeenten bekeken worden.
- Op 25 maart jl. heeft minister VenJ de Kamer geïnformeerd over de uitvoering van de motie Segers over aard en omvang van buitenlandse financiële steun aan Nederlandse moskeeverenigingen. In de brief heeft hij het volgende aangegeven: "De resultaten van dit onderzoek bieden niet alle antwoorden op vragen die bij mij en uw Kamer leven." Uit de haalbaarheidsstudie kan de conclusie worden getrokken dat niet voldoende materiaal uit openbare en justitiële bronnen beschikbaar is voor het maken van een betrouwbare inschatting van de aard en omvang van buitenlandse investeringen in islamitische instellingen. Om hier wel iets aan te doen, is het Kabinet gestart om het diplomatieke gesprek waar nodig te intensiveren met landen om de transparantie over de financiële stromen naar Nederland te vergroten. Tevens wordt met gemeenten, lokale partners en gemeenschappen het gesprek aangegaan over de wijze waarop met lokale gemeenschappen optimale transparantie kan worden bereikt ten aanzien van financieringsstromen vanuit het buitenland.

- Zoveel mogelijk Kamervragen over dit onderwerp zijn beantwoord voor aanvang van het AO.

Actuele onderwerpen worden door middel van Q&A's steeds aan het dossier toegevoegd.

**Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid**
NCTV

Datum
18 juni 2015

Ons kenmerk
646770

A

MVenJ

**Programma Directie Contra
Terrorisme**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20011
2500 EH Den Haag
www.nctv.nl

Contactpersoon

B

nota

Nota overleg over moties Salafisme

Datum
12 januari 2016

Ons kenmerk
723485

Algemene leiding

Minister	SG
Datum/eindparaaf	Datum/paraaf

Kopie aan

NCTV
Datum/paraaf

Concipiënt

R

Datum/paraaf

1 Aanleiding

Op 15.01.2015 is het onderwerp salafisme/moties geagendeerd voor een regulier bewindspersonenoverleg (BPO) met MSZW in het kader van de voortgang op het Actieprogramma Integrale Aanpak Jihadisme. De afgelopen weken zijn er verschillende overleggen geweest met MSZW over salafisme en de vraag hoe om te gaan met de 8-tal moties die zijn aangenomen bij de ministeries van Veiligheid & Justitie, Buitenlandse Zaken en Defensie. Met deze nota informeren wij u – ter voorbereiding op het BPO van 15/1 - over de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van deze moties en hoe de moties zich verhouden tot de beleidsreactie op de notitie van de NCTV en de AIVD. Daarbij is aangegeven op welke dilemma's integrale uitvoering van de moties stuiten, waaruit politieke besprekpunten voortvloeien. In de bijlage bij deze nota vindt u een overzicht van alle moties en Kamervragen die hierbij betrokken worden.

Woensdag 13/1 staat er een kort vooroverleg gepland met de NCTV om deze nota te bespreken (16.30-16.45). De informatie uit deze nota is ook met minister Asscher besproken.

2 Uitkomst overleggen minister Asscher / besprekpunten BPO

Programma Directie Contra
Terrorisme

Twee expertmeetings: (5 en 6 januari)

Datum
12 januari 2016
Ons kenmerk
723485

-

-

-

A

Uitkomsten overleg MSZW /uitvoering moties salafisme (12.01.2015) /
besprekpunten BPO 15/1

Uitgangspunt voor de brief is dat alle moties in deze brief van een inhoudelijke of procesmatige reactie worden voorzien. De brief straalt urgentie uit en doet recht aan de zorgen van de Tweede Kamer. Waar mogelijk wordt tegemoet gekomen aan de moties, maar er zijn ook grenzen die de mogelijkheden hierin beperken. Voorstel is om

A

Voorstel opbouw brief:

1.

2.

3.

4.

5.

A

Opdracht en planning:

- BWO SZW en VenJ 15/1: opzet conform bovenstaande lijn bespreken, openstaande politieke besprekpunten openstaande moties
- Conceptbrief conform bovenstaande opbouw in tas op 22/01
- Vorbereiden MCV van 26/01: normatief kader en politieke punten/dilemma's, toon/opbouw brief.

3 Uitvoerbaarheid ingediende moties

Programma Directie Contra
Terrorisme

Trekker VenJ

- Het Openbaar Ministerie vragen onderzoek te (laten) doen naar de mogelijkheid om salafistische organisaties vanwege strijd met de openbare orde te laten verbieden (motie Marcouch/Tellegen)
De minister van Veiligheid en Justitie heeft in zijn reactie op de motie Marcouch het lid Marcouch gevraagd of hij met zijn motie bedoelde te zeggen dat 'indien er sprake is van strafbare gedragingen en de wet mogelijkheden biedt over te gaan tot een verbod, het OM dit niet zal nalaten en strafrechtelijk zal handhaven. Dhr. Marcouch heeft tijdens dat debat aangegeven de motie inderdaad op die manier bedoeld te hebben. Uitleg Marcouch: "Ideeën moet je bestrijden met betere ideeën in het publieke debat. Tegelijk wil ik dat het OM salafistische organisaties waar haat wordt gepredikt, waar activiteiten plaats vinden die strijdig zijn met de wet aanklaagt bij de rechter, met als eis: ontmantelen."
- **Het Parket-Generaal is gevraagd een reactie te geven op de motie en over de uitvoerbaarheid van een verbod op salafisme.**
- Ervoor zorg te dragen dat salafisten voortaan geweerd worden bij asielzoekerscentra (motie Azmani/Kuiken): het COA staat geen georganiseerde religieuze activiteiten of werving op de locaties toe. Er geldt een bezoekersregeling en bezoekersadministratie. Vrijwilligers die op een locatie van de COA activiteiten willen verrichten worden vooraf gescreend. Binnen de vreemdelingenketen bestaat verder een meldstructuur voor signalen over personen die mogelijk een gevaar vormen voor de nationale veiligheid. Via deze structuur worden signalen aan de Inlichten- en Veiligheidsdiensten doorgegeven. **Motie is uitvoerbaar, is staand beleid. Aanvullende alternatieven, zoals alternatief aanbod van geestelijke bediening, en zoals besproken in dienen nader ambtelijk en politiek te worden besproken op wenselijkheid en (on)mogelijkheden.**
- Geweldpredikers de toegang tot ons land weigeren (motie Bontes): Indien sprake is van predikers die oproepen tot haat en/of geweld én zij op basis van hun nationaliteit visumplichtig zijn wordt, conform maatregel 20f uit het Actieprogramma, in de huidige procedure van visumverlening reeds beoordeeld of er mogelijke risico's voor de openbare orde en de nationale veiligheid zijn. De mogelijkheden hiertoe hangen echter af van de verblijfstatus van de prediker. Elke casus wordt op zijn eigen merites beoordeeld. **Motie is uitvoerbaar, betreft staand beleid.**

Datum
12 januari 2016

Ons kenmerk
723485

Trekker SZW

- Concretiseren van de beleidsreactie = brief nr. 2 (motie Potters): concentreren op hetgeen nodig is om gemeenten binnen de lokale bestuurlijke context normatief stelling te nemen tegen problematische gedragingen. Dit wordt verder vertaald naar handelingsperspectieven, het gezamenlijk ontwikkelen van een normatief kader als leidraad of checklist voor handelen, inzet van leerkringen, uitwisselen van kennis en informatie tussen gemeenten onderling, ter beschikking stellen van kennis vanuit het Rijk en andere voorbeelden van de drie sporen als genoemd in de eerdere beleidsreactie; **Motie is uitvoerbaar.**
- Lijst opstellen van salafistische organisaties en deze lijst openbaar maken (motie Roemer/Zijlstra):

Motie is uitvoerbaar, indien korte

A

doorlooptijd onderzoek en de doelstelling van de lijst scherp wordt uitgewerkt.

Programma Directie Contra
Terrorisme

Datum
12 januari 2016

Ons kenmerk
723485

- Te bewerkstelligen dat overheidsorganisaties geen partner-, samenwerkings- of subsidierelatie met deze organisaties aangaan, en bestaande relaties te beëindigen (motie Karabulut/Potters): het is aan gemeenten zelf om de afweging te maken over de betrokkenheid van dergelijke organisaties binnen de eigen lokale context; dit is in lijn met de beleidsreactie waarin is aangegeven dat de overheid zich in haar optreden niet op religie of ideologie richt, maar op het aanpakken van problematische gedragingen en activiteiten die de democratische rechtsstaat of de sociale stabiliteit kunnen aantasten. **Motie is onuitvoerbaar indien letterlijk gelezen; gemeenten hebben immers bestuurlijke autonomie.** Dit kan worden ondervangen door de samenwerking tussen rijk en gemeenten. Door inzet van het sporenbeleid zullen gemeenten in die gevallen waarin dat noodzakelijk is daadwerkelijk kunnen overgaan tot het verbreken van contacten. Dit blijft echter primair een lokale aangelegenheid en verantwoordelijkheid.

Trekker BZ

- Het aan banden leggen van buitenlandse financiering van salafisme in Nederland; en onvrije landen duidelijk verstaan te geven te stoppen met hun financiering van salafisme in Nederland (motie Knops 1);
- Het bewerkstelligen dat Nederlandse gebedshuizen niet langer worden gefinancierd met geld uit Saoedi-Arabië, Koeweit en Qatar dan wel dat de financiering aan volledige controle (en met goedkeuring vooraf) van de Nederlandse overheid te onderwerpen en de kamer hiertoe voorstellen te doen (motie Karabulut/Potters 1).
- **Beide moties zijn onuitvoerbaar, gelet op de complexe diplomatieke verhoudingen en de beperkte wettelijke mogelijkheden (deze bestaan nu alleen in geval van bijvoorbeeld terrorismefinanciering).**
- Het generiek stoppen en/of controleren van buitenlandse geldstromen zal nieuwe wetgeving vergen die op gespannen voet staat met het gelijkheidsbeginsel. Het aandringen op meer biedt hier uitkomst.
- In een reactie op de moties dient onderscheid gemaakt te worden tussen maatregelen t.a.v. terrorismefinanciering en t.a.v. het voorkomen van ongewenste beïnvloeding in de Nederlandse samenleving. Terrorismefinanciering is strafbaar, financiering van religieuze instellingen is dat in principe niet. Samenwerking met de KSA en Qatar om extremisme in de kiem te smoren is essentieel, het problematiseren van salafisme in het geheel verstoort deze samenwerking. Stille diplomatie zorgt voor concretere resultaten (bespreekbaar maken van casuïstiek) dan een publiekelijke kritische houding.

Trekker Defensie

- Ervoor zorg te dragen dat er binnen de Defensieorganisatie geen enkele ruimte blijft om te sympathiseren met welke vorm van salafisme dan ook, op straffe van ontslag (motie Knops). Alleen feitelijke gedragingen kunnen aanleiding zijn tot ontslag. Gezien (1) het grondwettelijk kader waardoor gegevens over godsdienst, levensovertuiging of politieke gezindheid van medewerkers niet (mogen) worden gevraagd en geregistreerd, (2) het wettelijk kader omtrent de Verklaring van Geen Bezwaar en ontslag, en (3) het aanhangen van een bepaald geloof of levensovertuiging zich bovendien niet altijd uit in feitelijke gedragingen, is de **motie zoals gesteld niet uitvoerbaar.**

A

Bijlage I

Programma Directie Contra
Terrorisme

Moties

De volgende aangenomen moties spelen momenteel rondom het salafisme:

1. Motie Potters, ingediend tijdens het AO integratie, over een concrete invulling van de in de beleidsreactie benoemde aanpak ten aanzien van het politiek- en jihadi-salafisme → is bief nr. 2;
2. Motie Roemer/Zijlstra, ingediend tijdens het plenair debat naar aanleiding van de aanslagen in Parijs, over het opstellen van een openbare lijst van salafistische organisaties die in ons land actief zijn;
3. Motie Knops 1, ingediend tijdens de begrotingsbehandeling van Buitenlandse Zaken, over het aan banden leggen van buitenlandse financiering van salafisme in Nederland; en onvrije landen duidelijk verstaan te geven te stoppen met hun financiering van salafisme in Nederland.
4. Motie Knops 2, ingediend tijdens het VAO MIVD, over zorg te dragen dat er binnen de Defensieorganisatie geen enkele ruimte over blijft om welke vorm van salafisme dan ook aan te hangen, op straffe van ontslag.
5. Motie Marcouch/Tellegen, ingediend tijdens de begrotingsbehandeling van Veiligheid & Justitie, over het OM te vragen onderzoek te (laten) doen naar de mogelijkheid om salafistische organisaties vanwege strijd met de openbare orde te laten verbieden.
6. Motie Azmani, ingediend tijdens het VAO opvang, terugkeer en vreemdelingenbewaring, over zorg te dragen dat salafisten voortaan geweerd worden bij asielzoekerscentra.
7. Motie Karabulut/Potters 1, ingediend tijdens het VAO preventie radicalisering, over het bewerkstelligen dat Nederlandse gebedshuizen niet langer worden gefinancierd met geld uit Saoedi-Arabië, Koeweit en Qatar dan wel dat de financiering aan volledige controle (en met goedkeuring vooraf) van de Nederlandse overheid wordt onderworpen en de kamer hiertoe voorstellen te doen.
8. Motie Karabulut/Potters 2, ingediend tijdens het VAO preventie radicalisering, over het bewerkstelligen dat overheidsorganisaties geen partner-, samenwerkings- of subsidierelatie met deze organisaties aangaan en bestaande relaties te beëindigen.
9. Motie Bontes, ingediend tijdens het plenair debat naar aanleiding van de aanslagen in Parijs, over het ten alle tijden geweldspredikers de toegang tot Nederland te weigeren (19-11-2015, debat aanslagen Parijs).

Datum

12 januari 2016

Ons kenmerk

723485

Kamervragen

De volgende kamervragen zijn recent gesteld rondom extremistische predikers en het salafisme:

- Bontes/Van Klaveren, over de komst van verschillende geweldspredikers naar Eindhoven.
- Wilders/de Graaf, over de aangekondigde islamitische conferentie in Eindhoven.
- Karabulut, over het bericht dat de Al Fitrah moskee en daaraan verbonden organisaties leven als een profeet in Utrecht Overvecht.
- Karabulut, over het bericht 'salafisten houden de wacht tijdens jaarwisseling'.
- Wilders/de Graaf, over het bericht 'Gemeenten doen wat ze zelf willen'.
- Wilders/de Graaf, over het bericht 'Sjeikwatch: Osama-fan en 9/11-verheerlijker Anas Noorani Siddiqui in 020'.
- Wilders: over sluiten Al fitrah en financiering (vragen nog niet officieel ontvangen).

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Minister

**Programma Directie Contra
Terrorisme**
Cluster Tegengaan
Radicalisering

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20011
2500 EH Den Haag
www.nctv.nl

Contactpersoon

B

nota

Concept brief Salafisme in Nederland en normatief kader

Datum
21 januari 2016

Ons kenmerk
726437

Dossiernummer
726429

Van
min SZW / PDCT

Paraaf
NCTV

Paraaf
Minister

Aanleiding

Hierbij treft u aan ter kennisname de concept Kamerbrief over Salafisme in Nederland. De brief is opgesteld door het ministerie van SZW in nauwe samenwerking met VenJ.

Gevraagd besluit

- Kennisnemen van de concept brief en het handelingskader
- Uw akkoord op de voorgestelde lijn in de brief en het handelingskader zodat beiden nader uitgewerkt kunnen worden

Toelichting

- Deze concept brief met handelingskader wordt conform afspraak in de huidige tussentijdse versie aan beide bewindspersonen van het Actieprogramma Integrale Aanpak Jihadisme voorgelegd.
- Het normatief handelingskader zal na instemming van beide ministers aan de Kamer worden gepresenteerd, waarna het door de ambtelijke staf van SZW en VenJ in nauwe samenwerking met gemeenten en experts verder geconcretiseerd zal worden.
- De huidige opzet van de brief volgt grotendeels de opbouw zoals door minister SZW voorgesteld, met een duidelijke stellingname van het kabinet en het bespreken van alle aangenomen moties.

Het geeft weer dat het een uitwerking en concretisering van de aanpak betreft middels zowel bestaande mogelijkheden als nieuwe acties. Hierbij is gekozen om de drie-sporen-aanpak, het normatief afwegingskader en de handelingsperspectieven op te nemen als bijlage bij de brief om het geheel overzichtelijk te houden. Dit is conform afspraken die gemaakt zijn in het BPO met minister SZW van 15 januari jl.

- Er is ambtelijke overeenstemming met SZW, BZK, Defensie en BZ over de tekst. Wel behoeft een aantal onderdelen nadere uitwerking.

A

Aanvulling is nog nodig waar het gaat om:

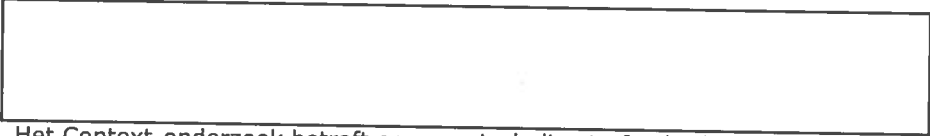
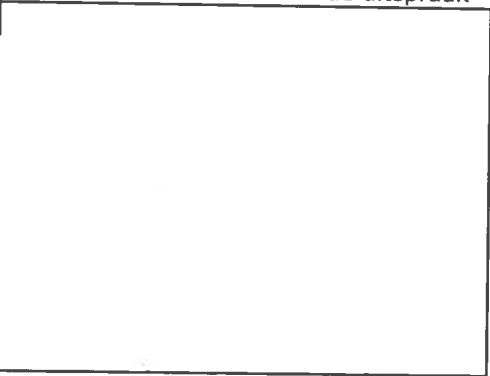
- Een overzicht van de inzet van het strafrechtelijk/ bestuursrechtelijk/ civielrechtelijk instrumentarium;
- Uitvoering van de motie Azmani (weten van salafisten bij AZC's);
- Duiding van de Context-zaak;
- Tijdspad van het WODC-onderzoek waarin de motie Roemer/Zijlstra wordt meegenomen (lijst organisaties),
- Buitenlandse financiering (hiervoor is een apart BPO gepland tussen ministers SZW, V&J en BZ op 29 januari).

**Programma Directie Contra
Terrorisme**
Cluster Tegengaan
Radicalisering

Datum
21 januari 2016

Ons kenmerk
726437

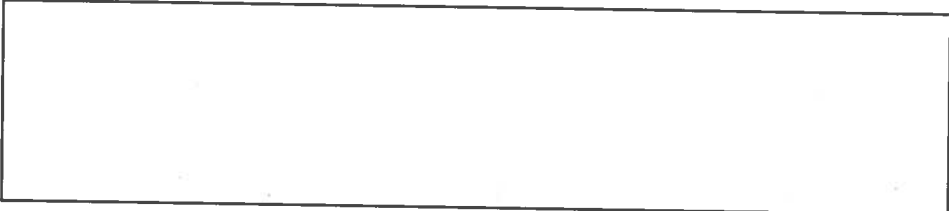
Context-zaak

- A
- Het Context-onderzoek betreft een grootschalig strafrechtelijk onderzoek naar aan terrorisme gerelateerde misdrijven. In dat kader dient de uitspraak van de rechtbank te worden gezien: A
- U wordt **geadviseerd** om A

Proces

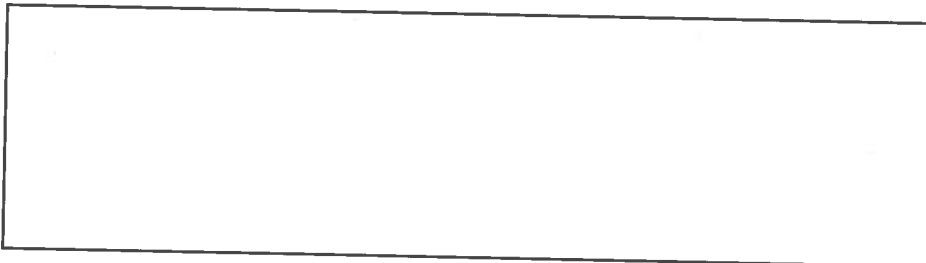
- Het BPO met MBZ is op vrijdag 29 januari a.s. Mogelijk is er ook nog apart overleg nodig over het weten van salafisten bij AZC's en de mogelijkheid van het creëren van een alternatief aanbod van geestelijke verzorging.
- Gelet op alle nog te zetten stappen (politiek overleg, afstemming met Kamerleden, afronding normatief kader, afstemming met gemeenten en externen) lijkt de MR van 12 februari a.s. ons een realistisch richtpunt.

Bijeenkomst met gemeenten

- A

Meelezers

A, B

**Programma Directie Contra
Terrorisme**
Cluster Tegengaan
Radicalisering

Datum
21 januari 2016

Ons kenmerk
726437

Afstemming

- Dit concept is afgestemd met DGVZ, DGRR en de ministeries van SZW, BZK, Defensie en BZ.

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Minister VenJ

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid
NCTV

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 16950
2500 BZ Den Haag

Contactpersoon

B

nota

Beantwoording kamervragen over (buitenlandse
financiering) Al Fitrah

Van
NCTV

Datum
2 februari 2016

Ons kenmerk
730713

Dossiernummer
725164

Concipiënt

B

Aanleiding

Er zijn in vier sets schriftelijke vragen gesteld door de leden Bruins Slot, Van Toorenburg en Heerma (CDA), door de leden Wilders en de Graaf (PVV) en (2 sets) door de leden Karabulut en van Raak (SP) over de stichting Al Fitrah in Utrecht.

De in dit document
gegeelde passages
hebben geen betekenis,
maar zijn eerder zo
ingescand.

Gevraagd besluit

- U wordt geadviseerd in te stemmen met de beantwoording van alle vier de setjes zoals voorgesteld in bijgevoegd document.
- De vier sets vragen zijn ieder keer aan (een) andere minister(s) gesteld, waarbij alleen de minister van SZW in alle sets geadresseerd wordt. Aangezien de vragen complementair zijn, wordt voorgesteld ze als een geheel te behandelen en gezamenlijk te beantwoorden. U wordt geadviseerd akkoord te gaan met het ondertekenen van de beantwoording door de minister van SZW, mede namens u en de minister van BZK.

Kernpunten in de beantwoording

- Er wordt gewezen in dit verband op de antwoorden op vragen van de Utrechtse gemeenteraad waarin het college van Burgemeesters en Wethouders aangeeft dat hen bekend was dat er in het verleden sprake is geweest van een financieringsrelatie tussen Al Fitrah en een Koeweitse instelling.
- Nederland kent geen algemeen verbod op buitenlandse financiering van moskeeverenigingen c.q. algemene religieuze verenigingen en instellingen.
- Indien er aanwijzingen zijn dat financiële middelen worden gebruikt om direct of indirect steun te verlenen aan terroristische activiteiten of bij een ernstig vermoeden van beïnvloeding door buitenlandse financiering, die een gevaar vormt voor de democratische rechtsorde danwel de nationale veiligheid, kan

verder onderzoek door relevante autoriteiten plaatsvinden (OM, politie of AIVD).

- Er vindt regelmatig overleg plaats tussen de gemeente, politie, jongerenwerk en stichting Al Fitrah. Met de voorzitter van Al Fitrah is afgesproken dat de stichting opener en transparanter zal zijn over haar werkwijze en financiering.
- Tevens is er afgesproken dat er periodiek contact zal zijn tussen burgemeester en de voorzitter van de stichting om te monitoren of de gemaakte afspraken worden nagekomen.
- De stichting Al Fitrah heeft niet de ANBI-status. Alle instellingen die de ANBI-status hebben zijn vermeld in een openbaar register dat te raadplegen is via de website van de Belastingdienst. De ANBI-status brengt een publicatieverplichting van de financiële gegevens en andere gegevens met zich mee. Nu de ANBI-status ontbreekt, is er fiscaal geen publicatieverplichting.
- Momenteel wordt gewerkt aan de uitwerking van de salafismebrief waarin het kabinet tevens ingaat op de 9 moties over salafisme. De aanpak van problematische gedragingen en activiteiten wordt ook nader uitgewerkt in deze brief die de Tweede Kamer dit voorjaar tegemoet kan zien.

De beantwoording is ambtelijk afgestemd met de ministeries van V&J, BZK en Financien en de gemeente Utrecht.

**Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid**
NCTV

Datum
2 februari 2016

Ons kenmerk
730713

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Veiligheid en Justitie

De Minister van Veiligheid en Justitie

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid
Programmadirectie CT

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 16950
2500 BZ Den Haag

Contactpersoon

B

nota

Vorbereiding BPO inzake buitenlandse financiering van 8
april 2016

Concipiënt

B

Datum
7 april 2016

Projectnaam
PDCT

Ons kenmerk
752055

Dossiernummer
728075

Inleiding/achtergrond

A

U wordt geadviseerd om:

- in te stemmen met de voorstellen en de beoogde resultaten die de gezamenlijke aanpak moeten cq. kunnen opleveren;

A

Aan de minister van BZ te vragen:

A

Aan de ministers van SZW en BZ te vragen:

A

Aan de minister van Financiën te vragen:

A

•

**Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en
Veiligheid**
Programmadirectie CT

Datum
7 april 2016

Ons kenmerk
752055

B

Van: B
Verzonden: donderdag 12 december 2013 16:01
Aan: B BD/WODC/EWB
CC: B BD/DRD/ATE; B - BD/NCTV/PDCT/PBI
Onderwerp: Nadere informatie van BZ

Dag B

Deze mail van BZ kwam ik nog tegen in mijn mailbox. De mail is gestuurd door B als achtergrondinfo bij de beantwoording Kamervragen over de blauwe moskee en voorbereiding het 30 leden debat over buitenlandse financiering moskeeën van 12 september. A

Groet!

B

Van: B

Verzonden: maandag 9 september 2013 18:18

Aan: B

Onderwerp: RE: KV Blauwe Moskee e.a.

Beste B

Naar aanleiding van jouw verzoek kan ik jou ter achtergrondinformatie het volgende meegeven (dus niet om naar de kamer terug te koppelen):

[Redacted content]

D

Blauwe Moskee :

Timmermans heeft op 8 september een bezoek aan Koeweit gebracht. [Redacted content]

[Redacted content]

D

Ik hoor het graag als je nog verder opmerkingen en/of vragen hierover hebt,

Hartelijke groet,

B

 Maghreb and Gulf States Division
 North Africa and Middle East Department
 Ministry of Foreign Affairs, Netherlands

B

Website: www.rijksoverheid.nl

[Redacted content]

D

D

B

.....
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Directoraat-generaal Participatie & Inkomenswaarborg
Directie Integratie & Samenleving
Anna van Hannoverstraat 4
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

B

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages. .

Factsheet terrorismefinanciering en buitenlandse financiering (versie 4/4/2016)

Inleidend

- Buitenlandse financiering van instellingen, religieus, maatschappelijk of anderszins, is in principe niet onwenselijk of strafbaar.
- Nederland kent geen algemeen verbod op buitenlandse financiering van moskeeënverenigingen c.q. algemene religieuze verenigingen en instellingen. Dit geldt evenzeer voor salafistische organisaties.

Terrorismefinanciering

- Er kan een probleem ontstaan wanneer financiering vanuit het buitenland ten goede komt aan terroristische organisaties en individuen.
- Wanneer financiële middelen worden gebruikt om direct of indirect steun te verlenen aan terroristische activiteiten, dan is er sprake van terrorismefinanciering (art 421 WvSR).
- Indien daar aanwijzingen voor zijn, kan het OM een strafrechtelijk onderzoek starten.

Problematische buitenlandse financiering

- Daarnaast kan een probleem ontstaan als buitenlandse financiering gepaard gaat met beïnvloeding door vreemde mogendheden die niet past binnen onze democratische rechtsorde of bijvoorbeeld integratie in de weg staat.
- Indien er in specifieke gevallen ernstige vermoedens rijzen van financiering vanuit het buitenland, die een gevaar oplevert voor de democratische rechtsorde of waardoor risico's ontstaan voor de nationale veiligheid, kunnen de **inlichtingen- en veiligheidsdiensten** deze vermoedens onderzoeken.
- Indien er geen ernstige vermoedens zijn van activiteiten die een gevaar vormen voor de democratische rechtsorde dan wel de nationale veiligheid, maar er wel twijfel bestaat over de financiering of de herkomst daarvan, beschikt **het lokaal bestuur over diverse mogelijkheden om onderzoek te doen** (via de Wet Bibob, via een extern en onafhankelijk onderzoeksbureau).
- Daaraan voorafgaand kan **het lokaal bestuur** de betreffende organisatie hierop aanspreken met het doel transparantie en openheid van zaken te geven.

Meer transparantie (lokaal, internationaal, in EU-verband)

- Gebrek aan transparantie voedt misvatting en achterdocht. Transparantie over doel en herkomst van financiering is derhalve nodig.
- Met **gemeenten, lokale partners en gemeenschappen** wordt het gesprek aangegaan over de wijze waarop met lokale gemeenschappen optimale transparantie kan worden bereikt ten aanzien van financieringsstromen vanuit het buitenland.
- Om de transparantie ten aanzien van doel en herkomst van private financieringsstromen te vergroten, voert Nederland (Buitenlandse Zaken) op diverse niveaus gesprekken met de autoriteiten in de Golfstaten en het Midden-Oosten.
- Ook voeren **Nederlandse ambassades** gesprekken met financiële autoriteiten en particuliere donororganisaties in onder meer Saoedi-Arabië en Koeweit.
- Nederland intensificeert bovendien de samenwerking met financiële autoriteiten in Saoedi-Arabië wanneer in specifieke salafistische instellingen sprake is van risicogedrag zoals prediking van extremistisch geweld.
- Sinds 2014 hebben **de Golfstaten** het toezicht op liefdadigheidsinstellingen die doneren aan buitenlandse moskeeën verscherpt.
- **In EU-verband** neemt Nederland het initiatief om met andere lidstaten te spreken over hoe om te gaan met de spanning tussen religieuze en culturele vrijheden en onwenselijk gedrag. Tijdens de Raad Algemene Zaken (mei 2016) zal Nederland hiertoe de tweede rechtsstatelijkheidsdialoog organiseren.

Publicatieplicht

- Overigens zal meer transparantie worden verkregen doordat met ingang van 1 januari 2016 religieuze instellingen (waaronder moskeeën en kerken), net als alle andere ANBI's, hun jaarrekening, uitgaven- en inkomstenbalans en bijbehorende toelichting online moeten publiceren.

B

Van: B - BD/DRD/ATE
Verzonden: donderdag 12 mei 2016 12:10
Aan: B - BD/NCTV/PDCT/PBI
Onderwerp: FW: 1e bcie.bijeenkomst 'Buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland' (project 2417)

Vriendelijke groet,

B

.....
Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid

B
 Postbus 16950 | 2500 BZ | Den Haag | www.nctv.nl
 Turfmarkt 147 | 2512 DP | Den Haag

.....
 B

Van: B BD/WODC/EWB
Verzonden: donderdag 19 juni 2014 13:12
Aan: B BD/DRD/ATE
Onderwerp: RE: 1e bcie.bijeenkomst 'Buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland' (project 2417)

Hallo B

Fijn! Ik wil je vragen dit punt ook in de bijeenkomst van de begeleidingscommissie in te brengen.

Met vriendelijke groet,

B

Van: B BD/DRD/ATE
Verzonden: dinsdag 17 juni 2014 13:22
Aan: B BD/WODC/EWB
Onderwerp: RE: 1e bcie.bijeenkomst 'Buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland' (project 2417)

Akkoord, als we ze goed betrekken. Ik houd zelf ook niet van te ambtelijke begeleidingscommissie! Je kunt ze via mij betrekken.

Met vriendelijke groet,

B

-----Original Message-----

From: B BD/WODC/EWB

Sent: Tuesday, June 17, 2014 12:22 PM W. Europe Standard Time

To: B [redacted] BD/DRD/ATE

Subject: RE: 1e bcie.bijeenkomst 'Buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland' (project 2417)

Beste B [redacted]

[redacted] A

Met vriendelijke groet,

B [redacted]

Van: B [redacted] BD/DRD/ATE

Verzonden: maandag 16 juni 2014 19:06

Aan: B [redacted] BD/WODC/EWB

Onderwerp: FW: 1e bcie.bijeenkomst 'Buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland' (project 2417)

Beste B [redacted]

[redacted] A
Verneem graag je opvattingen hierover, ben
nog steeds nauwelijks in den haag ivm detachering !

Met vriendelijke groet, B [redacted]

-----Original Message-----

From: B [redacted] BD/WODC/EWB

Sent: Monday, June 16, 2014 05:15 PM W. Europe Standard Time

To: B [redacted]

Cc: [redacted]

Subject: 1e bcie.bijeenkomst 'Buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland' (project 2417)

Geachte leden van de begeleidingscommissie 'Buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland'.

Op verzoek van B [redacted] wil ik graag de eerste begeleidingscommissie nog voor de zomerreces inplannen. Normaal gesproken zou ik u een datumbriefje doen toekomen maar wegens een bomvolle agenda van de voorzitter, B [redacted] kan ik u slechts één datum voorleggen, namelijk: **donderdag 3 juli 2014 van 13.00 – 14.30 uur ter plaatse van de Universiteit van Amsterdam (Adres: OZ Achterburgwal 185, kmr 1.04).**

Graag wil ik u vragen om uw agenda vrij te maken voor deze begeleidingscommissie bijeenkomst. Ik ontvang in dat geval graag uw bevestiging. Indien het voor u niet mogelijk is om hierbij aanwezig te zijn verneem ik dat ook graag.

Excuses voor de manier waarop we de bijeenkomst min of meer al hebben vastgelegd maar bij een eerste agenda-inventarisatie van de voorzitter, projectbegeleider en het onderzoeksteam bleek al snel

dat het niet mogelijk was om alternatieve data voor te leggen. Een bijeenkomst na de zomer bleek ook geen goede mogelijkheid te zijn omdat het onderzoek anders veel te veel vertraging oploopt.

Met vriendelijke groet, | With kind regards,

B

Projectassistent |

.....
Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum | Research and Documentation Centre
Afdeling Extern Wetenschappelijke Betrekkingen (EWB) | Commissioning Research Division (EWB)
Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag | Kamer N.14.123
Postbus 20301 | P.O. Box 20301 | 2500 EH | Den Haag | The Netherlands

B

www.wodc.nl

B

.....
Voor een veilige en rechtvaardige samenleving
.....

B

Onderwerp: FW: 1ste versie WODC startnotitie onderzoek financiering moskeeën

Van: B BD/DRD/ATE

Verzonden: donderdag 12 mei 2016 12:05

Aan: B BD/NCTV/PDCT/PBI

Onderwerp: FW: 1ste versie WODC startnotitie onderzoek financiering moskeeën

Vriendelijke groet,

B

.....
Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid

Directie Analyse en Strategie

Postbus 16950 | 2500 BZ | Den Haag | www.nctv.nl

Turfmarkt 147 | 2512 DP | Den Haag

B

Van: B BD/WODC/EWB

Verzonden: donderdag 23 januari 2014 16:47

Aan: B

Onderwerp: RE: 1ste versie WODC startnotitie onderzoek financiering moskeeën

Beste B

benieuwd wat jullie van het stuk vinden. We bespreken dat op 28 januari om 13:00 uur bij het WODC, vergaderzaal N14-423. Ik ben

Met vriendelijke groet,

B

A

B

Onderwerp: FW: 1ste versie WODC startnotitie onderzoek financiering moskeeën

Van: B BD/DRD/ATE

Verzonden: donderdag 12 mei 2016 12:05

Aan: B BD/NCTV/PDCT/PBI

Onderwerp: FW: 1ste versie WODC startnotitie onderzoek financiering moskeeën

Vriendelijke groet,

B

.....
Nationaal Coördinator Terrorismedbestrijding en Veiligheid

B

Postbus 16950 | 2500 BZ | Den Haag | www.nctv.nl

Turfmarkt 147 | 2512 DP | Den Haag

B

.....
Van: B BD/WODC/EWB

Verzonden: dinsdag 14 januari 2014 17:21

Aan: B

Onderwerp: 1ste versie WODC startnotitie onderzoek financiering moskeeën

Sent with Good (www.good.com)

-----Original Message-----

From: B

Sent: Tuesday, January 14, 2014 05:13 PM W. Europe Standard Time

To: B BD/WODC/EWB

Subject: 1ste versie WODC startnotitie onderzoek financiering moskeeën

Beste B

Bijgaand de eerste versie van de startnotitie.

A

Deze startnotitie is snel geschreven (vandaag) en er zal wel het een en ander zijn op te merken over de stijl. Dit komt later goed. Ook is de beleidscontext nog niet ingevuld en zijn er meer witte vlekken. Dit heb ik in de tekst met hoofdletters aangegeven.

Ik denk dat de startnotitie voldoende stof tot discussie zal leveren en ik kijk uit naar onze bespreking a.s. donderdag.

B

kan de bijeenkomst weer bij jou plaatsvinden? Het WODC zit momenteel erg krap in de vergaderruimte.

Ik ben benieuwd naar jullie opmerkingen.

Met vriendelijke groet,

B

B

Van: B BD/DRD/ATE
Verzonden: donderdag 12 mei 2016 12:03
Aan: B BD/NCTV/PDCT/PBI
Onderwerp: Fwv: aangepaste WODC startnotitie moskeeënonderzoek

Vriendelijke groet,

B

.....
Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid

B
 Postbus 16950 | 2500 BZ | Den Haag | www.nctv.nl
 Turfmarkt 147 | 2512 DP | Den Haag

.....
 B

Van: B BD/WODC/EWB
Verzonden: woensdag 26 februari 2014 15:47
Aan: B
CC:
Onderwerp: RE: aangepaste WODC startnotitie moskeeënonderzoek

Hoi B

Bedankt voor je opmerkingen en de afstemming met B Hierbij alvast een reactie op je punten.

- De keuze voor de landen en de religies. Dit is een van de laatste aanpassingen die ik heb doorgevoerd in de startnotitie naar aanleiding van het commentaar door B op de eerdere versie van de startnotitie. A

[Redacted content]

- Dit hebben we zeker al besproken. A

[Redacted content]

- Het onderzoek is ontworpen met als doel de beïnvloedingvraag te beantwoorden. Alleen gebeurt dat pas in deelonderzoek drie. Wel wordt er overigens in het eerste deelonderzoek al globaal nagegaan of er sprake is van beïnvloeding. Dat biedt al ruimte om er al in een vroege fase de TK te informeren.
- De fasering hebben we ook al besproken. Ik ben het uiteraard eens met jullie dat vertragingen voorkomen moeten worden. Maar belangrijker nog dan vertragingen vind ik het dat het onderzoek goed wordt uitgevoerd. Eventueel neem ik een beperkte vertraging op de koop toe, want het gaat hier om zeer complex onderzoek, vooral vanwege de onzekerheid over de

beschikbaarheid van de benodigde gegevens. Of een wetenschappelijke verantwoorde en evenwichtige beantwoording van de vraag mogelijk is, is nog onduidelijk. Ook wil ik hierbij opmerken dat een opzet in deelonderzoeken als voordeel heeft dat er eerder voortgang van het onderzoek aan de TK te melden is.

- Deelonderzoek 3 maakt gebruik van de resultaten en inzichten die in de eerdere deelonderzoeken zijn opgedaan, vandaar de volgtijdelijkheid. Daarbij komt dat de beïnvloedingsvragen uit deelonderzoek 3 een beroep doen op heel andere deskundigheden (politicologische, sociologische of antropologische vaardigheden) dan de omvang van de financieringsvragen uit deelonderzoek 2 (eerder internationale economie, accountancy).

[redacted] A

Ik heb sinds de versie die jullie hebben gezien nog een paar kleinere aanpassingen door in de startnotitie doorgevoerd. Het gaat om de volgende zaken die we nog niet aan de orde hebben gehad (met startnotities over dergelijk complexe vraagstukken zijn er steeds weer nieuwe facetten te onderscheiden en blijven de ideeën voor nadere aanvulling stromen –tenminste zo gaat dat bij mij). Het gaat om de mate van openheid - verborgenheid van de financiering. Daarnaast om de typen van actoren die betrokken zijn bij de financiering en hun rollen. In de – ik dacht US - literatuur vond ik dat er speciale adviesbureaus bestaan die als makelaar fungeren en contacten leggen met financiers in het buitenland. [redacted] A

Inmiddels heeft ook [B] de laatste versie van de startnotitie becommentarieerd. Ze is akkoord met de aanpak en heeft alleen detailcommentaar. Ik ga de startnotitie dus indienen in het WODC MT. IK houd jullie op de hoogte.

Met vriendelijke groet,

[B]
[redacted]

Van: [B] BD/DW/AR

Verzonden: woensdag 26 februari 2014 10:57

Aan: [B]

CC: [redacted]

Onderwerp: RE: aangepaste WODC startnotitie moskeeënonderzoek

Hoi [B]

Dank voor het uitstellen van de deadline.

Ik heb met [B] (hij is met vakantie, maar heeft het stuk toch kunnen lezen) afgestemd en dit zijn onze generieke opmerkingen:

- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]

A

In lijn met deze punten heb ik in het bijgevoegde document ook een aantal opmerkingen geplaatst. Desgewenst kan je bellen of mailen voor overleg of meer achtergrondinformatie bij alle punten.

Vriendelijke groeten,

B

Van: B BD/WODC/EWB

Verzonden: dinsdag 25 februari 2014 20:08

Aan: B BD/DW/AR

Onderwerp: RE: aangepaste WODC startnotitie moskeeënonderzoek

Hoi B

OK, ik wacht op je commentaar. Bedankt alvast.

Groet, B

Sent with Good (www.good.com)

-----Original Message-----

From: B BD/DW/AR

Sent: Tuesday, February 25, 2014 05:36 PM W. Europe Standard Time

B

Subject: RE: aangepaste WODC startnotitie moskeeënonderzoek

Hoi B

Ik ben er niet aan toegekomen. Kan je de deadline iets oprekken naar morgen 11:00?

Ik lever je dan ook de input van B

Groeten,

B

Sent with Good (www.good.com)

-----Original Message-----

From: B BD/WODC/EWB

Sent: Monday, February 24, 2014 10:02 AM W. Europe Standard Time

B

Subject: RE: aangepaste WODC startnotitie moskeeënonderzoek

Beste B

Ruim een week geleden stuurde ik jullie de aangepaste startnotitie voor het moskeeënonderzoek (zie de mail hieronder). Helaas heb ik daar nog geen feedback op vernomen. Ik ben van plan de startnotitie volgende week maandag in het WODC MT in te brengen. Daarvoor moet de startnotitie donderdag 14:00 uur worden aangeleverd. Als het WODC MT akkoord is met de startnotitie zijn er geen wezenlijke veranderingen in het onderzoeksplan meer mogelijk. Daarom krijg ik graag jullie opmerkingen zsm, maar uiterlijk woensdagochtend 26 feb om 9:30 uur.

Alvast bedankt!

Met vriendelijke groet,

B

Van: B BD/WODC/EWB
Verzonden: donderdag 13 februari 2014 17:21

Aan: B
- BD/DW/AR

Onderwerp: aangepaste WODC startnotitie moskeeënonderzoek

Beste B

Bijgaand de aangepaste startnotitie voor het moskeeënonderzoek. Ik heb geprobeerd de onderwerpen die we over de mail hebben besproken zo goed mogelijk in de startnotitie te verwerken. Ik ben benieuwd naar jullie opmerkingen die ik graag zsm krijg.

Er staan nog een paar zaken open in de startnotitie, zoals het projectbedrag en het aantal benodigde interviews. Dat wordt later ingevuld. Ik schat dat het eerste deelonderzoek in een half jaar kan worden uitgevoerd. Dat kan omdat er veel van het werk in het buitenland parallel kan worden uitgevoerd. Ik

Alvast fijn weekend gewenst!

Groet, B

B

.....
.....
Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum
Afdeling Extern Wetenschappelijke Betrekkingen (EWB)

Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag

Postbus 20301 | 2500 EH | Den Haag | B

www.wodc.nl
.....

B

Van: B BD/DRD/ATE
Verzonden: donderdag 12 mei 2016 12:09
Aan: B BD/NCTV/PDCT/PBI
Onderwerp: FW: begeleiding vanuit WODC

Vriendelijke groet.

B

.....
Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid

B

Postbus 16950 | 2500 BZ | Den Haag | www.nctv.nl
 Turfmarkt 147 | 2512 DP | Den Haag

B

.....
Van: B BD/WODC/EWB

Verzonden: dinsdag 12 november 2013 12:07

Aan: B

CC: B

Onderwerp: RE: begeleiding vanuit WODC

Beste B

Alhoewel we nog niet persoonlijk hebben kennis gemaakt en ik nog niet ingewerkt ben in deze - voor mij - nieuwe materie kan ik alvast aangeven dat in het bericht het jaartal is weggevallen.
 De zin wordt dan:

De uitkomsten van het onderzoek worden nog voor het einde van het jaar 2014 verwacht.

Eind 2014 moet haalbaar zijn. Ik ga me nu inlezen. Het lijkt me goed om op korte termijn een afspraak te plannen. Tot ziens!
 Met vriendelijke groet,

B

.....
Van: B BD/DRD/ATE

Verzonden: dinsdag 12 november 2013 11:55

Aan: B

CC: B

Onderwerp: RE: begeleiding vanuit WODC

B

Willen jullie alvast een beetje opschieten ? het CMO meldt dat de resultaten van het onderzoek voor het einde van het jaar worden verwacht ...

<http://cmoweb.nl/index.php/home/k2-categories/cmo/item/351-cmo-in-overleg-met-minister-opstellen>

Ik hoop dat ze dit niet hebben opgetekend uit de mond van Opstelten ...

Puntje morgen in het AO ?

Vriendelijke groet.

B

.....
Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid

Directie Risico's en Dreigingen

B

Van: B BD/WODC/EWB

Verzonden: dinsdag 12 november 2013 9:54

Aan: B

CC: B - BD/WODC/EWB

Onderwerp: begering vanuit WODC

Beste allen,

Zoals eerder toegezegd mail ik jullie de naam van mijn collega B die namens het WODC het onderzoek naar de financiering van moskeeën zal gaan begeleiden. B is een zeer ervaren kracht hier binnen het WODC die alles weet van beïnvloeding, *dark numbers* en slecht tot niet zichtbare geldstromen (zoals hij deze nu ook met Financiën onderzoekt in het kader van witwaspraktijken). Wat mij betreft neemt B het vanaf nu inhoudelijk over; mocht er de komende dagen nog iets spelen rondom AO, NCTV intern etc. dan ben ik natuurlijk gewoon betrokken. Dank voor de prettige samenwerking tot nu toe en veel succes, morgen en met het onderzoek zelf, vr gr,

B

ministerie van Veiligheid en Justitie

Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC), afdeling Extern Wetenschappelijke Betrekkingen (EWB)

Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV), directie Strategie en Bedrijfsvoering (DSB)

B

Post adres: Postbus 20301, 2500 EH Den Haag

Bezoek adres: Turfmarkt 147, 2511 DP Den Haag

B

Onderwerp: FW: Definitief dossier hoorzitting NCTV.docx

Van: B

Verzonden: vrijdag 5 juni 2015 12:34

Aan: B

Onderwerp: Definitief dossier hoorzitting NCTV.docx
Het dossier incl. Q & A's.

B

Beste Dick,

Bijgaand het dossier ten behoeve van het gesprek met de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie inzake de buitenlandse financiering van Islamitische instellingen. Het gesprek vindt plaats op woensdag 3 juni van 16:00 – 17:00 uur.

Vorige week woensdag heeft de commissie gesproken met de heren [B] (Rand Europe), [B] (CMO), [B] opbouwwerker), [B] [B] jongerenwerker), Bertholee (AIVD) en Van der Vlist (FIOD).

Advies

- Kennis nemen van bijgevoegd dossier;
- Kennis nemen van onderstaande noties.

Noties

•

A

- Daarnaast dient richting Kamerleden zo veel mogelijk te worden benadrukt dat:
 - De NCTV in dit dossier is betrokken in verband met (mogelijke) ongewenste buitenlandse inmenging die gepaard kan gaan met buitenlandse financiering.
 - Buitenlandse financiering van Islamitische instellingen an sich geen probleem hoeft te zijn.
 - Buitenlandse inmenging wel een probleem kan zijn, omdat hiermee eventueel onze democratische rechtsorde in het geding komt. Daarmee is het een potentieel risico voor onze nationale veiligheid.
 - Mocht het al gaan om buitenlandse financiële inmenging, er nog geen sprake hoeft te zijn van terrorismefinanciering.
 - Gewaakt moet worden voor het trekken van te directe conclusies ten aanzien van enig verband met terrorismefinanciering.
 - Niet alleen Islamitische instellingen, maar ook bijvoorbeeld Joodse en Katholieke instellingen, financiering uit het buitenland ontvangen.
 - Het van belang is dat de transparantie ten aanzien van financiering van Islamitische instellingen wordt vergroot (o.a. door het vervallen van de ontheffing van de ANBI-status, het –mogelijk- instellen van een transparantieregister voor maatschappelijke instellingen en het voeren van diplomatieke dialoog).
 - Het deelonderzoek gedegen is uitgevoerd. Er is geen aanleiding om aan te nemen dat er problemen zijn. Waar nodig zal in specifieke gevallen tot aanvullend onderzoek worden overgegaan (door AIVD en FIOD).
 - Het onderzoek niet is bedoeld om vragen te beantwoorden over de rol die Islamitische instellingen spelen of kunnen spelen in radicaliseringsprocessen.
 - Deze vragen worden meegenomen in het brede CT-beleid, waaronder het Actieprogramma Integrale Aanpak Jihadisme.

A

Tot slot

--

A

Factsheet/bouwstenen voor spreektekst

Inleidend

- De mogelijke negatieve gevolgen van financiering van Islamitische instellingen in Nederland vanuit het buitenland genieten al langere tijd de aandacht.
- Berichtgeving over mogelijke buitenlandse financiering van moskeeën leidt in sommige gevallen tot onrust en zorgen over de controleerbaarheid van de herkomst van deze financiering.
- Ook ontstaan er zorgen over de mogelijke inmenging en beïnvloeding door buitenlandse overheden die daarmee gepaard kunnen gaan.

Onderzoek door Rand Europe

- Naar aanleiding van de Motie-Segers heeft RAND Europe in opdracht van het WODC onderzoek gedaan naar buitenlandse financiering van Islamitische instellingen in Nederland.
- Vanwege de complexiteit van het onderzoek heeft het WODC de onderzoeksopdracht gesplitst in drie deelonderzoeken.
- Het eerste deelonderzoek betreft een haalbaarheidsstudie (fase 1) waarvan de resultaten zijn opgenomen in het rapport dat op 25 maart, door de minister van Veiligheid en Justitie, mede namens de minister van SZW, aan uw Kamer is gestuurd.
- Gezien de resultaten van de haalbaarheidsstudie zijn de onderzoekers tot de conclusie gekomen dat een uitgebreid onderzoek naar de omvang van buitenlandse financiering van moskeeën (fase 2) en een inschatting van de buitenlandse beïnvloeding (fase 3):
 - geen meerwaarde (lijken te) hebben;
 - disproportionele kosten met zich mee zou brengen en
 - (zeer wel mogelijk) op praktische en juridische problemen zal stuiten.

Openbare data

- De onderzoekers hebben gebruik gemaakt van openbare data: dat wil zeggen gepubliceerde jaarverslagen, verslagen van rechtszaken, internetbronnen en informatie van de Kamer van Koophandel en het Kadaster.
- Van de voor de haalbaarheidsstudie onderzochte gebedshuizen en Islamitische instellingen hebben sommigen geen jaarrekening of jaarverslag online gepubliceerd, waardoor het voor de onderzoekers niet mogelijk was om de geldstromen van deze instanties in kaart te brengen.
- Deze instellingen zijn hiertoe (in verband met hun ANBI status) momenteel ook niet verplicht.
- Nota bene: betreffende moskeeën zijn niet individueel benaderd om informatie te geven die niet reeds openbaar was.

Geen veelvoorkomend fenomeen

- Buitenlandse financiering van islamitische instellingen is geen veelvoorkomend fenomeen.
- Het is derhalve niet problematisch, onwenselijk of illegaal en leidt ook niet per definitie tot gevaar.
- De Nederlandse overheid voelt zich ten aanzien van deze opvatting gesteund door de experts (de heren Wijbenga en Tabghi), die u vorige week hierover heeft gesproken.
- Slechts in een enkel geval is volgens de onderzoekers sprake van buitenlandse financiering. In de meeste van deze gevallen werd over deze financiering al in de media gerapporteerd.
- Let wel: buitenlandse financiering is niet per definitie terrorismefinanciering! (meestal niet zelfs)
- Het verkrijgen van een nauwkeurig overzicht is problematisch. Er is weinig transparantie bij de islamitische instellingen over de financiering. Daarnaast blijkt uit de literatuur dat informele transacties en contante betalingen een belangrijke rol spelen.

Vergroten transparantie

- Om onwenselijke financiering van gebedshuizen te kunnen ontmoedigen, wil het Kabinet meer transparantie verkrijgen.
- Deze transparantie zal deels worden verkregen doordat na 1 januari 2016 religieuze instellingen zoals moskeeën, net als alle andere ANBI's, hun jaarrekening, uitgaven- en inkomstenbalans en bijbehorende toelichting online moeten publiceren.
- Met het ingaan van die verplichting zal de financiële transparantie naar verwachting toenemen.
- Een andere optie voor het vergroten van de transparantie is het instellen van een transparantieregister voor maatschappelijke instellingen, waaronder ook moskeeën en andere religieuze instellingen. De heer Elforkani refereerde hier vorige week ook aan.
- Instellingen die hun financiële huishouding op orde hebben, worden zo nietodeloos blootgesteld aan nader onderzoek.
- Indien er in specifieke gevallen ernstige vermoedens rijzen van ongewenste beïnvloeding middels buitenlandse financiering, die raakt aan de democratische rechtsorde en/of de nationale veiligheid, hebben de inlichtingen- en veiligheidsdiensten de taak om die beïnvloeding te onderzoeken.
- Indien er geen ernstige vermoedens zijn van activiteiten die raken aan de democratische rechtsorde dan wel de nationale veiligheid, maar er wel twijfel bestaat over de financiering of de herkomst daarvan heeft het lokaal bestuur de mogelijkheid om een extern en onafhankelijk onderzoeksbureau in te schakelen.
- Als er twijfels zijn over de antecedenten van specifieke instellingen en mogelijke zakelijke samenwerkingsverbanden zal in individuele

gevallen worden gegrepen naar reeds bestaande middelen van onderzoek. Bijvoorbeeld de mogelijkheid voor het lokaal bestuur om via de Wet Bibob – in het geval van bepaalde vergunningen en vastgoedtransacties – antecedenten te onderzoeken en eventueel daarover advies vragen bij het Landelijk Bureau Bibob. Hierbij dient wel te worden aangetekend dat een Bibob-onderzoek zich richt op strafbare feiten, en dat een dergelijk onderzoek bovendien ook beperkingen heeft in de mogelijkheden om buitenlandse bronnen te raadplegen.

- Het Kabinet is daarnaast gestart om het diplomatieke gesprek waar nodig te intensiveren met landen die aan Islamitische instellingen in Nederland schenken. Met als doel de transparantie over deze financiële stromen te vergroten.
- Tevens wordt met gemeenten, lokale partners en gemeenschappen het gesprek aangegaan over de wijze waarop met lokale gemeenschappen optimale transparantie kan worden bereikt ten aanzien van financieringsstromen vanuit het buitenland.

Conclusies

- Het met het onderzoek beoogde allesomvattend beeld van buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland en eventuele buitenlandse inmenging is niet verkregen.
- Uit de haalbaarheidsstudie kan worden geconcludeerd dat er onvoldoende materiaal uit openbare en justitiële bronnen beschikbaar is voor het maken van een betrouwbare inschatting van de aard en omvang van buitenlandse investeringen in islamitische instellingen.
- Tevens is de verwachting dat een aanvulling van de verzamelde data onvoldoende gegevens zal toevoegen om dit oordeel bij te stellen.
- Besloten is derhalve het onderzoek niet te continueren.
- Het deelonderzoek is gedegen uitgevoerd.
- Er is geen aanleiding om aan te nemen dat er (over de brede linie) problemen zijn. Waar nodig zal in specifieke gevallen waar aanleiding is tot grote zorg tot aanvullend onderzoek worden overgegaan (door AIVD en FIOD).
- Het onderzoek is –tot slot- niet bedoeld om vragen te beantwoorden over de rol die Islamitische instellingen spelen of kunnen spelen in radicaliseringsprocessen. Deze vragen worden meegenomen in het brede CT-beleid, waaronder het Actieprogramma Integrale Aanpak Jihadisme.

Vragen en antwoorden

Vraag

Moet de AIVD of de FIOD dit onderzoek van RAND niet overdoen?

Antwoord

- Nee, het onderzoek is gedegen uitgevoerd.
- Er is geen aanleiding om aan te nemen dat er over de brede linie van islamitische instellingen problemen zijn.
- Ik zie dan ook geen aanleiding nóch mogelijkheden om een verder verdiepend onderzoek te doen naar buitenlandse financiering van Islamitische instellingen in zijn algemeenheid.
- Er zijn voldoende mogelijkheden om bij specifieke gevallen nader onderzoek te doen, indien daartoe reden is.

Vraag

Welke mogelijkheden zijn er om meer helderheid te krijgen over de buitenlandse financiering van Islamitische instellingen? Wie kan wat doen?

Antwoord

- In de 'Beleidsreactie op het onderzoek naar de buitenlandse financiering van islamitische instellingen' zijn de aanbevelingen van de onderzoekers besproken.
- Daaronder valt ook de optie tot het instellen van een transparantieregister voor maatschappelijke instellingen, waaronder moskeeën en andere religieuze instellingen. (Op die manier worden de instellingen die hun financiële huishouding op orde hebben ook niet nodeloos blootgesteld aan nader onderzoek).
- Indien er in specifieke gevallen ernstige vermoedens rijzen van beïnvloeding middels buitenlandse financiering, die raakt aan de democratische rechtsorde dan wel de nationale veiligheid, hebben de inlichtingen- en veiligheidsdiensten de taak om die beïnvloeding te onderzoeken (AIVD, FIOD).
- Indien er geen ernstige vermoedens zijn van activiteiten die raken aan de democratische rechtsorde dan wel de nationale veiligheid, maar er wel twijfel bestaat over de financiering of de herkomst daarvan heeft het lokaal bestuur de mogelijkheid om een extern en onafhankelijk onderzoeksbureau in te schakelen.
- Als er twijfels zijn over de antecedenten van specifieke instellingen en mogelijke zakelijke samenwerkingsverbanden zal in individuele gevallen worden gegrepen naar reeds bestaande middelen van onderzoek. Bijvoorbeeld de mogelijkheid voor het lokaal bestuur om via de Wet Bibob – in het geval van bepaalde vergunningen en vastgoedtransacties – antecedenten te onderzoeken en eventueel daarover advies vragen bij het Landelijk Bureau Bibob. Hierbij dient wel te worden aangetekend dat een

Bibob-onderzoek zich richt op strafbare feiten, en dat een dergelijk onderzoek bovendien ook beperkingen heeft in de mogelijkheden om buitenlandse bronnen te raadplegen.

- Het Kabinet is daarnaast gestart om het diplomatieke gesprek waar nodig te intensiveren met landen die aan islamitische instellingen in Nederland schenken. Met als doel de transparantie over deze financiële stromen te vergroten.
- Tevens wordt met gemeenten, lokale partners en gemeenschappen het gesprek aangegaan over de wijze waarop met lokale gemeenschappen optimale transparantie kan worden bereikt ten aanzien van financieringsstromen vanuit het buitenland.
- Overigens zal in de toekomst reeds meer transparantie worden verkregen doordat na 1 januari 2016 moskeeën, net als alle andere ANBI's, hun jaarrekening, uitgaven- en inkomstenbalans en bijbehorende toelichting online moeten publiceren.
- Andere ANBI-stichtingen zijn dat nu al verplicht, maar er bestaan tot 2016 nog een uitzondering voor religieuze instellingen met ANBI-status.

Vraag

Bent u van mening dat maatregel 33 van het Actieprogramma integrale aanpak jihadisme (prioritering financiële aanpak jihadisten) ook van toepassing moet zijn op de buitenlandse financiering van Islamitische instellingen?

Antwoord

- Nee, wat wij hier bespreken en wat valt onder het Actieprogramma integrale aanpak Jihadisme zijn twee verschillende dingen.
- Het Actieprogramma gaat over contra-terrorisme en in het bijzonder (integrale aanpak) Jihadisme.
- Het vraagstuk rond buitenlandse financiering van Islamitische instellingen gaat over eventuele ongewenste buitenlandse inmenging en invloed die – bijvoorbeeld – antidemocratisch of anti-integratief kan werken.
- Beide vraagstukken vragen de aandacht, maar dan wel met de juiste focus.
- Ik wil in deze discussie heel helder stellen dat het hier niet gaat om terrorisme.
- Maatregelen uit het Actieprogramma zijn hierop dan ook niet van toepassing.
- Daarnaast zijn er voldoende middelen van onderzoek en interventie om ongewenste beïnvloeding of strafbare feiten te onderkennen of tegen te gaan.
- (zie Q&A over mogelijkheden voor nader onderzoek of actie)

Vraag

Vindt u de buitenlandse financiering van Islamitische instellingen problematisch?

Antwoord

- Buitenlandse financiering van instellingen, religieus, maatschappelijk of anderszins, is in principe niet onwenselijk.
- Waar die financiering gepaard gaat met beïnvloeding door vreemde mogendheden en waar die invloed niet past binnen onze democratische rechtsstaat of bijvoorbeeld de integratie in de weg staat, ontstaat wel een probleem.
- Ik wil niet met u meegaan in het beeld dat de buitenlandse financiering van Islamitische instellingen of van salafistische instellingen altijd problematisch is. Net zomin als dat voor andere religieuze instellingen, zoals bijvoorbeeld kerken, geldt.
- Buitenlandse financiering van religieuze instellingen, valt in veruit de meeste gevallen ook niet onder de noemer van terrorismefinanciering.
- Ik voel mij in dezen gesteund door de uitspraken van de experts (de heren Wijbenga en Tabghi) tijdens de hoorzitting die vorige week plaatsvond.

Vraag

Wanneer is buitenlandse financiering volgens u problematisch?

Antwoord

- Buitenlandse financiering van instellingen, religieus, maatschappelijk of anderszins, is in principe niet onwenselijk.
- Een probleem ontstaat waar die financiering gepaard gaat met beïnvloeding door vreemde mogendheden en waar die invloed niet past binnen onze democratische rechtsstaat of bijvoorbeeld de integratie in de weg staat.
- Ook wanneer de financiering afkomstig is uit dubieuze bronnen kan dit problematisch zijn. Hierbij kan een vergelijking worden gemaakt met de omstandigheden die binnen de Wet Bibob vallen.
- En tenslotte is het problematisch wanneer financiële middelen worden gebruikt om direct of indirecte steun te verlenen aan terroristische activiteiten. Dit valt onder de noemer terrorisme-financiering.
- De genoemde problematieken doen zich echter niet over de brede linie van buitenlandse financiering voor. Het blijft beperkt tot zeer specifieke gevallen, waarnaar binnen bestaande regelgeving onderzoek naar gedaan kan worden.

Vraag

Vindt u dat het onderzoek voldoende fundamenteel is uitgevoerd om te concluderen dat er geen probleem is?

Antwoord

- Het deelonderzoek is gedegen uitgevoerd.
- Er is geen aanleiding om aan te nemen dat er over de brede linie van islamitische instellingen problemen zijn. Waar nodig en waar aanwijzingen zijn voor ongewenste inmenging of terrorismefinanciering zal in specifieke gevallen tot aanvullend onderzoek worden overgegaan (door AIVD en FIOD).
- Het met het onderzoek beoogde allesomvattend beeld van buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland en eventuele buitenlandse inmenging is evenwel niet verkregen.
- Het betrof een haalbaarheidsstudie.
- Uit de haalbaarheidsstudie kan worden geconcludeerd dat er onvoldoende materiaal uit openbare en justitiële bronnen beschikbaar is voor het maken van een betrouwbare inschatting van de aard en omvang van buitenlandse investeringen in islamitische instellingen.
- Tevens is de verwachting dat een aanvulling van de verzamelde data onvoldoende gegevens zal toevoegen om dit oordeel bij te stellen.
- Besloten is derhalve het onderzoek niet te continueren.
- Het onderzoek is –tot slot- niet bedoeld om vragen te beantwoorden over de rol die Islamitische instellingen spelen of kunnen spelen in radicaliseringsprocessen. Deze vragen

worden meegenomen in het brede CT-beleid, waaronder het Actieprogramma Integrale Aanpak Jihadisme.

Vraag

Wat vindt u van het feit dat CMO niet gevraagd is door de onderzoekers om medewerking van moskeeën te verkrijgen?

Antwoord:

- Er vindt geen rechtstreekse aansturing door het CMO plaats.
- Moskeeën zijn autonoom.
- Het onderzoek is gedaan op basis van gepubliceerde, verifieerbare gegevens (hetzij in openbare bronnen, hetzij in justitiële bronnen).

Vraag

Klopt het dat het onderzoeksbureau Rand Europe geen medewerking heeft gekregen van gebedshuizen bij het onderzoek naar de buitenlandse financiering van islamitische instellingen?

Indien ja, waarom wilden deze gebedshuizen niet meewerken?

Antwoord

- Nee, dit klopt niet. Het door Rand Europe uitgevoerde onderzoek betrof een haalbaarheidsstudie die tot doel had de uitvoerbaarheid vast te stellen van een grootschalige studie naar de aard en omvang van buitenlandse financiering aan islamitische instellingen in Nederland, alsmede de eventueel daarbij gestelde voorwaarden.
- Om dit te bewerkstelligen hebben de onderzoekers gebruik gemaakt van openbare data: gepubliceerde jaarverslagen, verslagen van rechtszaken, internetbronnen en informatie van de Kamer van Koophandel en het Kadaster. Moskeeën zijn dus niet individueel benaderd om informatie te geven die niet reeds openbaar was.
- Het klopt wel dat van de voor de haalbaarheidsstudie onderzochte gebedshuizen en islamitische instellingen sommigen geen jaarrekening of jaarverslag online hebben gepubliceerd, waardoor het voor de onderzoekers niet mogelijk was om de geldstromen van deze instanties in kaart te brengen. Deze instellingen zijn dat momenteel ook niet verplicht.
- De meeste moskeeën in Nederland organiseren zich in de vorm van een stichting of vereniging, net als veel kerken en andere religieuze instellingen. Als een moskee als ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling) is geregistreerd, is zij, net als alle andere religieuze instellingen met ANBI status, tot 1 januari 2016 vrijgesteld van de verplichting om haar financiële administratie en jaarverslagen openbaar te maken.

- Na 1 januari 2016 zullen zij net als alle andere ANBI's hun jaarrekening, uitgaven- en inkomstenbalans en bijbehorende toelichting online moeten publiceren.
- Met het ingaan van die verplichting zal de financiële transparantie naar verwachting toenemen.

Vraag

Wat gaat u op korte termijn doen om alsnog de juiste informatie met betrekking tot financiering van deze islamitische gebedshuizen en liefdadigheidsinstellingen te verkrijgen?

Antwoord

- In de 'Beleidsreactie op het onderzoek naar de buitenlandse financiering van islamitische instellingen' zijn de aanbevelingen van de onderzoekers besproken.
- Daaronder valt ook de optie tot het instellen van een transparantieregister voor maatschappelijke instellingen, waaronder ook moskeeën en andere religieuze instellingen. (Op die manier worden de instellingen die hun financiële huishouding op orde hebben ook niet nodeloos blootgesteld aan nader onderzoek).
- Na 1 januari 2016 zullen religieuze instellingen, net als alle andere ANBI's hun jaarrekening, uitgaven- en inkomstenbalans en bijbehorende toelichting online moeten publiceren. Met het ingaan van die verplichting zal de financiële transparantie naar verwachting toenemen.
- Ik zie nu geen aanleiding noch mogelijkheden om een verder verdiepend onderzoek te doen naar buitenlandse financiering van Islamitische instellingen in zijn algemeenheid. Er zijn voldoende mogelijkheden om bij specifieke gevallen nader onderzoek te doen, indien daartoe reden is.

Vraag

Hoe is het WODC/Rand onderzoek naar buitenlandse financiering van Islamitische instellingen opgebouwd?

Antwoord

- Vanwege de complexiteit van het onderzoek en de onzekerheid over de beschikbaarheid van voldoende betrouwbare gegevens heeft het WODC de onderzoeksoopdracht gesplitst in drie deelonderzoeken.
- Het eerste deelonderzoek betreft een haalbaarheidsstudie waarvan de resultaten in onderliggend rapport zijn gerapporteerd.
- Afhankelijk van de resultaten van deze haalbaarheidsstudie zou deze gevolgd worden door:
 - een uitgebreid onderzoek naar de omvang van buitenlandse financiering van moskeeën (fase 2) en
 - een inschatting van de buitenlandse beïnvloeding (fase 3).
- Gezien de uitkomsten van deze haalbaarheidsstudie zijn de onderzoekers tot de conclusie gekomen dat fase 2 en fase 3 van het onderzoek geen meerwaarde hebben.
- In overleg met de minister van SZW heeft de minister van VenJ dan ook besloten het onderzoek niet te continueren.

Vraag

Maakt u zich zorgen over de toenemende invloed van salafistische fundamentalisten in Nederland?

Hoe kunt u verantwoorden dat u het onderzoek staakt en zo deze dreiging niet verder onderzoekt?

Antwoord

- Dit onderzoek richtte zich specifiek op het verkrijgen van een allesomvattend beeld van buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland en eventuele buitenlandse inmenging.
- Het onderzoek is niet bedoeld om vragen te beantwoorden over de rol die Islamitische instellingen spelen of kunnen spelen in radicaliseringsprocessen.
- Deze vragen worden wel meegenomen in het brede CT-beleid, waaronder het Actieprogramma Integrale Aanpak Jihadisme. En waar nodig wordt daarnaar aanvullend onderzoek gedaan.

Het kabinet verwacht voor de zomer uw Kamer nader te informeren inzake salafistisch fundamentalisme. Hierop kan ik nu niet vooruitlopen.

Vraag – eventuele motie van leden Segers en Tellegen

De leden Segers en Tellegen bereiden een motie voor waarin zij vragen om een (vrij generiek) onderzoek naar de financiële en personele steun van een aantal moskeeën in Nederland. Een dergelijk onderzoek moet dienen als vervolg op de door RAND uitgevoerde haalbaarheidsstudie die eind maart 2015 aan de Kamer is gestuurd.

Antwoord

- De minister van BZK heeft in zijn brief van 12 mei jl. – volgend op een verzoek van de Vaste Kamercommissie VenJ – aangegeven dat de AIVD zich houdt aan de Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (WIV).

MinBZK geeft verder aan dat een generiek vervolgonderzoek naar buitenlandse financiering van islamitische instellingen op basis van de WIV niet mogelijk is.

- Als de AIVD specifieke zaken signaleert waarbij buitenlandse financiering van instanties leidt tot een gevaar voor de democratische rechtsorde, de nationale veiligheid of andere gewichtige belangen van de staat, kunnen deze zaken in onderzoek worden genomen.
- Als minister van Veiligheid en Justitie verwijs ik voor meer gedetailleerde toelichting naar mijn collega minister van BZK.

➔ **Motie ontraden;** Indien de motie algemeen is geformuleerd, danwel expliciet verwijst naar vervolgonderzoek door de AIVD.

→ **Wat wél kan;** Indien rond een specifieke moskee of instelling zorgen bestaan over bijvoorbeeld de achtergrond van bezoekers, personeel, activiteiten, etc. kan binnen de daarbij meest passende onderzoeken – via bijvoorbeeld bureau Bibob, de AIVD of een privaat onderzoeksbureau – ook gericht aandacht worden besteed aan de bijbehorende financieringsstromen en eventuele ongewenste inmenging.

CONTEXT – niet uitspreken

MinBZK is al eerder, via een VKC-verzoek, gevraagd om de mogelijkheden voor een dergelijk aanvullend onderzoek te bezien. MinBZK heeft de Kamer op 12 mei jl. geïnformeerd dat een dergelijk onderzoek op basis van bevoegdheden via de WIV niet mogelijk is.

Daarnaast is het ongebruikelijk dat de AIVD de Kamer informeert over uitkomsten van operationele onderzoeken, waarom ook door de Kamerleden wordt gevraagd.

(Stukken van de AIVD aan minBZK zijn ter info aan uw dossier toegevoegd)

MinSZW bereidt (in afstemming met minBZK en minVenj) momenteel op basis van een analyse van de AIVD en NCTV een kabinetsstandpunt voor op het Salafisme in Nederland.

MinSZW heeft tijdens de eerste termijn van het AO anti-democratische groeperingen van 9 april jl. toegezegd dat hij

voor het zomerreces een dergelijk kabinetsstandpunt zal presenteren.

A

Q. Waarom heeft u het zo gemunt op buitenlandse financiering van moskeeën? Uit het RMO-advies blijkt toch dat dit binnen de kaders van de wet past?

- Buitenlandse financiering is niet a priori onwenselijk of illegaal. Een gebrek aan transparantie daarover echter wel;
- Extra alertheid is geboden wanneer buitenlandse financiering een instapmoment creëert voor buitenlandse invloed, die niet verenigbaar is met het Nederlands waardenstelsel.
- Ontransparante buitenlandse financiering verhoudt zich slecht tot de open Nederlandse samenleving, waarin de verschillende gemeenschappen duurzame relaties aangaan en samenwerken, ook met de overheid.
- Ik vind het belangrijk dat islamitische instellingen transparant zijn, ook en vooral omdat een gebrek aan transparantie misvattingen en achterdocht zullen voeden. Ik roep de Islamitische instellingen die geld ontvangen vanuit het buitenland dan ook op om maximale transparantie te betrachten in de

financiële relaties met het buitenland en openbare
verantwoording af te leggen over de
financieringsbronnen en de besteding ervan. Dit is
zowel in het belang van de samenleving als de
organisaties zelf.

Q. Nu ligt er een onderzoek zónder resultaat, zonder zicht op het geld dat uit het buitenland komt. Bent u dan niet naïef als u denkt dat uw oproep om meer transparantie er echt iets gaat veranderen?

- Wat het onderzoek vooral aantoonst is dat we vooral focus nodig is: wat moeten we weten en van welke organisaties, van welke landen?
- Niet alle buitenlandse financiering is onwenselijk, de onduidelijkheid daarover, gebrek aan inzicht en openheid is dat wel;
- zeker als de transactie bedoeld is voor het “inkopen” van invloed, zoals in Rotterdam bij de Es Salaam moskee, waar een machtsstrijd voor de rechter wordt uitgevochten over wie het voor het zeggen heeft;
- We moeten ook niet doen of alle giften verdacht zijn; kan ook gaan om een waardevrije gift om een financieel gat te dichten, dus niet voor beheer
- Vooral de aandacht richten op wat we niet willen, daarover duidelijk zijn, aan de kaak stellen, bij de

instellingen, de gemeenschappen en met de landen van herkomst;

- En strafrechtelijk optreden als dat aan de orde is.

Q. De AIVD is gevraagd om nader onderzoek uit te voeren. En dan zegt minister Plasterk: nee, want dat past de AIVD niet. Wat vindt u daarvan? Dat is toch een kerntaak van de AIVD?

-

C

- Als de AIVD specifieke zaken signaleert waarbij buitenlandse financiering van instanties leidt tot een gevaar voor de democratische rechtsorde, de nationale veiligheid of andere gewichtige belangen van de staat, kunnen deze zaken in onderzoek worden genomen.

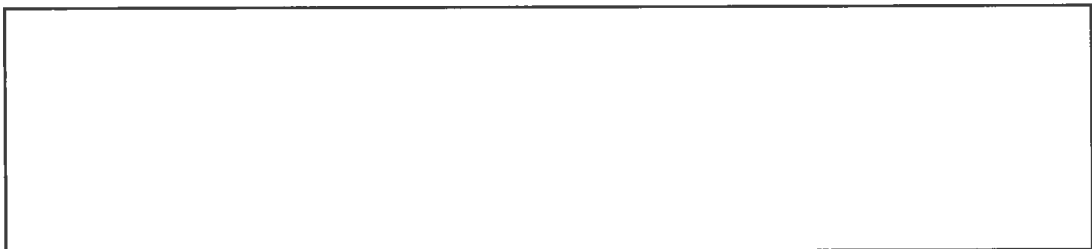
Q. Deelt u de zorgen van Carel Brendel? En als dat zo is: wat gaat u dan doen?

- De maatschappelijke onrust en onbegrip over financiering van moskeeën, over buitenlandse sprekers etc. neemt toe en dat voedt vooral polarisatie en spanningen. Ja, ik deel dus de zorgen van Carel Brendel.
- Wat we doen en blijven doen is zorgvuldig zijn en niet alles en iedereen op één hoop gooien.
- Religie als zodanig is nooit een probleem, problematische gedragen kunnen dat wel zijn.
- Laten we dus vooral dat onderscheid blijven maken.

Q. Hoe zit het met de financiering van het CMO, de partij waarmee u wilt samenwerken? Is dat nog wel een geloofwaardige partner voor de overheid?

- CMO heeft tijdens de hoorzitting/ronde tafel uitgesproken voor zover bekend bij de deelnemer geen buitenlands geld te ontvangen.

-

A

- Waar dat nodig is, werken we samen en dat zullen we blijven doen.

Achtergrondinformatie

Rol Expertise-unit Sociale Stabiliteit (ESS)

- In aanvulling op de rol van de lokale autoriteiten biedt ESS ondersteuning in zowel in voortraject als in nazorg richting zowel betrokken gemeente als het moskeebestuur/lokale gemeenschap.
- In het voortraject deelt de ESS signalen proactief met alle relevante partners en adviseert de gemeente en/of gemeenschappen waarneer daarom verzocht wordt.
- In het natraject biedt de ESS nazorg aan gemeente en moskeebestuur / lokale gemeenschap om onderlinge verhoudingen te normaliseren en adviseert hoe lokale samenwerkingsbanden te bestendigen.

Uitkomsten gesprek met CMO

- Het Contactorgaan Moslims en Overheid (CMO) deelt de zorg van de overheid over de radicaliserende invloed van sommige radicale predikers en werkt aan het opzetten van interne structuren en communicatiekanalen om dergelijke predikers proactief te weren.
- Het CMO zal voorgenomen optredens van radicale predikers/sprekers waar hij zich zorgen om maakt melden bij SZ, dat de NCTV hierover zal informeren
- CMO adviseert moskeebesturen over gastsprekers die zij willen uitnodigen. Ook kan het CMO in het voor- en natraject een faciliterende rol spelen in het contact tussen gemeenten en moskeebestuur/islamitische organisatie.

NB: niet om uit te spreken, ter achtergrond:

- De NCTV zal het CMO (via SZW) tijdig informeren over casussen van radicale predikers die geweerd zullen worden of die – in weerwil van negatieve publiciteit – na weging juist niet geweerd zullen worden
- De NCTV is desgevraagd bereid de gehanteerde criteria en de beleidscontext toe te lichten bij gemeenten, maar ook bij moslimkoepels en moskeebesturen
- SZW, NCTV en CMO beleggen een sessie waarin gesproken zal worden over de criteria die beide zijden hanteren om te beoordelen over personen geweerd moeten worden. Dit alles onder de nadrukkelijke erkenning van ieders eigen verantwoordelijkheid voor de afweging

Vraag en antwoord

Onderwerp	Dreiging vanuit extreemrechtse hoek	
Dossierhouder	B	
Bereikbaarheid		
Minister	VenJ	

Vraag

Is er sprake van dreiging vanuit extreemrechtse hoek naar aanleiding van de mogelijke bouw van het islamitisch centrum El Wahda in Gouda?

Antwoord

- Er zijn geen aanwijzingen dat extreemrechtse actoren geweld tegen personen of grootschalig geweld tegen moskeeën in Gouda willen gaan gebruiken.
- Activistische acties uit deze ideologische hoek zijn wel zeer voorstelbaar.
- Al enige tijd trachten extreemrechtse groepen zoals Identitair Verzet en de Nederlandse Volks-Unie demonstraties te houden tegen de komst van het islamitisch centrum El Wahda. Het centrum is volgens hen symbool van vermeende 'islamisering van Nederland'.
- Zij proberen hierbij, zonder succes, buurtbewoners te betrekken.
- Het is niettemin mogelijk dat er bij eventuele demonstraties er een gevaar voor de openbare orde ontstaat omdat extreemlinkse actievoerders tegelijkertijd tegendemonstraties kunnen houden.

Wanneer was bekend dat Defensie afstand deed van de PWA-kazerne?

- Op 25 januari 2011 is de PWA-kazerne door Defensie overtollig gesteld.
- In september 2011 is de voormalige kazerne aan het Rijksvastgoedbedrijf (destijds Rijksvastgoed- en Ontwikkelingsbedrijf) opgeleverd.

Wanneer is de verkoopprocedure gestart?

- De verkoopprocedure is op 12 april 2011 gestart met de reallocatieprocedure waarbij rijksdiensten en decentrale overheden zijn aangeschreven of zij belangstelling hebben in aankoop/overname van de onroerende zaak.

Welke verkoopmethode is voor de PWA-kazerne gekozen?

- In het kader van de reallocatieprocedure is een onderhandse verkoopprocedure aan de gemeente Gouda aan de orde.
- Nadat geen van de rijksdiensten en decentrale overheden belangstelling in aankoop/overname van de onroerende zaak hebben getoond, is het Rijksvastgoedbedrijf doorgegaan met het verkoop gereed maken van de onroerende zaak voor verkoop bij openbare inschrijving door het uitvoeren van diverse onderzoeken (taxatie, bodem, asbest, archeologie, flora en fauna).
- Begin april 2012 heeft de gemeente Gouda contact gezocht om te overleggen over de aankoop van de PWA-kazerne onder andere ten behoeve van de huisvesting van de basisschool De Ark.

Wanneer is de gemeente Gouda voor het eerst betrokken bij de verkoopprocedure?

- De gemeente Gouda is sinds april 2012 betrokken bij de verkoopprocedure.

Heeft het voormalig RVOB positief verlopen verkennende gesprekken gevoerd met direct betrokkenen? Zo ja, waren deze betrokkenen, wanneer, hoe vaak en wat was de inhoud?

- Het Rijksvastgoedbedrijf heeft sinds april 2012 tot op heden contact gehad en overleg gevoerd met de gemeente Gouda.
- In september 2013 is door bemiddeling van de gemeente contact geweest tussen het Rijksvastgoedbedrijf en de ^B namens drie Goudse moskeebesturen.
- Met de ^B zijn twee vrijblijvende en informatieve overleggen geweest. Tevens heeft er een bezichtiging van de onroerende zaak plaatsgevonden. Tijdens de overleggen en de bezichtiging is informatie over de onroerende zaak verstrekt.

Is het normaal dat tijdens het verkoopproces of de voorbereiding daarvan dit soort gesprekken worden gevoerd?

- Op het moment dat de gemeente gebruik maakt van haar voorkeurspositie om een onroerende zaak aan te kopen, is het logisch dat een gemeente gesprekken voert met potentiële belanghebbenden.
- Het is dan ook normaal dat, onder auspiciën van de gemeente, het Rijksvastgoedbedrijf vrijblijvende, informatieve gesprekken met de verschillende partijen voert indien de gemeente een deel wilt doorverkopen.

Hoe ziet het verkooptraject er uit?

- Zoals ik eerder aan uw Kamer heb gemeld zijn bij de verkoop van de voormalige PWA-kazerne twee trajecten te onderscheiden.
- Het eerste traject ziet toe op de verkoop van de voormalige kazerne tussen het Rijksvastgoedbedrijf en de gemeente Gouda. Dit traject houdt in dat bij het verkopen van onroerende zaken van het Rijk, het Rijksvastgoedbedrijf de reallocatieprocedure hanteert. Deze houdt in dat een departement een onroerende zaak aanbiedt aan het Rijksvastgoedbedrijf, die vervolgens bij andere departementen en decentrale overheden nagaat of aan deze zaak een andere bestemming in de publieke sfeer kan worden gegeven. Als departementen en decentrale overheden geen interesse hebben, wordt de onroerende zaak openbaar verkocht.
- Het tweede traject ziet toe op de gedeeltelijke doorverkoop tussen de gemeente Gouda en lokale partijen. Dit is een aangelegenheid van de gemeente Gouda.

Welke afspraken heeft het Rijksvastgoedbedrijf op dit moment gemaakt met de gemeente Gouda? Hoe ziet het traject er uit?

- Met de wethouder is overeengekomen dat de gemeente tot 15 juli 2015 de gelegenheid heeft om de koopaanbieding van het Rijksvastgoedbedrijf te accepteren.
- Als dat niet gebeurt, zal in juli de openbare verkoopprocedure worden gestart.
- De eigendomsoverdracht aan de gemeente moet voor 1 december 2015 plaatsvinden.

Vraag en Antwoord

Waarom staat u toe dat er een megamoskee in Gouda komt?

- De bouw van een moskee is primair een aangelegenheid van de lokale gemeenschap en het lokale bestuur.
- Op voorhand zijn mij geen feiten en omstandigheden bekend, die mij nopen de gemeente te adviseren van dit project af te zien.

Vraag en Antwoord

Hoe zit het met de geldstromen?

- Het onderzoek naar de financiering van de Goudse moskee is primair een zaak van het Goudse gemeentebestuur. Dat heeft daarvoor een extern bureau ingeschakeld. In dit onderzoek zijn geen verdachte of onverklaarbare transacties naar boven gekomen.
- Bijna het hele bedrag dat tot nu toe is opgebracht voor de bouw van deze moskee, is afkomstig uit Nederland.
- Het externe bureau heeft de bankadministratie van de overkoepelende stichting en de 3 daaraan gelieerde verenigingen onderzocht.
- Daarnaast heeft de gemeente Gouda ook nog een adviesaanvraag ingediend bij het Landelijk Bureau Bibob. Dit onderzoek loopt nog.
- De Bibob-procedure is bedoeld om de eigen integriteit van de gemeente te beschermen, zodat de onderwereld niet met de bovenwereld vermengt raakt.

Vraag en Antwoord

Waarom gaat u, gezien de betrokkenheid van een salafistische fondsenwerver, niet eigenstandig over tot onderzoek naar de financiering?

- Het onderzoek naar de financiering van de Goudse moskee is primair een zaak van het Goudse gemeentebestuur.
- Het Landelijk Bureau Bibob ressorteert onder mijn ministerie, en in die zin is er al betrokken van de rijksoverheid.

Vraag en Antwoord

Bestaat er een risico dat de Goudse moskee in de invloedssfeer van het salafisme komt?

- De AIVD heeft gewezen op de risico's dat het salafistisch gedachtegoed een opstap kan vormen richting jihadisme. Deze risico's onderken ik en neem ik serieus.
- Het dwingt ons nationaal en lokaal tot oplettendheid. Daarom is het zaak voortdurend in contact te staan met moskeebesturen, imams en andere verantwoordelijken.
- De overheid zal hen wijzen op de verantwoordelijkheid om samen jihadisme en andere vormen van extremisme tegen te gaan.

Vraag en Antwoord

Bent u een voorstander van doorverkoop van de PWA-kazerne?

- Het kabinet neemt conform de staatkundige inrichting van Nederland geen standpunt in over deze lokale kwestie.

Vraag en Antwoord

Wat betekent de 'substantiële verkleining' van het plan voor de nieuwe moskee?

- De verdeling van de bestaande bebouwing op het complex tussen de 3 partijen wijzigt in principe niet. De nieuwbouw van het gebedshuis wordt verkleind.
- Voor het islamitisch centrum als geheel geldt dat het totale aantal bezoekers op een lager aantal wordt gemaximeerd.
- De procesbegeleiders onderzoeken of de inpassing van de 3 gegadigde partijen, dus de school, de kinderopvang en het islamitisch centrum, op een manier kan worden gerealiseerd zodat deze op instemming van de omwonenden kan rekenen.

Vraag en Antwoord

Op welke wijze is [B] – een imam die in verband wordt gebracht met radicalisering en jihadisme – betrokken bij het werven van fondsen?

- [B] heeft deelgenomen aan een benefietbijeenkomst waarbij geld door de Goudse moslingemeenschap is ingezameld.
- In algemene zin geldt dat personen het recht hebben zich in te zetten voor de werving van fondsen, zolang zij zich aan de wet houden.
- Het kabinet heeft veel aandacht voor het voorkomen van radicalisering.
- Hieruit volgt dat de betrokken diensten zullen ingrijpen wanneer er concrete aanwijzingen zijn van betrokkenheid van individuen of instellingen bij de jihadistische beweging in Nederland.

Vraag en Antwoord

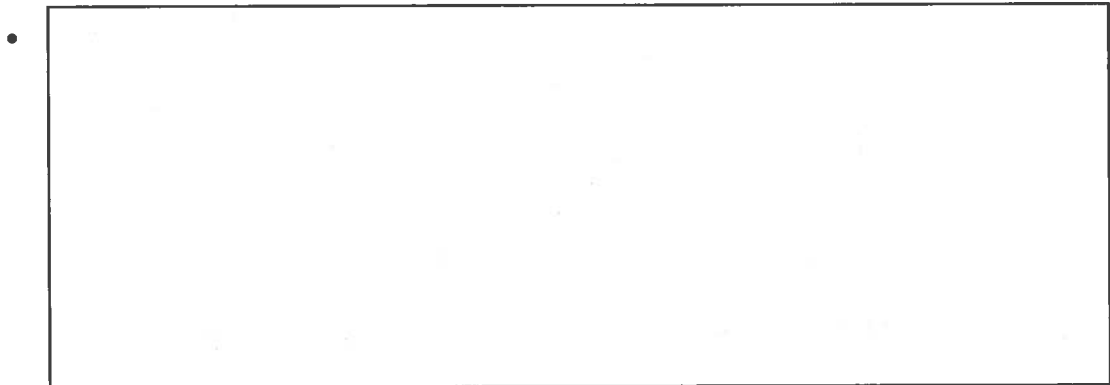
Spreektekst

- De berichtgeving in de afgelopen maanden over een nieuwe moskee in Gouda, zowel lokaal als landelijk, heeft geleid tot meerdere vragen van uw Kamer.
- Door middel van een brief en antwoorden op Kamervragen heb ik aan u informatie verstrekt over deze casus.
- Ik blijf benadrukken dat de planvorming rondom een nieuwe moskee in Gouda primair een aangelegenheid van de gemeente en van de lokale gemeenschap is.
- In de brief van 11 februari heb ik u, op basis van de informatie die ik van de gemeente Gouda ontving, op de hoogte gebracht van de stand van zaken rondom de plannen voor een nieuwe moskee zoals die destijds was.
- Kort samengevat was dit: eind 2014 hebben een school voor speciaal onderwijs, een islamitisch centrum en een kinderdagcentrum een intentieverklaring getekend om gezamenlijke

huisvesting te onderzoeken.

- De gemeente heeft dit proces gefaciliteerd en de leegstaande Prins Willem Alexanderkazerne is uit de bus gekomen als oplossing voor deze gezamenlijke zoektocht naar een geschikte locatie.
- De gemeente Gouda zal voor de uitvoering hiervan de kazerne van de Rijksoverheid aankopen en voor een deel doorverkopen aan de islamitische instelling.
- Met name de omvang van de moskee in deze plannen heeft geleid tot de aandacht in de media en in uw Kamer.
- Inmiddels is de situatie veranderd en daar heb ik u ook van op de hoogte gebracht.
- Half maart heeft het moskeebestuur in Gouda aangegeven de omvang van de moskee substantieel te willen verkleinen. Twee onafhankelijke procesbegeleiders zijn nu aan de slag om draagvlak voor dit plan te verkrijgen is onder de direct betrokken inwoners van Gouda.

- U heeft op meerdere momenten gevraagd wat het Kabinet hier van vindt en of er mogelijkheden zijn om de bouw van de Goudse moskee tegen te houden.
- Ik hecht er allereerst aan om te vermelden dat wij een duidelijke scheiding van kerk en staat kennen in Nederland. Inwoners van dit land hebben het recht om een moskee te bouwen en om geld in te zamelen om dit te realiseren.
- Uiteraard zolang betrokken zich aan de wet houden.

A

- Tot slot nog enkele opmerkingen over de financiering van deze moskee en moskeeën in het algemeen.

- De gemeente Gouda heeft zoals in februari al is aangegeven een onderzoek laten uitvoeren naar de herkomst van de middelen voor de bouw van de moskee.
- Ik heb u ook laten weten dat de gemeente een adviesaanvraag heeft ingediend bij het Landelijk Bureau Bibob. Dit onderzoek behelst de vastgoedtransactie wanneer de gemeente Gouda een deel zou doorverkopen aan de islamitische instelling. Dit traject loopt nu nog.
- Over de buitenlandse financiering van moskeeën in Nederland in algemene zin heeft uw Kamer ook recent nog gesproken tijdens de hoorzitting met onder andere het hoofd van de AIVD en de NCTV.
- Hierbij is aangegeven dat onderzoek naar geldstromen uit het buitenland ingewikkeld is, maar dat buitenlandse financiering op zichzelf niet problematisch hoeft te zijn.
- Het Kabinet vindt het echter belangrijk dat instellingen en organisaties transparant zijn ten aanzien van hun financieringsstromen.

- Om die reden is vanaf 2016 elke als Algemeen Nut Beogende Instelling geregistreerde organisatie verplicht om de financiële administratie en de jaarverslagen openbaar te maken. Tot nu toe waren religieuze instellingen hiervan uitgezonderd.
- Ook roept het Kabinet op om ook zonder deze verplichting maximaal transparant te zijn, juist om misvattingen en achterdocht te voorkomen.
- Verder staat het natuurlijk buiten kijf dat wanneer in een specifiek geval buitenlandse financiering een gevaar oplevert voor de democratische rechtsorde en de nationale veiligheid, diensten zoals de AIVD in stelling komen.
- Ook zijn er meerdere waarborgen, zoals de verplichting voor bijvoorbeeld banken om ongebruikelijke transacties te melden, zodat diensten als de FIOD en de politie hier mee aan de slag kunnen.
- In de besluitvorming rondom de nieuwbouw van een moskee in Gouda ligt vooral een rol voor de gemeente zelf en de betrokken instellingen.

Wanneer er specifieke aanleiding toe is, zullen uiteraard de onder het Kabinet ressorterende diensten in stelling komen en hun werk doen.

Vragen en antwoorden

Vraag

Moet de AIVD of de FIOD dit onderzoek van RAND niet overdoen?

Antwoord

- Nee, het onderzoek is gedegen uitgevoerd.
- Er is geen aanleiding om aan te nemen dat er over de brede linie van islamitische instellingen problemen zijn.
- Ik zie dan ook geen aanleiding nóch mogelijkheden om een verder verdiepend onderzoek te doen naar buitenlandse financiering van Islamitische instellingen in zijn algemeenheid.
- Er zijn voldoende mogelijkheden om bij specifieke gevallen nader onderzoek te doen, indien daartoe reden is.

Vraag

Welke mogelijkheden zijn er om meer helderheid te krijgen over de buitenlandse financiering van Islamitische instellingen? Wie kan wat doen?

Antwoord

- In de 'Beleidsreactie op het onderzoek naar de buitenlandse financiering van islamitische instellingen' zijn de aanbevelingen van de onderzoekers besproken.
- Daaronder valt ook de optie tot het instellen van een transparantieregister voor maatschappelijke instellingen, waaronder moskeeën en andere religieuze instellingen. (Op die manier worden de instellingen die hun financiële huishouding op orde hebben ook niet nodeloos blootgesteld aan nader onderzoek).
- Indien er in specifieke gevallen ernstige vermoedens rijzen van beïnvloeding middels buitenlandse financiering, die raakt aan de democratische rechtsorde dan wel de nationale veiligheid, hebben de inlichtingen- en veiligheidsdiensten de taak om die beïnvloeding te onderzoeken (AIVD, FIOD).
- Indien er geen ernstige vermoedens zijn van activiteiten die raken aan de democratische rechtsorde dan wel de nationale veiligheid, maar er wel twijfel bestaat over de financiering of de herkomst daarvan heeft het lokaal bestuur de mogelijkheid om een extern en onafhankelijk onderzoeksbureau in te schakelen.
- Als er twijfels zijn over de antecedenten van specifieke instellingen en mogelijke zakelijke samenwerkingsverbanden zal in individuele gevallen worden gegrepen naar reeds bestaande middelen van onderzoek. Bijvoorbeeld de mogelijkheid voor het lokaal bestuur om via de Wet Bibob – in het geval van bepaalde vergunningen en vastgoedtransacties – antecedenten te onderzoeken en eventueel daarover advies vragen bij het Landelijk Bureau Bibob. Hierbij dient wel te worden aangetekend dat een

Bibob-onderzoek zich richt op strafbare feiten, en dat een dergelijk onderzoek bovendien ook beperkingen heeft in de mogelijkheden om buitenlandse bronnen te raadplegen.

- Het Kabinet is daarnaast gestart om het diplomatieke gesprek waar nodig te intensiveren met landen die aan islamitische instellingen in Nederland schenken. Met als doel de transparantie over deze financiële stromen te vergroten.
- Tevens wordt met gemeenten, lokale partners en gemeenschappen het gesprek aangegaan over de wijze waarop met lokale gemeenschappen optimale transparantie kan worden bereikt ten aanzien van financieringsstromen vanuit het buitenland.
- Overigens zal in de toekomst reeds meer transparantie worden verkregen doordat na 1 januari 2016 moskeeën, net als alle andere ANBI's, hun jaarrekening, uitgaven- en inkomstenbalans en bijbehorende toelichting online moeten publiceren.
- Andere ANBI-stichtingen zijn dat nu al verplicht, maar er bestaan tot 2016 nog een uitzondering voor religieuze instellingen met ANBI-status.

Vraag

Bent u van mening dat maatregel 33 van het Actieprogramma integrale aanpak jihadisme (prioritering financiële aanpak jihadisten) ook van toepassing moet zijn op de buitenlandse financiering van Islamitische instellingen?

Antwoord

- Nee, wat wij hier bespreken en wat valt onder het Actieprogramma integrale aanpak Jihadisme zijn twee verschillende dingen.
- Het Actieprogramma gaat over contra-terrorisme en in het bijzonder (integrale aanpak) Jihadisme.
- Het vraagstuk rond buitenlandse financiering van Islamitische instellingen gaat over eventuele ongewenste buitenlandse inmenging en invloed die – bijvoorbeeld – antidemocratisch of anti-integratief kan werken.
- Beide vraagstukken vragen de aandacht, maar dan wel met de juiste focus.
- Ik wil in deze discussie heel helder stellen dat het hier niet gaat om terrorisme.
- Maatregelen uit het Actieprogramma zijn hierop dan ook niet van toepassing.
- Daarnaast zijn er voldoende middelen van onderzoek en interventie om ongewenste beïnvloeding of strafbare feiten te onderkennen of tegen te gaan.
- (zie Q&A over mogelijkheden voor nader onderzoek of actie)

Vraag

Vindt u de buitenlandse financiering van Islamitische instellingen problematisch?

Antwoord

- Buitenlandse financiering van instellingen, religieus, maatschappelijk of anderszins, is in principe niet onwenselijk.
- Waar die financiering gepaard gaat met beïnvloeding door vreemde mogendheden en waar die invloed niet past binnen onze democratische rechtsstaat of bijvoorbeeld de integratie in de weg staat, ontstaat wel een probleem.
- Ik wil niet met u meegaan in het beeld dat de buitenlandse financiering van Islamitische instellingen of van salafistische instellingen altijd problematisch is. Net zomin als dat voor andere religieuze instellingen, zoals bijvoorbeeld kerken, geldt.
- Buitenlandse financiering van religieuze instellingen, valt in veruit de meeste gevallen ook niet onder de noemer van terrorismefinanciering.
- Ik voel mij in dezen gesteund door de uitspraken van de experts (de heren Wijbenga en Tabghi) tijdens de hoorzitting die vorige week plaatsvond.

Vraag

Wanneer is buitenlandse financiering volgens u problematisch?

Antwoord

- Buitenlandse financiering van instellingen, religieus, maatschappelijk of anderszins, is in principe niet onwenselijk.
- Een probleem ontstaat waar die financiering gepaard gaat met beïnvloeding door vreemde mogendheden en waar die invloed niet past binnen onze democratische rechtsstaat of bijvoorbeeld de integratie in de weg staat.
- Ook wanneer de financiering afkomstig is uit dubieuze bronnen kan dit problematisch zijn. Hierbij kan een vergelijking worden gemaakt met de omstandigheden die binnen de Wet Bibob vallen.
- En tenslotte is het problematisch wanneer financiële middelen worden gebruikt om direct of indirecte steun te verlenen aan terroristische activiteiten. Dit valt onder de noemer terrorisme-financiering.
- De genoemde problematieken doen zich echter niet over de brede linie van buitenlandse financiering voor. Het blijft beperkt tot zeer specifieke gevallen, waarnaar binnen bestaande regelgeving onderzoek naar gedaan kan worden.

Vraag

Vindt u dat het onderzoek voldoende fundamenteel is uitgevoerd om te concluderen dat er geen probleem is?

Antwoord

- Het deelonderzoek is gedegen uitgevoerd.
- Er is geen aanleiding om aan te nemen dat er over de brede linie van islamitische instellingen problemen zijn. Waar nodig en waar aanwijzingen zijn voor ongewenste inmenging of terrorismefinanciering zal in specifieke gevallen tot aanvullend onderzoek worden overgegaan (door AIVD en FIOD).
- Het met het onderzoek beoogde allesomvattend beeld van buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland en eventuele buitenlandse inmenging is evenwel niet verkregen.
- Het betrof een haalbaarheidsstudie.
- Uit de haalbaarheidsstudie kan worden geconcludeerd dat er onvoldoende materiaal uit openbare en justitiële bronnen beschikbaar is voor het maken van een betrouwbare inschatting van de aard en omvang van buitenlandse investeringen in islamitische instellingen.
- Tevens is de verwachting dat een aanvulling van de verzamelde data onvoldoende gegevens zal toevoegen om dit oordeel bij te stellen.
- Besloten is derhalve het onderzoek niet te continueren.
- Het onderzoek is –tot slot- niet bedoeld om vragen te beantwoorden over de rol die Islamitische instellingen spelen of kunnen spelen in radicaliseringsprocessen. Deze vragen

worden meegenomen in het brede CT-beleid, waaronder het Actieprogramma Integrale Aanpak Jihadisme.

Vraag

Wat vindt u van het feit dat CMO niet gevraagd is door de onderzoekers om medewerking van moskeeën te verkrijgen?

Antwoord:

- Er vindt geen rechtstreekse aansturing door het CMO plaats.
- Moskeeën zijn autonoom.
- Het onderzoek is gedaan op basis van gepubliceerde, verifieerbare gegevens (hetzij in openbare bronnen, hetzij in justitiële bronnen).

Vraag

Klopt het dat het onderzoeksbureau Rand Europe geen medewerking heeft gekregen van gebedshuizen bij het onderzoek naar de buitenlandse financiering van islamitische instellingen?

Indien ja, waarom wilden deze gebedshuizen niet meewerken?

Antwoord

- Nee, dit klopt niet. Het door Rand Europe uitgevoerde onderzoek betrof een haalbaarheidsstudie die tot doel had de uitvoerbaarheid vast te stellen van een grootschalige studie naar de aard en omvang van buitenlandse financiering aan islamitische instellingen in Nederland, alsmede de eventueel daarbij gestelde voorwaarden.
- Om dit te bewerkstelligen hebben de onderzoekers gebruik gemaakt van openbare data: gepubliceerde jaarverslagen, verslagen van rechtszaken, internetbronnen en informatie van de Kamer van Koophandel en het Kadaster. Moskeeën zijn dus niet individueel benaderd om informatie te geven die niet reeds openbaar was.
- Het klopt wel dat van de voor de haalbaarheidsstudie onderzochte gebedshuizen en islamitische instellingen sommigen geen jaarrekening of jaarverslag online hebben gepubliceerd, waardoor het voor de onderzoekers niet mogelijk was om de geldstromen van deze instanties in kaart te brengen. Deze instellingen zijn dat momenteel ook niet verplicht.
- De meeste moskeeën in Nederland organiseren zich in de vorm van een stichting of vereniging, net als veel kerken en andere religieuze instellingen. Als een moskee als ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling) is geregistreerd, is zij, net als alle andere religieuze instellingen met ANBI status, tot 1 januari 2016 vrijgesteld van de verplichting om haar financiële administratie en jaarverslagen openbaar te maken.

- Na 1 januari 2016 zullen zij net als alle andere ANBI's hun jaarrekening, uitgaven- en inkomstenbalans en bijbehorende toelichting online moeten publiceren.
- Met het ingaan van die verplichting zal de financiële transparantie naar verwachting toenemen.

Vraag

Wat gaat u op korte termijn doen om alsnog de juiste informatie met betrekking tot financiering van deze islamitische gebedshuizen en liefdadigheidsinstellingen te verkrijgen?

Antwoord

- In de 'Beleidsreactie op het onderzoek naar de buitenlandse financiering van islamitische instellingen' zijn de aanbevelingen van de onderzoekers besproken.
- Daaronder valt ook de optie tot het instellen van een transparantieregister voor maatschappelijke instellingen, waaronder ook moskeeën en andere religieuze instellingen. (Op die manier worden de instellingen die hun financiële huishouding op orde hebben ook niet nodeloos blootgesteld aan nader onderzoek).
- Na 1 januari 2016 zullen religieuze instellingen, net als alle andere ANBI's hun jaarrekening, uitgaven- en inkomstenbalans en bijbehorende toelichting online moeten publiceren. Met het ingaan van die verplichting zal de financiële transparantie naar verwachting toenemen.
- Ik zie nu geen aanleiding noch mogelijkheden om een verder verdiepend onderzoek te doen naar buitenlandse financiering van Islamitische instellingen in zijn algemeenheid. Er zijn voldoende mogelijkheden om bij specifieke gevallen nader onderzoek te doen, indien daartoe reden is.

Vraag

Hoe is het WODC/Rand onderzoek naar buitenlandse financiering van Islamitische instellingen opgebouwd?

Antwoord

- Vanwege de complexiteit van het onderzoek en de onzekerheid over de beschikbaarheid van voldoende betrouwbare gegevens heeft het WODC de onderzoeksoopdracht gesplitst in drie deelonderzoeken.
- Het eerste deelonderzoek betreft een haalbaarheidsstudie waarvan de resultaten in onderliggend rapport zijn gerapporteerd.
- Afhankelijk van de resultaten van deze haalbaarheidsstudie zou deze gevolgd worden door:
 - een uitgebreid onderzoek naar de omvang van buitenlandse financiering van moskeeën (fase 2) en
 - een inschatting van de buitenlandse beïnvloeding (fase 3).
- Gezien de uitkomsten van deze haalbaarheidsstudie zijn de onderzoekers tot de conclusie gekomen dat fase 2 en fase 3 van het onderzoek geen meerwaarde hebben.
- In overleg met de minister van SZW heeft de minister van VenJ dan ook besloten het onderzoek niet te continueren.

Vraag

Maakt u zich zorgen over de toenemende invloed van salafistische fundamentalisten in Nederland?

Hoe kunt u verantwoorden dat u het onderzoek staakt en zo deze dreiging niet verder onderzoekt?

Antwoord

- Dit onderzoek richtte zich specifiek op het verkrijgen van een allesomvattend beeld van buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland en eventuele buitenlandse inmenging.
- Het onderzoek is niet bedoeld om vragen te beantwoorden over de rol die Islamitische instellingen spelen of kunnen spelen in radicaliseringsprocessen.
- Deze vragen worden wel meegenomen in het brede CT-beleid, waaronder het Actieprogramma Integrale Aanpak Jihadisme. En waar nodig wordt daarnaar aanvullend onderzoek gedaan.

Het kabinet verwacht voor de zomer uw Kamer nader te informeren inzake salafistisch fundamentalisme. Hierop kan ik nu niet vooruitlopen.

Er zijn volgens het onderzoeksbureau Rand Europe in Nederland 167 moskeeën met een ANBI status. Dat is ongeveer 50% van de geverifieerde groep van 355 moskeeën. Dat is een substantieel aantal. Ter achtergrond: RAND Europe heeft 355 moskeeën kunnen traceren (incl. adres etc) en ongeveer 100 niet. Die 100 zullen ook geen ANBI status hebben (want anders traceerbaar).

Factsheet/bouwstenen voor spreektekst

Inleidend

- De mogelijke negatieve gevolgen van financiering van Islamitische instellingen in Nederland vanuit het buitenland genieten al langere tijd de aandacht.
- Berichtgeving over mogelijke buitenlandse financiering van moskeeën leidt in sommige gevallen tot onrust en zorgen over de controleerbaarheid van de herkomst van deze financiering.
- Ook ontstaan er zorgen over de mogelijke inmenging en beïnvloeding door buitenlandse overheden die daarmee gepaard kunnen gaan.

Onderzoek door Rand Europe

- Naar aanleiding van de Motie-Segers heeft RAND Europe in opdracht van het WODC onderzoek gedaan naar buitenlandse financiering van Islamitische instellingen in Nederland.
- Vanwege de complexiteit van het onderzoek heeft het WODC de onderzoeksopdracht gesplitst in drie deelonderzoeken.
- Het eerste deelonderzoek betreft een haalbaarheidsstudie (fase 1) waarvan de resultaten zijn opgenomen in het rapport dat op 25 maart, door de minister van Veiligheid en Justitie, mede namens de minister van SZW, aan uw Kamer is gestuurd.
- Gezien de resultaten van de haalbaarheidsstudie zijn de onderzoekers tot de conclusie gekomen dat een uitgebreid onderzoek naar de omvang van buitenlandse financiering van moskeeën (fase 2) en een inschatting van de buitenlandse beïnvloeding (fase 3):
 - geen meerwaarde (lijken te) hebben;
 - disproportionele kosten met zich mee zou brengen en
 - (zeer wel mogelijk) op praktische en juridische problemen zal stuiten.

Openbare data

- De onderzoekers hebben gebruik gemaakt van openbare data: dat wil zeggen gepubliceerde jaarverslagen, verslagen van rechtszaken, internetbronnen en informatie van de Kamer van Koophandel en het Kadaster.
- Van de voor de haalbaarheidsstudie onderzochte gebedshuizen en Islamitische instellingen hebben sommigen geen jaarrekening of jaarverslag online gepubliceerd, waardoor het voor de onderzoekers niet mogelijk was om de geldstromen van deze instanties in kaart te brengen.
- Deze instellingen zijn hiertoe (in verband met hun ANBI status) momenteel ook niet verplicht.
- Nota bene: betreffende moskeeën zijn niet individueel benaderd om informatie te geven die niet reeds openbaar was.

Geen veelvoorkomend fenomeen

- Buitenlandse financiering van islamitische instellingen is geen veelvoorkomend fenomeen.
- Het is derhalve niet problematisch, onwenselijk of illegaal en leidt ook niet per definitie tot gevaar.
- De Nederlandse overheid voelt zich ten aanzien van deze opvatting gesteund door de experts (de heren Wijbenga en Tabghi), die u vorige week hierover heeft gesproken.
- Slechts in een enkel geval is volgens de onderzoekers sprake van buitenlandse financiering. In de meeste van deze gevallen werd over deze financiering al in de media gerapporteerd.
- Let wel: buitenlandse financiering is niet per definitie terrorismefinanciering! (meestal niet zelfs)
- Het verkrijgen van een nauwkeurig overzicht is problematisch. Er is weinig transparantie bij de islamitische instellingen over de financiering. Daarnaast blijkt uit de literatuur dat informele transacties en contante betalingen een belangrijke rol spelen.

Vergroten transparantie

- Om onwenselijke financiering van gebedshuizen te kunnen ontmoedigen, wil het Kabinet meer transparantie verkrijgen.
- Deze transparantie zal deels worden verkregen doordat na 1 januari 2016 religieuze instellingen zoals moskeeën, net als alle andere ANBI's, hun jaarrekening, uitgaven- en inkomstenbalans en bijbehorende toelichting online moeten publiceren.
- Met het ingaan van die verplichting zal de financiële transparantie naar verwachting toenemen.
- Een andere optie voor het vergroten van de transparantie is het instellen van een transparantieregister voor maatschappelijke instellingen, waaronder ook moskeeën en andere religieuze instellingen. De heer Elforkani refereerde hier vorige week ook aan.
- Instellingen die hun financiële huishouding op orde hebben, worden zo nietodeloos blootgesteld aan nader onderzoek.
- Indien er in specifieke gevallen ernstige vermoedens rijzen van ongewenste beïnvloeding middels buitenlandse financiering, die raakt aan de democratische rechtsorde en/of de nationale veiligheid, hebben de inlichtingen- en veiligheidsdiensten de taak om die beïnvloeding te onderzoeken.
- Indien er geen ernstige vermoedens zijn van activiteiten die raken aan de democratische rechtsorde dan wel de nationale veiligheid, maar er wel twijfel bestaat over de financiering of de herkomst daarvan heeft het lokaal bestuur de mogelijkheid om een extern en onafhankelijk onderzoeksbureau in te schakelen.
- Als er twijfels zijn over de antecedenten van specifieke instellingen en mogelijke zakelijke samenwerkingsverbanden zal in individuele

gevallen worden gegrepen naar reeds bestaande middelen van onderzoek. Bijvoorbeeld de mogelijkheid voor het lokaal bestuur om via de Wet Bibob – in het geval van bepaalde vergunningen en vastgoedtransacties – antecedenten te onderzoeken en eventueel daarover advies vragen bij het Landelijk Bureau Bibob. Hierbij dient wel te worden aangetekend dat een Bibob-onderzoek zich richt op strafbare feiten, en dat een dergelijk onderzoek bovendien ook beperkingen heeft in de mogelijkheden om buitenlandse bronnen te raadplegen.

- Het Kabinet is daarnaast gestart om het diplomatieke gesprek waar nodig te intensiveren met landen die aan Islamitische instellingen in Nederland schenken. Met als doel de transparantie over deze financiële stromen te vergroten.
- Tevens wordt met gemeenten, lokale partners en gemeenschappen het gesprek aangegaan over de wijze waarop met lokale gemeenschappen optimale transparantie kan worden bereikt ten aanzien van financieringsstromen vanuit het buitenland.

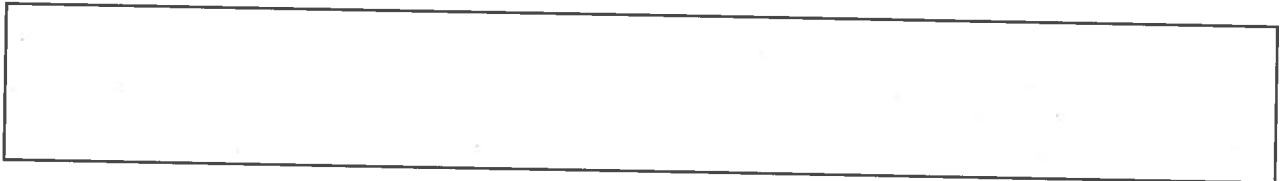
Conclusies

- Het met het onderzoek beoogde allesomvattend beeld van buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland en eventuele buitenlandse inmenging is niet verkregen.
- Uit de haalbaarheidsstudie kan worden geconcludeerd dat er onvoldoende materiaal uit openbare en justitiële bronnen beschikbaar is voor het maken van een betrouwbare inschatting van de aard en omvang van buitenlandse investeringen in islamitische instellingen.
- Tevens is de verwachting dat een aanvulling van de verzamelde data onvoldoende gegevens zal toevoegen om dit oordeel bij te stellen.
- Besloten is derhalve het onderzoek niet te continueren.
- Het deelonderzoek is gedegen uitgevoerd.
- Er is geen aanleiding om aan te nemen dat er (over de brede linie) problemen zijn. Waar nodig zal in specifieke gevallen waar aanleiding is tot grote zorg tot aanvullend onderzoek worden overgegaan (door AIVD en FIOD).
- Het onderzoek is –tot slot- niet bedoeld om vragen te beantwoorden over de rol die Islamitische instellingen spelen of kunnen spelen in radicaliseringsprocessen. Deze vragen worden meegenomen in het brede CT-beleid, waaronder het Actieprogramma Integrale Aanpak Jihadisme.

Toelichting startnotitie moskeeënonderzoek

HV1 De haalbaarheidsstudie gaat uit van buitenlandse centrale fondsen en statelijke actoren als financiers. Mogelijk worden dan andere belangrijke financiers zoals (rijke) particuliere financiers dan nog gemist. Hiervoor zijn diverse bronnen te vinden zoals:

- Trouw (24-6-08) waarin wordt gesteld dat het moskeebestuur van de Essalaam moskee in Rotterdam rond 2000 een rijke sjeik uit Dubai bereid vond de 4 miljoen euro kostende nieuwbouw van de Marokkaanse Moskee te betalen.
Bevestigd door Abigail R. Esman in IPT News (13-09-13) Kuwait funding muslim brotherhood growth in western mosques . Daarin is ook te lezen dat hij eveneens andere moskeeën in Europa heeft gefinancierd.,
- Omroep West (12-09-13) Nieuwe moskee in Rotterdam-Delfshaven voor meer dan half miljoen gefinancierd door bank in Saoedi-Arabië.
- Het AIVD rapport uit 2004 noemt als financiers overheidsorganisaties, charitatieve organisaties en particuliere weldoeners.
- Daniel Greenfield (3-8-13) Daily Mailer Frontpage, The mega mosques boom. Financiering van mega moskee in Stockholm (hoofdzakelijk) door een rijke sjeik. De Saoedische koninklijke familie heeft moskeeën gefinancierd in Venezuela (Caracas) en Argentinië (plaats is niet genoemd)
- Giulio Meotti (14-11-12) Daily Mailer, Frontpage, Exposé: Qatar's takeover of Europe. De emir van Qatar financiert de bouw van vele mega moskeeën.

A

HV5 In het onderzoek geldt dat de buitenlandse bronnen openbaar toegankelijk dienen te zijn (ook om datacontrole beter mogelijk te maken). Voor de binnenlandse bronnen geldt dat naast de open bronnen ook registraties en andere bronnen worden geanalyseerd waarvoor geldt dat het (ook in ander onderzoek gangbaar is dat het) WODC er toegang toe krijgt. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om gegevens van justitie en politie.

Startnotitie WODC-onderzoek

Projectnummer 2417

Werktitel van het project Buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland: haalbaarheidsstudie en voorlopige resultaten

Doelstelling van het project De haalbaarheidsstudie heeft als doel de uitvoerbaarheid vast te stellen van een project dat de aard en omvang van de buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland in kaart moet brengen alsmede de eventueel daarbij gestelde voorwaarden. Daarnaast levert het onderzoek de eerste, nog globale resultaten. Het onderzoek wordt uitgevoerd naar aanleiding van de motie Segers (TK stukken, 2012-2013, 29 754, nr. 221) en richt zich op de buitenlandse financiering van moskeeën, moskeeverenigingen en de instellingen voor islamitisch hoger onderwijs in Nederland. De buitenlandse financierende partijen worden in deze haalbaarheidsstudie beperkt tot statelijke actoren en de centrale fondsen waaruit moskeeën in het buitenland (waaronder in Nederland) worden gefinancierd (zakatfondsen). In het onderzoek wordt nagegaan of dan nog andere belangrijke financiers worden gemist. Mogelijk geldt dat voor (rijke) particuliere financiers.

Het onderzoek richt zich op:

1. de inventarisatie van gegevens en informatie, zowel in Nederland als in de financierende landen, over de financiering van de boven omschreven islamitische instellingen in Nederland vanuit vijf (nader aan te wijzen) landen waarvan bekend is dat er financiering van islamitische instellingen in Nederland plaats vindt.
2. het (indien de geïnventariseerde gegevens dat toelaten) demonstreren dat het mogelijk is de omvang en aard van deze financiering en de eventueel gestelde voorwaarden in beeld te brengen. Daarbij zal het gaan om een voorlopige en nog ruwe schatting. Indien er aanwijzingen bestaan dat de verzamelde gegevens tekort schieten in kwaliteit of kwantiteit wordt volstaan met het beschrijven van de aard en omvang van de financiering en de eventuele voorwaarden daarbij voor de islamitische instellingen in Nederland waarvan bekend is dat er gefinancierd is met buitenlands geld.
3. de duiding van de resultaten en de beoordeling van de geschiktheid van de verzamelde gegevens voor een preciezere schatting van de omvang en aard van de buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland en de eventuele voorwaarden daarbij.

Indien de uitkomst van de verkenning is dat de beschikbaarheid, betrouwbaarheid en validiteit van de data voldoende worden geacht wordt deelonderzoek twee in uitvoering genomen. Deelonderzoek twee richt zich op het uitvoeren van een zo precies mogelijke schatting van de omvang van de buitenlandse financiering van de islamitische instellingen in Nederland, mede op basis van aanvullende databronnen. Daarmee zou de hoofdvraag van de motie Segers beantwoord worden. In deelonderzoek drie, tenslotte, volgt het in kaart brengen van de eventuele invloed die de buitenlandse financiers als voorwaarde voor de financiering hebben gesteld en wordt de uitwerking daarvan op de omgeving van de islamitische instellingen in beeld gebracht.

Probleemstelling

- Welke data en informatie kunnen er in Nederlandse en buitenlandse bronnen worden gevonden over de aard en omvang van de financiering van Nederlandse islamitische instellingen door statelijke actoren en centrale fondsen voor vijf landen?
- Kan een indicatie worden gegeven van de aard en omvang van deze financiering per

islamitische stroming en instelling?

- Geven de geraadpleegde bronnen zicht op de eventuele voorwaarden die zijn gesteld voor de financiering en indien ja, welke zijn dat?
- Bieden de verzamelde informatie en de resultaten van de haalbaarheidsstudie voldoende perspectief voor een preciezere schatting van de aard en omvang van de financiering van islamitische instellingen in Nederland en de eventuele invloedsuitoefening van de financiers daarop wanneer gebruik wordt gemaakt van aanvullende bronnen?

Beleidscontext

De scheiding tussen kerk en staat vormt een van de fundamentele uitgangspunten voor de inrichting van de Nederlandse democratie (TK stukken 2008-2009, 29 654, nr. 145). Dit beginsel houdt in dat de Nederlandse staat en de kerken in Nederland zich niet bemoeien met elkaars organisatie en vormgeving. Er is geen zeggenschap over en weer. In de praktijk betekent dit dat de Nederlandse overheid een neutrale houding aanneemt tegenover religieuze of levensbeschouwelijke gemeenschappen waarbij het de verschillende tradities in evenredigheid tegemoet komt (ACB Kenniscentrum).

Uit de scheiding tussen kerk en staat vloeit voort dat de Nederlandse overheid geen financiële steun biedt voor de kosten van onderhoud en bouw van kerken en gebedshuizen. Deze kosten dienen te worden gedragen door (donaties vanuit) de lokale geloofsgemeenschap of door externe financiering. Lokale giften leveren niet altijd voldoende op, vooral wanneer het gaat om de realisatie van nieuwe gebedshuizen en wanneer de kosten moeten worden gedragen door (migranten) geloofsgemeenschappen die vanwege relatief lage inkomens slechts beperkt kunnen bijdragen. Om deze reden wordt soms jarenlang in andere gebedshuizen of op straat gecollecteerd voordat een nieuwe moskee kan worden gerealiseerd (TK stukken 2008-2009, 29 654, nr. 145). Ook komt het voor dat geloofsgemeenschappen zoeken naar mogelijkheden voor buitenlandse financiering.

Buitenlandse financiering van Nederlandse islamitische instellingen is niet illegaal. Wel zijn er mogelijk risico's aan verbonden omdat de mogelijkheid bestaat dat buitenlandse donateurs in ruil voor de financiering invloed op de organisatorische inrichting van de moskee of andere instelling vragen (TK stukken 2008-2009, 29 654, nr. 145, AIVD, 2004). Dit risico geldt met name wanneer het gaat om structurele invloed, bijvoorbeeld wanneer de financiering aan de voorwaarde is gebonden dat de buitenlandse donateur zeggenschap krijgt over de samenstelling van het moskeebestuur of dat de financier een imam voorruit schuift. Deze bemoeienis kan de bedoeling hebben de geloofsgemeenschap te beïnvloeden. De preken kunnen radicalisering in de hand werken en vormen mogelijk een bedreiging voor de veiligheid (haat zaaien, geweldsuitoefening, criminele praktijken, ondermijning van de rechtsstaat) en de integratie van de leden van de geloofsgemeenschap wordt tegengewerkt (afkeren van Nederlandse samenleving, stimuleren van praktijken die indruisen tegen de Nederlandse normen) (TK stukken 2008-2009, 29 654, nr. 145). Vanwege deze redenen werd eerder, al in 2007, in Italië nagedacht over het monitoren van buitenlandse financiering voor moskeeën en andere islamitische instellingen. Een dergelijk systeem was op dat moment in Frankrijk al in gebruik (Fraser, 2007). Ook in Nederland komt het voor dat buitenlandse financiering van moskeeën gepaard gaat met het uitoefenen van invloed door de geldschietters op de geloofsgemeenschap. Soms leidt dat tot conflicten binnen de gemeenschap (Van Haastrecht, 2008, Trouw, 2008).

De aanleiding voor het hier voorliggende onderzoek vormt een motie van Segers c.s. waarin wordt gevraagd de omvang en de aard van de financiële steun aan Nederlandse moskeeverenigingen en andere organisaties in kaart te brengen (TK stukken, 2012-2013, 29 754, nr. 221). In de brief Beleidsbevindingen in verband met het Dreigingsbeeld Terrorisme in Nederland (DTN34) van 7 november 2013 zegt de minister van Veiligheid en Justitie het onderzoek toe (TK stukken, 2013-2014, 29 754, nr. 238). De bijlage bij de brief geeft nadere informatie over de doelstelling van het onderzoek en de te beantwoorden vragen:

- Wat is de mate en aard van de financiering vanuit niet-democratische landen aan Nederlandse moskeeverenigingen en andere organisaties in de afgelopen tien tot vijftien jaar? Hierbij moet de mogelijke financiële steun vanuit zowel statelijke als non-statelijke actoren in ogenschouw genomen worden.
- Onder welke voorwaarden worden Nederlandse moskeeverenigingen en andere organisaties financieel ondersteund?
- Wordt via financiering ook (actieve) invloed uitgeoefend op het beleid van de organisaties?
- In welke mate draagt financiering/beïnvloeding bij aan ongewenste processen die de kernwaarde van de Nederlandse democratische rechtsstaat raken (waaronder radicalisering/terrorisme)?
- Is het bestaande toetsings-, handavings- en sanctiekader adequaat om eventuele

ongewenste effecten van buitenlandse financiering te detecteren en tegen te gaan? Zo niet, hoe zouden die kaders kunnen worden verbeterd?

- Zijn er ervaringen in andere landen met betrekking tot het tegengaan van mogelijke ongewenste beïnvloeding via buitenlandse financiering van religieuze instellingen tegen die Nederland tot voorbeeld kunnen strekken?

Onderzoeksvragen en
Toelichting

Uitgangspunten bij het onderzoeksontwerp

In het onderzoek wordt geen gebruik gemaakt van informatie die alleen bij de inlichtingen- en veiligheidsdiensten beschikbaar is.

De islamitische instellingen betreffen moskeeën, moskeeverenigingen en de islamitische onderwijsinstellingen voor hoger onderwijs in Nederland.

De buitenlandse financierende partijen beperken zich in de haalbaarheidsstudie tot statelijke actoren en de centrale fondsen waaruit moskeeën in het buitenland worden gefinancierd (de zg. zakatfondsen). Omwille van de uitvoerbaarheid worden in het haalbaarheidsonderzoek geen gegevens verzameld over andere typen buitenlandse financiers. Wel wordt nagegaan of er dan nog belangrijke informatie wordt gemist. Dat zou bijvoorbeeld het geval zijn wanneer de bijdragen van individuele private financiers een belangrijk aandeel vormen in de totale omvang van de buitenlandse financiering van de Nederlandse islamitische instellingen.

Om de vragen te kunnen beantwoorden dient minimaal aan volgende voorwaarden te worden voldaan:

1. Er zijn voldoende betrouwbare gegevens beschikbaar (in Nederland of in het buitenland) die inzage geven in de mate waarin buitenlandse actoren Nederlandse islamitische instellingen financieren.
2. Er moet terug gevonden kunnen worden of en in welke mate de geldschietters voor deze financiering invloed terug vragen.

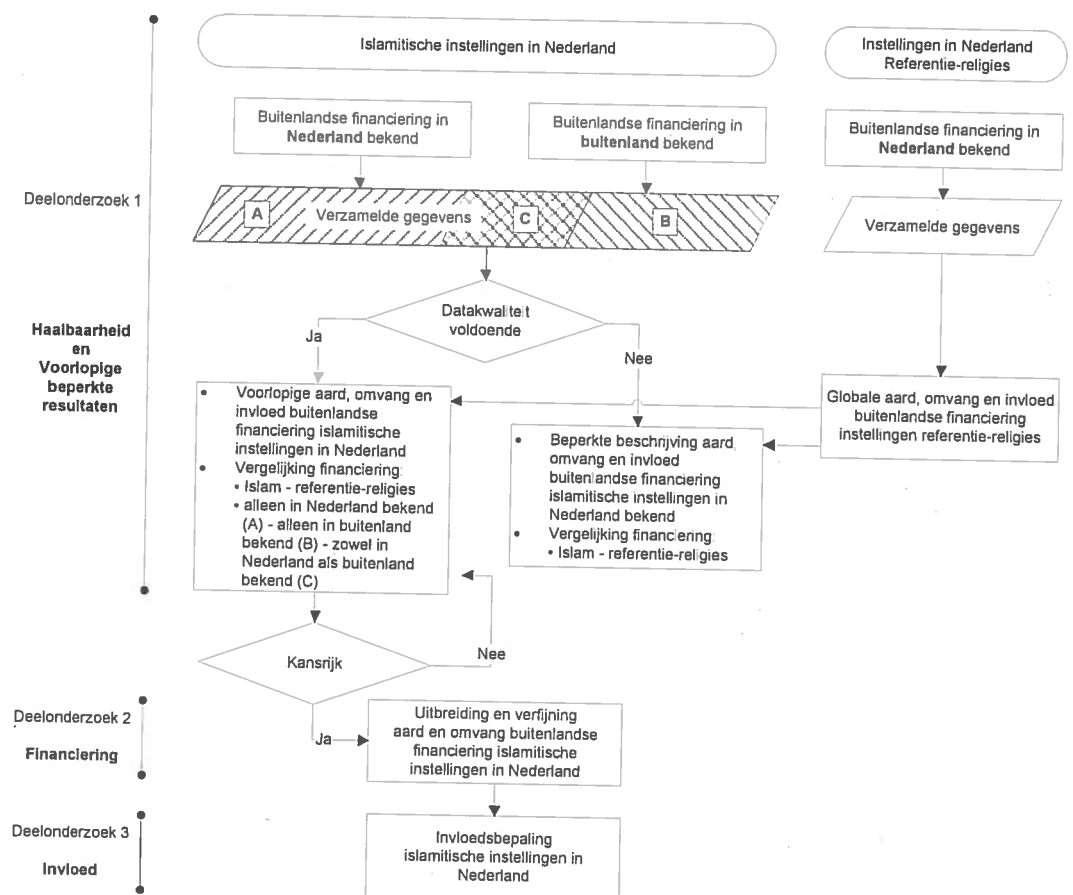
Omdat vooralsnog onduidelijk is in welke mate aan deze voorwaarden tegemoet gekomen wordt, wordt het onderzoek opgezet in drie deelonderzoeken die fasegewijs worden uitgevoerd.

1. Een verkenning van de haalbaarheid van een wetenschappelijk verantwoorde schatting van de omvang van de financiële stromen. Dit omvat de volgende onderdelen.
 - a. Onderzoek naar de beschikbaarheid van gegevens en wetenschappelijke publicaties die inzicht verschaffen in de financiering van islamitische instellingen in Nederland door buitenlandse statelijke actoren en centrale fondsen en de verzameling van deze gegevens in vijf landen. De keuze voor de landen gebeurt in overleg met de begeleidingscommissie en de aanvrager van het onderzoek. De gegevens worden zowel in Nederland als in de financierende landen verzameld. De brief van de minister van Binnenlandse Zaken van 16 maart 2009 benoemt de volgende financierende landen: Turkije, Marokko, Saoedi Arabië en Verenigde Arabische Emiraten (TK 2208-2009, 29 754, nr. 145). Andere bronnen noemen daarnaast Qatar (Meotti, 2012), Libië, Maleisië (Scott Moore, 2010), Iran (Greenfield, 2012) en Koeweit (Esman, 2013) als landen van waaruit financiering van islamitische instellingen in andere landen plaatsvindt.
 - b. Indien de datakwaliteit voldoende wordt geacht wordt een voorlopige schatting van de omvang van de financiering van de islamitische instellingen Nederland uitgevoerd. Hierbij wordt o.m. gelet op de betrouwbaarheid van de verzamelde gegevens door na te gaan in welke mate de financieringsstromen die in Nederlandse bronnen worden gevonden, worden bevestigd door het onderzoek in de financierende landen. In Figuur 1 is dit aangegeven in de overlap (C) van de gegevens die in Nederland (A) en in het buitenland (B) zijn verzameld. Uiteraard wordt ook gekeken naar de validiteit van de verzamelde gegevens. In dat kader wordt naast de omvang gekeken naar de aard van de financiering (wat wordt er gefinancierd, hoe vindt de financiering plaats, gelden er oormerken / voorwaarden bij de financiering?). Deze voorwaarden bieden een eerste zicht op de invloed die de financierende partijen terugvragen voor de financiering.
 - c. Hierna volgt een beoordeling van de geschiktheid van de verzamelde gegevens in samenhang met de nog niet geanalyseerde bronnen en de volledigheid en betrouwbaarheid van de verzamelde gegevens om na te gaan of een preciezere schatting van de aard en omvang van de buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland mogelijk is (in deelonderzoek 2). Wat betreft de volledigheid wordt bijvoorbeeld beoordeeld of een preciezere schatting mogelijk is

wanneer er aanwijzingen zijn dat buitenlandse particuliere financiers een groot aandeel hebben in de financiering van de Nederlandse islamitische instellingen en of er mogelijkheden bestaan in de omvangsschatting in deelonderzoek 2 hier rekening mee te houden.

- d. Wanneer de data of de kwaliteit daarvan onvoldoende worden geacht voor een verantwoorde omvangsschatting (bijvoorbeeld wanneer er weinig gegevens worden gevonden of bij aanwijzingen voor ernstige volledigheds-, betrouwbaarheids- en validiteitsproblemen) leidt het onderzoek tot een beschrijving van de resultaten van de dataverzameling voor de islamitische instellingen waarvan alleen in Nederlandse bronnen is gevonden dat ze zijn gefinancierd met buitenlands geld. Het gaat daarbij om de aangetroffen omvang, aard en de invloed van de financierende partijen. Deze zullen ook worden vergeleken met de aard en omvang van de financiering en de invloedsuitoefening bij de referentie-religies (zie 1.e.). Ook worden de dataproblemen, het handboekskader en de best practices uit het buitenland beschreven.

Figuur 1: Onderzoek in schema

- e. Om na te gaan of de aangetroffen mechanismen bij de buitenlandse financiering van islamitische instellingen uniek zijn voor de islam of ook worden gevonden bij andere religies worden de resultaten van 1.b. of 1.d. vergeleken met de resultaten (aard, omvang en voorwaarden) van een globale scan naar dezelfde variabelen bij religieuze instellingen bij twee referentie-religies. Hierbij kan worden gedacht aan de Rooms Katholieke Kerk, het Jodendom of de Russisch-orthodoxe kerk. De referentiereligies worden in overleg met de begeleidingscommissie geselecteerd. De buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland kan bekend zijn alleen in Nederlandse bronnen, alleen in buitenlandse bronnen of zowel in Nederlandse en buitenlandse bronnen. Er zal worden onderzocht of en op welke punten deze instellingen van elkaar verschillen. Hierbij kan worden gedacht aan verschillen in omvang, aard, voorwaarden, type islamitische stroming (striktheid van de leer), typen financiers, soort geldoverdracht, eventuele problematiek bij de islamitische instelling etc..

2. Indien er in 1.c. wordt geconcludeerd dat de verzamelde en beschikbare gegevens

-
- diepgravend onderzoek mogelijk maken zal zo precies mogelijk de omvang van de financiering van de islamitische instellingen in Nederland door buitenlandse statelijke actoren en centrale fondsen worden geschat. Indien het eerste deelonderzoek opleverde dat er betrouwbare gegevens beschikbaar zijn over andere financiers, bijvoorbeeld donaties van particulieren, worden deze in de omvangsschatting meegenomen. In deelonderzoek 2 wordt de hoofdvraag van de motie Segers beantwoord. De precieze vormgeving van dit deelonderzoek gebeurt aan de hand van de resultaten van en ervaringen in deelonderzoek 1.
3. Onderzoek waarin wordt nagegaan welke invloed de geldschietters hebben gevraagd / gekregen in ruil voor de financiering van de islamitische instellingen, welke eisen en voorwaarden daarbij zijn gesteld en hoe dat uitpakte voor de geloofsgemeenschap en de omgeving daarvan. Hiermee probeert het onderzoek tegemoet te komen aan de informatievraag van de motie Segers. In het derde deelonderzoek wordt ook het handhavingskader tegen het licht gehouden en wordt nagegaan of leermogelijkheden worden gevonden door beleidsontwikkelingen in het buitenland. Ook voor deelonderzoek 3 geldt dat bij de uiteindelijke vormgeving rekening zal worden gehouden met de opbrengsten van de eerdere deelonderzoeken.

Het voordeel van deze opzet in deelprojecten is dat het project tot resultaten leidt, zelfs als de kwaliteit, volledigheid en/of betrouwbaarheid van de verzamelde data ernstig te wensen over laat. Wanneer dat het geval is, bijvoorbeeld wanneer er in de financierende landen geen gegevens beschikbaar zijn over de financiering van islamitische instellingen in Nederland of wanneer deze wel beschikbaar zijn maar niet kunnen worden geverifieerd, levert het onderzoek een beschrijving op van de omvang, aard en invloed van de geldschietters voor de islamitische instellingen in Nederland die met buitenlands geld zijn gefinancierd en waarvoor alleen Nederlandse bronnen beschikbaar zijn. Omdat het zeker is dat deze bestaan zal het onderzoek in ieder geval deze beschrijvende resultaten opleveren. Het tweede en derde deelonderzoek worden dan niet in uitvoering genomen. Een tweede voordeel van het opzetten van het project in deelprojecten is dat er in de deelprojecten rekening gehouden kan worden met de specifieke expertises die de deelonderzoeken vragen. Deelonderzoek 3 is gericht op het meten van de invloed die de buitenlandse geldschietters vragen en uitoefenen in ruil voor de financiering en doet een beroep op antropologische, politicologische en bestuurskundige deskundigheden. De deelonderzoeken 1 en 2 vragen eerder financiële expertise over internationale geldoverdracht (zoals accountancydeskundigheden). Een ander voordeel, tenslotte, van het opzetten van het onderzoek in deelonderzoeken is dat het de mogelijkheid schept de vraagstellingen in de latere deelonderzoeken aan te scherpen naar gelang de bevindingen van de eerder uitgevoerde deelonderzoeken. Dit impliceert dat de deelonderzoeken volgtijdelijk dienen te worden uitgevoerd.

Onderzoeksvragen

Selectie landen en referentiereligies

1. Wat zijn de vijf landen van waaruit volgens experts financiering van islamitische instellingen in Nederland het meest voorkomt?

Let daarbij vooral op de omvang van de financiering, maar houd ook rekening met de aantallen instellingen die worden gefinancierd en de mate van openheid – verborgenheid van de financiering, bijvoorbeeld door de gekozen transactievormen. Bij Hawala bankieren of contant geld kan het lastig zijn de herkomst van het geld te achterhalen.

Hierboven zijn al een aantal financierende landen genoemd. De keuze voor de vijf landen dient in overleg met de begeleidingscommissie te gebeuren. Mogelijk dat een expertmeeting hierbij kan helpen/noodzakelijk is. In de expertmeeting zou dan ook:

- indicatief de aard en omvang van de financiering in beeld kunnen worden gebracht, alsmede de voorwaarden die daarover bekend zijn.
- aandacht kunnen worden besteed aan de typen financiers. De mogelijkheid bestaat dat er naast de al onderscheiden statelijke actoren en centrale fondsen andere typen van financiers verantwoordelijk zijn voor een aanzienlijk deel van de financiering van islamitische instellingen in Nederland. Dit kan per land verschillen. De expertmeeting kan hiervan mogelijk een indicatie opleveren.
- een voorstel kunnen worden gedaan voor de twee andere religies die ter referentie kunnen dienen.

Beschikbaarheid gegevens

2. Welke informatie over de aard en omvang van de financiering van islamitische instellingen

door buitenlandse statelijke actoren en centrale fondsen en typen van financiers is er beschikbaar?

Voer deze inventarisatie uit voor de geselecteerde vijf landen. Maak daarbij zowel gebruik van bronnen in het buitenland als in Nederland.

Buitenlandse bronnen

- Open bronnen in de financierende landen (denk hierbij aan (jaar)verslagen, openbare databronnen (bijv statistische bureaus), mediaberichten),
- (Wetenschappelijke) rapporten en andere openbare publicaties.

Nederlandse bronnen

- Jaarverslagen van moskeeën en moskeeverenigingen in Nederland.
- Interviews met deskundigen en expertmeeting
- Registraties die openbaar toegankelijk zijn en in systemen van organisaties die onder de verantwoordelijkheid vallen van het ministerie van V&J zoals¹
 - Kamer van Koophandel (KvK) (handelsregister: (wisseling in) samenstelling bestuur, jaarrekening),
 - Kadaster (eigendom vastgoed),
 - Belastingdienst (Register Algemeen Nut Beogende Instellingen (ANBI)),
 - Financial Intelligence Unit (FIU) (meldingen van ongebruikelijke transacties),
 - Nationale Politie en Openbaar Ministerie (OM) (meldingen / aangiften / opsporing omtrent incidenten bij islamitische instellingen).
- Aanvragen voor de subsidiëring of financiering van moskeeën in Nederland die via ambassades in Nederland zijn ingediend en die gemeld zijn bij het ministerie van Buitenlandse Zaken.

Omvang

3. Wat is bij benadering de omvang van deze buitenlandse financiering door buitenlandse statelijke actoren en centrale fondsen?
 - Geef per islamitische instelling een indicatie van de omvang van de buitenlandse financiering.
 - Om welke stromingen binnen de Islam gaat het daarbij?
 - Wat zijn de kenmerken van de financier (o.m. statelijke actor, centraal fonds, anders)?
4. Hoe verhoudt de omvang van de buitenlandse financiering van de Nederlandse islamitische instellingen door buitenlandse statelijke actoren en centrale fondsen:
 - zich tot de omvang van de financiering door vergelijkbare actoren van religieuze instellingen bij twee andere religies?
 - die in Nederland bekend was zich tot de omvang van de financiering door vergelijkbare actoren die alleen in buitenlandse bronnen is aangetroffen?
 - die zowel in Nederlandse als in buitenlandse bronnen is aangetroffen? In hoeverre ondersteunen de bronnen elkaar?

Aard en voorwaarden

5. Wat is er bekend over de aard van de buitenlandse financiering en indien van toepassing welke voorwaarden gelden daarbij?

Geef per islamitische instelling aan:

- welke partijen er bij de financiering zijn betrokken en hun rol. Denk daarbij aan type financier, wie is initiator van de financiering (islamitische instelling in Nederland of buitenlandse financier), eventuele rol voor adviseurs, makelaars, liaisons, ambassades, etc. .
- type transactie (contant geld, hawala bankieren, banktransacties, etc).
- wat er wordt gefinancierd (nieuwbouw, verbouw, ondersteuning organisatie, salaris imam of bestuurders etc.).

¹ Mogelijk dat er ook relevante gegevens beschikbaar zijn bij de Belastingdienst (belastingen, Fiscale Opsporingsdienst), de Nederlandsche Bank (buitenlandse financiële transacties), de Koninklijke Marechaussee (internationale transacties met contact geld), de Autoriteit Financiële Markten (transparantie financiële actoren), het ministerie van Sociale Zaken, gemeenten (subsidies), VNG etc. In het tweede deelonderzoek kan worden besloten deze bronnen mee te nemen.

- of er voorwaarden gelden voor de financiering (oormerken, voorwaarden mbt de organisatie van de instelling: imam, bestuur etc.).
- of er aanwijzingen worden gevonden dat er daadwerkelijk invloed wordt uitgeoefend op de moskee? Waaruit blijkt dat?
- in hoeverre er openheid wordt betracht ten aanzien van de financiering.

6. Is er verschil in de aard van de financiering en de eventuele voorwaarden daarbij tussen
- de islamitische instellingen en de niet islamitische referentie-instellingen?
 - de islamitische instellingen waarvan buitenlandse financiering in Nederland bekend is, de instellingen waarvan dat niet bekend was en de instellingen die zowel in Nederland als in het buitenland bekend zijn?

Evaluatie

7. Welke kwaliteit hebben de aard- en omvangschattingen?
- Welke *volledigheid* heeft de verzamelde informatie? Is er reden aan te nemen dat dit leidt tot een vertekend beeld?
 - Welke *betrouwbaarheid* en *validiteit* kan aan de beschikbare gegevens worden toegekend? Bestaan er mogelijkheden voor de bevestiging van de juistheid van de verzamelde gegevens, bijvoorbeeld door triangulatie van de bronnen in Nederland met die in de financierende landen?
8. In hoeverre bieden de resultaten van het haalbaarheidsonderzoek perspectief op een preciezere en beter betrouwbare aard- en omvangschatting wanneer aanvullende gegevens worden gebruikt?

Houd bij de beantwoording van deze vraag rekening met de mogelijke bijdrage die aanvullende bronnen kunnen leveren en met de kwantiteit en kwaliteit van de beschikbare gegevens. Het antwoord op deze vraag bepaalt of is voldaan aan de voorwaarden voor het in uitvoering nemen van deelonderzoek 2.

Beantwoord daartoe volgende subvragen:

- Bestaan er mogelijkheden de *volledigheid* van de informatie te verbeteren en eventuele vertekening te verminderen door aanvullende bronnen in het onderzoek op te nemen? Bijvoorbeeld de bronnen die in voetnoot 1 zijn geschetst of aanvullende typen van financiers waarvoor bronnen beschikbaar zijn, bijvoorbeeld de private financiers.
- Bestaan er mogelijkheden de *betrouwbaarheid* en de *validiteit* van de beschikbare gegevens te verbeteren? De mogelijkheid bestaat dat het opnemen van aanvullende gegevens een betere bevestiging van de juistheid van de verzamelde gegevens mogelijk maken (bijvoorbeeld door triangulatie).

De mogelijkheid bestaat dat de beschikbare gegevens onvoldoende worden geacht voor een betrouwbare aard- en omvangschatting en dat er aanwijzingen zijn dat de benodigde aanvullende gegevens beschikbaar zijn bij inlichtingen- of veiligheidsdiensten.

Spelen theorieën een rol in het onderzoek?

Zo ja: welke?

Methoden en technieken (voorzien gebruik van statistische tools)

- Deskresearch (literatuuronderzoek, analyse van mediaberichten, jaarverslagen, websites etc. ook in het buitenland waaronder in de Arabische landen, verzameling en analyse van diverse databestanden met relevante informatie over het financieren van islamitische instellingen door buitenlandse statelijke actoren en centrale fondsen).
 - De offerte dient een plan te bevatten voor de controle van de juistheid van de in het buitenland verzamelde informatie en de wijze van rapportage daarvan.
 - Circa 20 interviews met Islam deskundigen, deskundigen mbt money transfer systemen m.n. mbt Arabische landen, deskundigen financiering islamitische instellingen (adviesbureaus?), vertegenwoordigers informatiebronnen in Nederland (zie lijst in vraag 2), deskundigen financiering religieuze instellingen bij de twee referentiegodsdiensten.
 - Twee expertmeetings:
 - Selectie islamitische en vergelijkingslanden, typen financiers, indicatieve omvang financiële stromen, voorwaarden.
-

o Formulering advies haalbaarheid deelonderzoek twee.

Gevraagde producten en/of diensten (inclusief wijze van kennisoverdracht)	• Agendering en verslaglegging van de bijeenkomsten van de begeleidingscommissie (naar verwachting 3 bijeenkomsten). • Eindrapport met een samenvatting in de Nederlandse en Engelse taal, zowel digitaal op te leveren (in Word- en PDF-formaat) als in hardcopy, 15 exemplaren. Afzonderlijke aanlevering van samenvatting en summary.
Benodigde expertise	• Deskundigheid op het terrein van accountancy, fraude onderzoek of internationaal financieel economisch onderzoek. Kennis van het (westerse en Arabische) financiële systeem en de diverse vormen van 'money transfer', contant, money transfer via regulier bankieren en ondergronds (hawala) bankieren, bitcoin systemen etc. • Het onderzoeksteam dient te beschikken over een onderzoeker die de Arabische taal beheerst. Er dienen onder meer Arabische websites, jaarverslagen, data en andere schriftelijke informatie te worden geanalyseerd in de oorspronkelijke taal. Ook dient te worden aangegeven op welke wijze de kwaliteit van de (in het buitenland verzamelde) informatie wordt gewaarborgd. • Ervaring met het organiseren van expertmeetings. • Gezien de vele potentiële databronnen en de soms lastige toegankelijkheid / beschikbaarheid dienen de onderzoekers te beschikken over vasthoudendheid. • Relevante internationale contacten zijn een voorwaarde.
Wijze van uitvoering	Externe uitvoering De offerteaanvraag betreft in eerste instantie alleen de uitvoering van deelonderzoek 1.
Risico's, onzekerheden, Beslispunten	De mogelijkheid bestaat dat een preciezere en voldoende betrouwbare omvangsschatting in deelonderzoek 2 voor sommige landen wel en voor andere landen niet uitvoerbaar wordt geacht. Zie ook de toelichting bij de onderzoeksvragen in het blokje "Uitgangspunten bij het onderzoeksontwerp".
Begeleidingscommissie	Voor het onderzoek stelt het WODC een wetenschappelijke begeleidingscommissie in bestaande uit onafhankelijke wetenschappers met deskundigheid op het terrein van het onderzoek (KEUZE AFHANKELIJK VAN DE KENMERKEN VAN DE UITVOERDER VAN HET ONDERZOEK EN DE VOORZITTER VAN DE BEGELEIDINGSCOMMISSIE) en een onafhankelijke voorzitter. De begeleidingscommissie wordt gecompleteerd door vertegenwoordigers van het ministerie van SZW, de NCTV en het WODC.
Overig (o.m. relevante andere onderzoeken)	Documentatie: • ACB Kenniscentrum. Factsheet Scheiding tussen kerk en staat. • AIVD (2004) <i>Saoedische invloeden in Nederland. Verbanden tussen salafitische missie, radicaliseringsprocessen en islamitisch terrorisme</i>. Bijlage bij Tweede Kamerstuk 27925, nr. 128. • Fraser, C. (2007) Italy to monitor mosque funding. 05-01-2007. <i>BBC News</i>. • Esman, A.R. (2013) Kuwait funding muslim brotherhood growth in western mosques. September, 13, 2013. <i>Investigativeproject.org</i>. • Greenfield, D. (2012) The mega mosques boom. august, 3, 2012 <i>Frontpage magazine</i>. • Haastrecht, R. van (2008) Financiering moskee / Gratis geld bestaat niet. 24-06-2008 <i>Trouw</i>. • Meotti, G. (2012) Exposé: Qatar's takeover of Europe. November, 14, 2012. <i>Daily Mailer, Frontpage</i>. • Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (16 maart 2009) <i>Terrorismebestrijding</i>. Tweede Kamerstukken 2008-2009, 29 754, nr. 145. • Minister van Veiligheid en Justitie (7 november 2013) <i>Beleidsbevindingen in verband met het Dreigingsbeeld Terrorismen in Nederland (DTN 34)</i>. TK stukken, 2013-2014, 29 754, nr. 238. • Motie van het lid Segers c.s. (28 mei 2013) TK stukken, 2012-2013, 29 754, nr. 221). • Scott Moore, M. (2010) Funding mosques from the state treasury. December, 15, 2010. <i>Pacific Standard</i>. • <i>Trouw</i> (2008) Bouwvergunning Rotterdamse moskee in gevaar. 21-07-08.

Onderwerp: FW: Questions to Steering Committee - Buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland' (project 2417)

Van: B [redacted] BD/WODC/EWB
Verzonden: woensdag 19 november 2014 13:29

B [redacted]

CC: B [redacted] - BD/DRD/ATE

Onderwerp: RE: Questions to Steering Committee - Buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland' (project 2417)

Dear B [redacted]

Thanks for quick responding to the mail of B [redacted]

As a response on the influence that that the ministry of Foreign Affairs is trying to exert on our

Finally, during the meeting of the Steering Committee we can discuss whether a letter to the minister is appropriate.

Best regards,

B [redacted]

Van: B [redacted]
Verzonden: [redacted]
Aan: [redacted]
 BD/WODC/EWB
CC: [redacted]

Onderwerp: RE: Questions to Steering Committee - Buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland' (project 2417)

See below

From: B [redacted]

Sent: dinsdag 18 november 2014 16:42

B [redacted]

Subject: Questions to Steering Committee - Buitenlandse financiering van islamitische instellingen in Nederland' (project 2417)

Dear members of the steering committee,

I am contacting you again, because there have been some developments in our study on Foreign Financing of Islamic institutions that we would like to make you aware of, and seek your advice on.

Interviews and information requests from actors in source countries.

As part of our analysis of available information in source countries, we proposed to get in touch with experts on Islamic finance in these countries. Before actually reaching out to anyone in these source countries, given the sensitive nature of the topic, we believed it would be useful to consult the Dutch embassies in these countries. In order to get contact points at these embassies, we sent a request in July to speak to the Gulf desk of the Ministry of Foreign Affairs. It has taken them a lot of time to get back to us and to find a suitable date for a conversation. This conversation took place two weeks ago. It became clear that the Ministry would:

- Forward a small set of specific questions from us to the Dutch embassies in these source countries.

- [redacted] A

•
•

A

A

A

A

A

A

I'm sorry to hear this. Pls wish your colleague all the best
Many thanks for your suggestions and apologies for the lengthy email.

B

A

Wishing you every success with the final bits

B

RAND Europe

Rue de la Loi 82, Brussels B-1040, Belgium

Registered in England and Wales. No. 2728021

Office: +32 2669 2400 | B

hoorens@rand.org | [RAND Corporation](#) | [RAND Europe](#) | [Personal profile at RAND](#)

RAND Europe is an independent not-for-profit public-policy research institute that helps improve policy and decision-making through research and analysis.

This email message is for the sole use of the intended recipient(s) and may contain confidential information. Any unauthorized review, use, disclosure or distribution is prohibited. If you are not the intended recipient, please contact the sender by reply email and destroy all copies of the original message.

B

Van: B
Verzonden: woensdag 24 juni 2015 9:57
Aan: B BD/NCTV/PDCT/PBI
CC: B
Onderwerp: Fw: RE: Betr: kamervragen

Hey B

Zie onderstaande.

Groet,

B

-----Doorgestuurd door p2910 op 24-6-2015 09:56 -----

Aan: B
Van: B
Datum: 24-6-2015 09:54
Onderwerp: RE: Betr: kamervragen

Wil jij onderstaande mail voor de zekerheid even aan haar doorzetten? (Ik zit in vergadering). Dank!

B

-----Original Message-----

From: B
Sent: Wednesday, June 24, 2015 09:43 AM W. Europe Standard Time
To: B
Subject: Betr: kamervragen

Hey B

Kamervragen financiering moeten naar B. Misschien gaat dit automatisch goed, maar just in case.

Groet,

B

-----"B schreef: -----

Aan: B - BD/NCTV/PDCT/PBI" B
Van: B
Datum: 24-6-2015 09:21

B

Onderwerp: kamervragen

Goedemorgen B

MINBZK is akkoord met zowel de Kamervragen over buitenlandse financiering islamitische instellingen als die over de wettelijke mogelijkheden om uitreizen te voorkomen.

Nog 1 puntje: bij vraag 9 staat (AIVD, FIOD), als verwijzing naar inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Dit klopt niet, want FIOD is dat niet. Volgens mij makkelijk op te lossen door de twee voorbeelden weg te laten.

Hartelijke groet,

B

.....
[redacted] | Senior adviseur
Directie Bestuursondersteuning | [redacted]
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag
Postbus 20011 | 2500 EA | Den Haag
.....

[redacted]
B

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages. .

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages. .

Bezoekt u binnenkort een locatie van de Rijksoverheid?

Dan dient u in het bezit te zijn van een geldige Rijkspas of een geldig identiteitsbewijs (paspoort, nationale identiteitskaart, rijbewijs of vreemdelingendocument). Indien u bij controle geen geldig identiteitsbewijs kunt tonen, wordt de toegang geweigerd. Legitimatiebewijzen van andere organisaties worden niet geaccepteerd.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard dan ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risk inherent in the electronic transmission of messages.

B

Onderwerp:

FW: Uitbreiding onderzoeksdomein Buitenlandse financiering van religieuze instellingen in Nederland

Van: B BD/WODC/EWB**Verzonden:** dinsdag 11 februari 2014 16:59**Aan:** B

- BD/

CC: B BD/WODC/EWB**Onderwerp:** RE: Uitbreiding onderzoeksdomein Buitenlandse financiering van religieuze instellingen in Nederland

Beste B

Goed om te horen dat A
 onderzoek en sorry dat ik te kort van stof ben geweest. Daarom het volgende met mijn overwegingen bij de opzet van het onderzoek.

De motie Segers richt zich primair op het in kaart brengen van de financiering uit het (onvrije) buitenland van Nederlandse moskeeën (of moskeeverenigingen). Secundair zijn de eventuele voorwaarden die daaraan zijn gesteld. Hieruit volgt dat het onderzoek zich moet richten op

- 1- Het (zo goed als mogelijk) in beeld brengen van de omvang van de buitenlandse financiering van moskeeën.
- 2- Nagaan onder welke voorwaarden de financiering plaatsvond.

A

A

A

Indien het eerste deelonderzoek uitwijst dat een wetenschappelijk verantwoorde omvangschatting mogelijk is (eventueel voor een beperkt aantal landen) kan het **tweede deelonderzoek** in uitvoering genomen worden. Doel daarvan is het opleveren van zo precies mogelijke omvangschattingen voor de financiële stromen tussen de financierende landen en de moskeeën en zo tegemoet te komen aan punt 1 uit de motie Segers. Bij het ontwerp van het tweede deelonderzoek zullen de bevindingen van het eerste deelonderzoek worden meegenomen.

A

A

Wat betreft het laten plannen van een directeurenoverleg ben ik terughoudend, vooral omdat dat veel werk met zich mee kan brengen en waarschijnlijk planningsproblemen. Dit zou een snelle uitvoering van het onderzoek niet ten goede komen en volgens mij liggen onze belangen niet heel ver uiteen. Ik ga het bovenstaande verwerken in de startnotitie en leg jullie zsm een aangepaste startnotitie voor. Ik streef ernaar dat a.s. donderdag te doen.
Met vriendelijke groet,

B

Van: B

Verzonden: vrijdag 7 februari 2014 18:22

Aan: B

B BD/DW/AR
- BD/DRD/ATE

Onderwerp: RE: Uitbreiding onderzoeksdomein Buitenlandse financiering van religieuze instellingen in Nederland

Beste B

A

Ik stel voor dat je toch, zoals afgesproken, dat directeursoverleg plant. B kan NCTV daarbij vertegenwoordigen. Belangrijk dat SZW ook is afgevaardigd.
We moeten wel op de tijd letten, de druk uit de TK is hoog. Houd bij het plannen van het overleg geen rekening met mij. Ik ben ivm een project zeer weinig in huis de komende tijd, lees wel mijn mail en kan dus ook op die manier reageren

Goed weekend !

Vriendelijke groet,

B

.....
Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid

B

Postbus 16950 | 2500 BZ | Den Haag | www.nctv.nl
Turfmarkt 147 | 2512 DP | Den Haag

B

Van: B BD/WODC/EWB

Verzonden: dinsdag 4 februari 2014 14:44

Aan: B

- BD/DW/AR

CC: B BD/DRD/ATE

Onderwerp: RE: Uitbreiding onderzoeksdomein Buitenlandse financiering van religieuze instellingen in Nederland

Beste B

A

Laten we er anders even face-to-face over overleggen.

Met vriendelijke groet,

B

Van: B BD/DRD/ATE

Verzonden: dinsdag 4 februari 2014 12:03

Aan: B

B BD/DW/AR

- BD/DRD/ATE

Onderwerp: RE: Uitbreiding onderzoeksdomein Buitenlandse financiering van religieuze instellingen in Nederland

Beste B

A

1.

A

2.

A

3.

A

4.

A

A

Zie dit niet als kritiek op jouw inbreng, [B] alle waardering voor je serieuze en creatieve aanpak; zie dit evenmin als het standpunt van 'de NCTV', maar als mijn mening. Ik ben benieuwd hoe [B] en [B] hier tegenaan kijken !

A

vriendelijke groet,

.....
Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid

[B]
Postbus 16950 | 2500 BZ | Den Haag | www.nctv.nl
Turfmarkt 147 | 2512 DP | Den Haag

.....
[B]

.....
Van: [B] BD/WODC/EWB

Verzonden: maandag 3 februari 2014 17:14

Aan: [B]

- BD/DW/AR

CC: [B] BD/DRD/ATE

Onderwerp: RE: Uitbreiding onderzoeksdomein Buitenlandse financiering van religieuze instellingen in Nederland

Beste [B]

Fijn dat je zo snel reageert. Hierbij mijn reactie op de punten die je noemt:

A

A

Met vriendelijke groet,

[B]

Van: [B] BD/DRD/ATE

Verzonden: maandag 3 februari 2014 15:59

Aan: [B]

[B] BD/DW/AR

CC: B [redacted] BD/DRD/ATE

Onderwerp: RE: Uitbreiding onderzoeksdomein Buitenlandse financiering van religieuze instellingen in Nederland

Dag B [redacted]

Dank voor je mail:

•

[redacted]

A

•

[redacted]

A, B

Vriendelijke groet,

B [redacted]

.....
Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid

B [redacted]

Postbus 16950 | 2500 BZ | Den Haag | www.nctv.nl

Turfmarkt 147 | 2512 DP | Den Haag

B [redacted]

.....
Van: B [redacted] BD/WODC/EWB

Verzonden: maandag 3 februari 2014 14:57

Aan: B [redacted]

- BD/DW/AR

Onderwerp: Uitbreiding onderzoeksdomein Buitenlandse financiering van religieuze instellingen in Nederland

Beste mensen,

[redacted]

A, B

Ik ben benieuwd naar jullie reactie. Alvast bedankt!

Met vriendelijke groet,

B [redacted]

.....
Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum
Afdeling Extern Wetenschappelijke Betrekkingen (EWB)

Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag .

Postbus 20301 | 2500 EH | Den Haag |

www.wodc.nl

B

B

Onderwerp: FW: update voorbereiding onderzoek financiering van moskeeën

Van: B

Verzonden: maandag 2 december 2013 10:23

Aan: B

Onderwerp: update voorbereiding onderzoek financiering van moskeeën

Beste B

Hieronder een korte update over de voortgang bij de voorbereidingen van het financieren van moskeeën onderzoek. Het is een mailwisseling die ik had met B mijn contactpersoon bij Financiën/FEC. Ik werk met hem samen in het witwasonderzoek. Zoals je kunt zien heeft het een aantal mogelijke vervolgstappen opgeleverd. Ik ben van plan dit pad te gaan bewandelen en ik ga contact zoeken met de organisaties en personen die mijn contactpersoon heeft genoemd. In eerste instantie is het doel na te gaan in hoeverre dit pad ook begaanbaar is, dus of het bruikbaar is voor het onderzoek. Ik wil voorkomen dat de onderzoekers die het project gaan uitvoeren met een onuitvoerbaar opdracht worden opgezadeld.

Wat vindt jij hiervan?

Als je nog andere suggesties hebt of te benaderen organisaties/personen kent, dan verneem ik die graag.

Met vriendelijke groet,

B

Van: B

Verzonden: vrijdag 29 november 2013 13:00

Aan: B BD/WODC/EWB

Onderwerp: RE: vraag ivm (ander) onderzoek naar de financiering van gebedshuizen

Beste B

De door jou gevraagde gegevens zijn, voor zover ik weet, alleen beschikbaar bij de private banken. Ik zou je willen voorstellen om contact op te nemen met de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB),

B

Het kan natuurlijk zijn dat er ongebruikelijke transacties zijn gemeld die voor jou van belang kunnen zijn, maar dat zal hooguit een zeer beperkt deel van het totaal zijn. Bij de FIU zou ik je voor willen stellen om contact op te nemen met B

Ik denk niet dat DNB je verder kan helpen, maar dat kun je in ieder geval proberen: Hoofd van de Afdeling Toezicht bij DNB is B

Ik zou het op prijs stellen om een klein beetje op de hoogte te blijven van je vorderingen. Ben erg benieuwd.

Iets heel anders: zou je de aangepaste offerte van Decide nog toe willen sturen? Mooi dat ze per 1.12 starten!

Hartelijke groet,

B

Van: B

Verzonden: donderdag 28 november 2013 15:30

Aan: B

Onderwerp: vraag ivm (ander) onderzoek naar de financiering van gebedshuizen

Beste B

Op dit moment bereid ik een onderzoek voor dat inzicht moet geven in de financiering van (o.a.) moskeeën door niet westerse landen. Lastig om hier de vinger achter te krijgen en in het onderzoek zullen waarschijnlijk meerdere methoden moeten worden ingezet die elkaar aanvullen. Een daarvan wil ik graag bij jou 'in de week leggen'. Ik overweeg om bij FIU een overzicht op te vragen van de buitenlandse overschrijvingen naar (stichtingen van) moskeeën op te vragen. Ik veronderstel dat FIU daarvan meldingen (van OT's??) krijgt maar ik weet dat niet zeker. Weet jij wie ik kan benaderen om hier meer zicht op te krijgen? Zou dat iemand van Financiën of van FIU moeten zijn? Of van een andere organisatie? De Nederlandse Bank (als toezichthouder)?

Dank alvast voor je reactie.

De opdracht voor het onderzoek dat een monitor anti-witwasbeleid moet opleveren is inmiddels aan Decide gegund. Ze beginnen op 1 december.
Groet, B

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Veiligheid en Justitie

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Security and Justice

WODC- vragenlijst Inventarisatie Onderzoekswensen 2014 ('intake formulier')

(e-mail:)

Deadline: vrijdag 20 september 2013

Voor haar onderzoeksprogrammering verneemt het WODC graag de onderzoekswensen van de beleidsdirecties. Om een verantwoorde prioritering van de onderzoekswensen te kunnen maken en om de onderzoekbaarheid van de wensen te kunnen beoordelen is het noodzakelijk om over de onderstaande gegevens te beschikken. Vult u daarom **per onderzoekswens** deze lijst in.

Datum:

1. Gegevens invuller / te benaderen contactpersoon van de beleidsdirectie:

2. Verantwoordelijk MT-lid van de beleidsdirectie:

naam:
tst.nr.:

3. Wat is het te onderzoeken onderwerp / verschijnsel / (beleids)problematiek?

De mate en aard van de financiering van religieuze instellingen in Nederland vanuit niet deocratische landen; de mate en aard van invloed die (mede) door die financiering wordt uitgeoefend op Nederlandse religieuze gemeenten

4. Wat is de aanleiding voor het onderzoek?

Een motie van de TK en een toezegging van de minister van V&J om de motie uit te voeren

5. Omschrijf de beleidscontext van het onderzoek.

Al decennialang leven er zorgen bij delen van de overheid en de politiek omtrent de financiering van moskeeën vanuit het buitenland. Dit zou anti-integratief uitwerken en radicalisering in de hand werken. De afgelopen jaren heeft het thema weer meer politieke aandacht gekregen, leidend tot de motie Segers van 28 mei 2013

5a. Welke personen, departementsonderdelen, diensten enz. hebben (ook) met dit onderwerp te maken?

Ministerie SZW, AIVD, FIU, Ministerie BZ

5b. Welke beleidsstukken geven de meest relevante informatie over dit onderwerp?

TK 2008-2009 29754 nr.145, Brief van Min BZK aan TK over buitenlandse financiering/beïnvloeding gebedshuizen in NL

6. Welke vragen moeten in elk geval beantwoord worden?

- Wat is de mate n aard van de financiering vanuit het buitenland van moskeeën en andere religieuze instellingen ?
- worden vanuit niet-democratische landen ook instellingen behorend tot andere religieuze stromingen gefinancierd? Zo ja, wat is de aard van de omvang van die financiering ?
- in welke mate wordt via financiering invloed verworven op het beleid van de instelling en de gemeenschap die door de instelling wordt bediend?
- in welke mate draagt financiering/beïnvloeding bij aan anti-integratieve processen of aan radicalisering ?
- is het bestaande toetsing/handhaving/sanctie kader adequaat om eventuele ongewenste effecten (fraude, ongewenste beïnvloeding) van buitenlandse financiering tegen te gaan ? Zo niet, hoe zouden die kaders kunnen worden verbeterd ?
- in welke mate is in andere relevante Europese landen sprake van ongewenste beïnvloeding via buitenlandse financiering van religieuze instellingen, hoe wordt dat in die landen tegengegaan ?

7. Is voor het beantwoorden van deze vragen (nieuw) onderzoek noodzakelijk of is uw vraag (ook) te beantwoorden via analyse van bestaande statistische/ sociaal-wetenschappelijke gegevens van het WODC (OBJD, Recidivemonitor, HKS) of van instituten als CBS of SCP?

Ja, nieuw onderzoek noodzakelijk

8. Geef een nadere toelichting onder welke VBTB-doelstelling en/of welk beleidsprogramma en/of hoofdpunt uit de Justitie Beleidsagenda uw onderzoeksvraag valt.

9. Is het onderzoek toegezegd aan de Tweede Kamer?
Vindplaats (Naam/nr.) van het betreffende document?

Ja, xxxx

10. Gaat het om een evaluatie-onderzoek?

Nee

(indien nee, verder met vraag 11)

10a. Op welke manier moet het voorgenomen evaluatieonderzoek precies bijdragen aan de genoemde operationele doelstelling in de Justitiebegroting?¹

10b. In hoeverre sluit de evaluatie in termen van inhoud en timing aan op geplande beleidsdoorlichtingen?

- In welk jaar zal de onder vraag 8 genoemde operationele doelstelling onderwerp zijn van een beleidsdoorlichting?
- Hoe verhoudt het voorgenomen evaluatieonderzoek zich tot deze beleidsdoorlichting? (Levert het bijvoorbeeld een directe bijdrage aan de beantwoording van de doorlichtingsvragen, en/of genereert het additionele kennis?)
- Is het mogelijk om de vraagstelling en de timing van voorgenomen evaluatieonderzoek aan te passen om de aansluiting met de beleidsdoorlichting te verbeteren? Zo ja, dan uw antwoorden vanaf vraag 3 opnieuw doorlopen.

11. Gaat het om een monitor-onderzoek?

Nee

12. Van welke personen, departementen, directies, diensten of anderen is medewerking bij het voorgenomen onderzoek noodzakelijk en waarom?

13. Zijn er specifieke moeilijkheden te verwachten bij de uitvoering van dit onderzoek (bijv. problemen op het gebied van kwaliteit van gegevens; medewerking van instanties; dreigende overbelasting van te benaderen instellingen)?
Ja, buitenlandse financiering van religieuze instellingen is in beginsel toegestaan en wordt niet gecontroleerd door instanties. Openbaarmaking van financiering is niet verplicht. Onderzoeker is erg afhankelijk van de medewerking van de instellingen

14. Wanneer moet het onderzoek afgerond zijn en waarom?

De TK heeft geen termijn opgelegd. Er is wel veel politieke druk. Bij voorkeur herfst 2014

15. Heeft u een suggestie voor een specifieke uitvoerder van het onderzoek?

16. Hoe groot schat u de omvang van het onderzoekproject?

- A: groot meer dan 1,5 mensjaar werk
B: middelgroot 0,5 tot 1,5 jaar mensjaar werk
C: klein minder dan 0,5 mensjaar werk

B

17. Hoe wordt het onderzoek gefinancierd?

WODC onderzoeksbudget

18. Leidt dit onderzoek mogelijk tot vervolgonderzoek? Zo ja, welke soort?

(bijvoorbeeld als het gaat om eerst een haalbaarheidsstudie en dan een pilot, of om jaarlijks terugkerend onderzoek).

In beginsel niet

19. Als het gaat om een evaluatieonderzoek, dan hier graag enige toelichting.

19a. Omschrijf kort welke aspecten centraal zullen moeten staan bij de evaluatie (bijvoorbeeld: juridische, gedragsmatige, kwaliteit van beleid, recidive, handhavingsaspecten, (ongewenste) neveneffecten, enz.)

19b. Welk type evaluatie staat u voor ogen?

Betreft het een *ex ante* evaluatie, dan graag de aard daarvan kort toelichten

¹ In geval van een evaluatieonderzoek dient de beleidsdirectie m.i.v. onderzoeksjaar 2010 na voltooiing van het onderzoek in de beleidsreactie aan te geven, **op welke wijze de bevindingen bijdragen aan de bewerkstelling van de bij vraag 8 genoemde operationele doelstelling.** De beleidsdirectie legt vervolgens, zoals reeds gebruikelijk, deze beleidsreactie samen met het afgeronde evaluatieonderzoek plus oplegnota ter goedkeuring/ bespreking voor in de Bestuursraad. DFEZ dient een afschrift van de beleidsreactie te ontvangen.

(bijvoorbeeld: ligt de nadruk op de beleidsinhoud (beleidslogica), op de uitvoering, of op beide?).

In geval van een *ex post* evaluatie kunt u denken aan:

- Evaluatie van in- en uitvoeringstrajecten *en/of*
- Evaluatie van de doelbereiking;
- Evaluatie van effectiviteit/impact (waarin expliciet wordt nagegaan of het beleid in kwestie de *veroorzaker* van gemeten doelbereiking is);
- Doelmatigheidsevaluatie (waarin resultaten worden afgezet tegen ingezette middelen);
- Syntheseonderzoek/meta-analyse (waarin bevindingen uit afgerond onderzoek bijeen worden gebracht).

20. Als het gaat om een monitor, dan hier graag enige toelichting.

(Te denken valt aan onderscheid tussen populatie- vs. steekproefmonitor; de aard van de te verzamelen gegevens; de te onderzoeken periode.)

Dir DRD

Datum
7 oktober 2013
Ons kenmerk
-

nota

Behandeling Onderzoeken in MT NCTV 7-10-13

Concipiënt

B

Datum/eindparaaf

Beste

B

Vandaag worden de onderzoekswensen van de NCTV die zijn ingediend bij WODC behandeld.

Daaronder het onderzoek naar financiering uit 'onvrije landen' aan NL religieuze instanties. Mogelijk leidt dat in MT tot enige discussie, met name over de dossierverantwoordelijkheid en de onderzoekbaarheid.

Dossierverantwoordelijkheid

Tijdens het AO over (o.a.) DTN32 op 28 mei jl. heeft de minister van V&J toegezegd een motie van lid Segers (C.U.) e.a. uit te voeren.

A

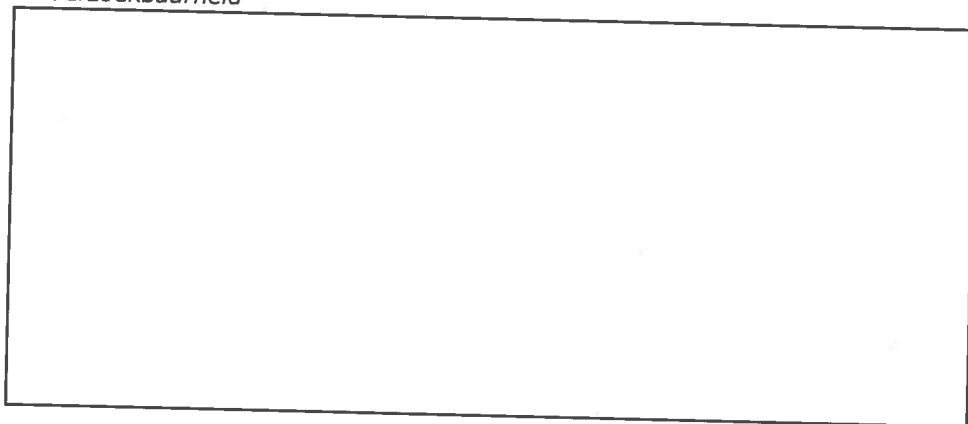
Feitelijk gaat NCTV niet over moskeeën/financiering (m.u.v. terrorismefinanciering) maar SZW /Directie Integratie en Samenleving. Laatstgenoemde directie is betrokken bij de formulering van de onderzoeksvragen.

Overigens heeft ook V&J belang bij meer inzicht van ongewenste neveneffecten van buitenlandse financiering, zeker als die effecten zich afspelen op het terrein van radicalisering en terrorisme.

Overigens heeft Minister Asscher van SZW in sept 2013 tijdens een debat met de TK verdere toezeggingen over het uit te voeren onderzoek gedaan: dat gekeken wordt naar nieuwe middelen om in te grijpen indien noodzakelijk; dat naar de handhaving in andere landen wordt gekeken, dat de onderzoeksvragen en tijdlijn wordt gedeeld met de TK). Deze toezeggingen werden niet tevoren afgestemd met V&J/NCTV. De toezeggingen zijn verwerkt in de onderzoeksvragen die voorgelegd zijn aan het WODC.

Duidelijk is dat de druk van de TK groot is en dat in politieke zin niet meer kan worden teruggekomen op het laten uitvoeren van het onderzoek.

Onderzoekbaarheid

Datum
7 oktober 2013
Ons kenmerk
-

A

Richting motie Seegers

Uitgangspunt: de kamer vraagt om een onderzoek naar financiering vanuit 'onvrije' landen aan Nederlandse moskeeverenigingen en andere organisaties. Financieringsstromen zijn moeilijk in kaart te brengen, behalve wellicht door financiële opsporingsautoriteiten of de AIVD. In het eerste geval zijn redelijke vermoedens van fraude noodzakelijk voordat het komt tot opsporing.

Goede brief uit 2009 – nog actueel?

In maart 2009 heeft de minister van BZK (toen: Ter Horst) een brief aan de TK gezonden over financiering van moskeeën. Deze brief was gebaseerd op bestaande inzichten: er is toen geen extra onderzoek verricht. De brief stelt dat er altijd een risico is dat moskeeën onder buitenlandse invloed komen te staan, maar dat dat risico niet moeten worden overschat [*vraag: is dit nog steeds de inschatting ?*]. Verder stelt de minister dat de overheid, vanwege de vrijheid van godsdienst en de scheiding Kerk-Staat, in beginsel geen maatregelen kan nemen tegen financiering uit het buitenland of de samenstelling van een moskeebestuur (soms komt daar een vertegenwoordiger van de financierder in). De minister wijst er verder op dat de risico's vaak moeilijk zijn in te schatten (facadepolitiek) en dat de weerstand tegen ongewenste beïnvloeding vooral vanuit de Nederlandse moskeeën zelf moet komen. Ten slotte wijste de minister op het goede systeem voor toezicht-, handhaving en sanctiemogelijkheden ten aanzien van frauduleuze handelingen.

Feitelijk – als de brief nog actueel is – zouden we wellicht het liefst de motie afdoen door te eenvoudigweg te verwijzen naar de brief. Maar de minister heeft de motie overgenomen en zal serieuze uitvoering moeten geven. Bovendien is destijds geen nader onderzoek verricht.

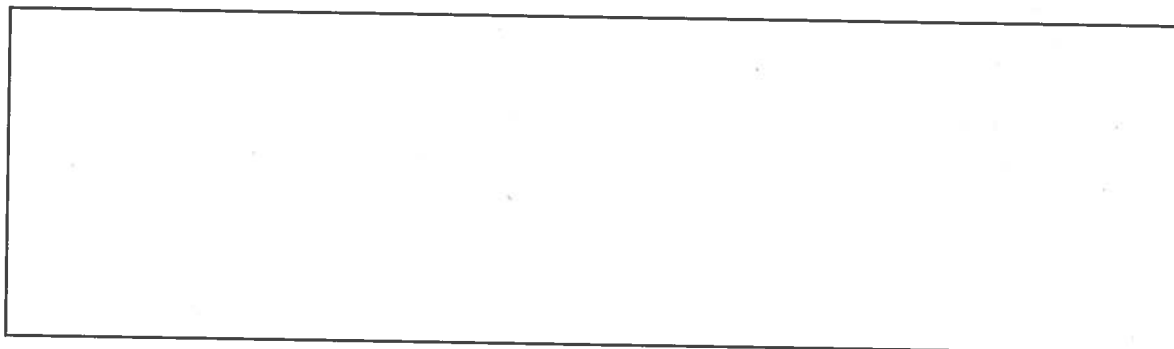
Een bredere invulling van het onderzoek?

A

A

Overigens staat SZW op het punt een groot onderzoek naar de Turkse gemeenschap aan te besteden, waarvan financiering en buitenlandse beïnvloeding ook een (beperkt) onderdeel van uitmaakt.

En verder ...

A

Indien gekozen wordt voor deze lijn ligt het voor de hand het onderzoek aan te dragen voor de WODC programmering ter uitvoering in 2014 en de Kamer te berichten dat de motie in die zin wordt uitgevoerd en dat overheidsdiensten uiteraard altijd alert blijven op tekenen van fraude of